biblioteca școlarului

ION MINULESCU

NU SUNT CE PAR A FI

biblioteca școlarului

Ion
MINULESCU

NU SUNT CE PAR A FI

Litera
INTERNAȚIONAL
BUCUREȘTI — CHIȘINĂU

Colecție inițiată și coordonată de Anatol Vidrașcu și Dan Vidrașcu
Concepția grafică a colecției și coperta: Vladimir Zmeev
Pe copertă: *Portret* de Lucia Dem. Bălăcescu (detaliu)

REFERINȚE ISTORICO-LITERARE:

Mihail Dragomirescu, Eugen Lovinescu,
Perpessicius, Pompiliu Constantinescu, George Călinescu,
Șerban Cioculescu, Tudor Vianu,
Nicolae Manolescu, Mircea Tomuș,
Gabriela Omăt

Grupul Editorial „Litera“
str. B. P. Hasdeu, mun. Chișinău, MD-2005, Republica Moldova
tel./fax +(3732) 292932, 294110, fax 294061;
e-mail: litera@litera-publishing.com

Difuzare:

S.C. David D.V.Comprod SRL
O.P. 33; C.P. 63, sector 1, București, România
tel./fax +(01) 3206009

Librăria „Scripta“
str. Ștefan cel Mare 83, mun. Chișinău, MD-2012,
Republica Moldova, tel./fax: +(3732) 221987

Prezenta ediție a apărut în anul 2001 în versiune tipărită
și electronică la Grupul Editorial „Litera“.

Editori: *Anatol și Dan Vidrașcu*
Lectori: *Tudor Palladi, Petru Ghencea*
Tehnoredactare: *Irina Platon*

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic din Chișinău
Comanda nr. 11333

CZU 821.135.1-3
M 75

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
Minulescu, Ion
Nu sunt ce par a fi/ Ion Minulescu; col. iniț. și coord./ Anatol și Dan Vidrașcu; conc. gr. col. și cop./ Vladimir Zmeev; — Ch.: Litera, 2001 (Combinatul Poligrafic). — 304 [p]. — (Bibl. școlarului, serie nouă, nr. 206)
ISBN 973-8358-21-9
821.135.1-3

ISBN 973-8358-21-9

CUPRINS

LITURGHII PROFANE
(1908)

DE VORBĂ CU MINE ÎNSUMI
(1913)

STROFE PENTRU ELEMENTELE NATURII
(1930)

STROFE PENTRU CELE PATRU ANOTIMPURI
(1930)

STROFE PENTRU FAPTELE DIVERSE
(1930)

STROFE PENTRU MINE SINGUR
(1930)

STROFE PENTRU CEL DE SUS
(1930)

NU SUNT CE PAR A FI...
(1936)

PATRUSPREZECE INEDITE
(1943)

CINCI GROTEŞTI
(1943)

DIN PERIODICE

TABEL CRONOLOGIC

1881 1 ianuarie *În Bucureşti moare în urma unui atac de apoplexie survenit chiar în timpul petrecerii de revelion, Tudor Minulescu, tatăl viitorului poet.*

Tot în ianuarie, în noaptea de 6 spre 7 se naşte Ion Minulescu, strada Covaci nr. 15 din capitală. El va copilări la Slatina, la baştina mamei sale, Alexandrina Ciucă, fiică a unui coval. Foarte tânără, după ce rămâne văduvă, se va recăsători, nu peste mult timp de la decesul soţului, cu Ion Constantinescu, căpitan de cavalerie.

1887 Începe cursul primar în oraşul Piteşti.

1891 Începe liceul în aceeaşi urbe.

1897 Apar primele producţii poetice ale lui Ion Minulescu, încă elev la Piteşti, în revista Povestea vorbei *sub pseudominul (I. M.) Nirvan.*

1898 Sub aceeaşi semnătură, tânărul poet I. Minulescu-Nirvan publică în Foaia pentru toţi.

1899 O dată cu încheierea studiilor liceale (clasa a VI-a şi a VII-a le trece într-un an, la pensionul particular Brânză şi Arghirescu *din Bucureşti), Ion Minulescu îşi ia bacalaureatul.*

1900 Pleacă la Paris spre a urma dreptul. Poetul va renunţa însă curând la studiile juridice, fascinat fiind de viaţa boemei artistice pariziene. Acum Minulescu ia cunoştinţă de literatura simbolistă, citindu-i cu pasiune pe Baudelaire, Nerval, Lautréamont, Verlaine, Rimbaud, Laforque etc.

1904 Ion Minulescu revine în ţară. Îl aflăm printre scriitorii care frecventează cafeneaua Kübler (D. Anghel, Şt. O. Iosif, Ilarie Chendi, P. Cerna etc.).

1905 Autorul publică versuri şi fragmente de proză (Din jurnalul unui pribeag) *în revista* Viaţa nouă *a lui Ovid Densusianu, unul din organele cele mai distinse ale mişcării simboliste româneşti ale vremii.*

1906 Ion Minulescu începe să dea publicităţii în revista Viaţa literară şi artistică *a lui Ilarie Chendi parte dintre versurile ce vor constitui* Romanţele pentru mai târziu.

Tot în acest an începe prietenia literară cu Dimitrie Anghel, cu care va traduce în colaborare versuri din Albert Samain, Charles Guérin, H. Bataille, H. de Régnier, publicate pe parcurs în Sămănătorul. *Iarna 1906-1907 cei doi prieteni o petrec la Constanţa. De relevat că ecourile acestei şederi pe ţărmurile Mării Negre se regăsesc în minulescianele* Romanţe pentru mai târziu *(1908) şi în* Fantaziile *angheliene (1909).*

1907 *Ion Minulescu participă la „sâmbetele literare“ organizate de* Convorbirile critice *ale lui Mihail Dragomirescu (din cercul acestora mai fac parte, în această perioadă, Liviu Rebreanu, Emil Gârleanu, Mihail Sorbul, Dim. Nanu etc.).*
În oraşul cu trei sute de biserici *al lui Minulescu, publicat în* Convorbiri critice *îi atrage atenţia lui I. L. Caragiale. Acesta, de la Berlin, îi scrie lui Mihail Dragomirescu spre a-şi arăta preţuirea şi interesul pentru tânărul poet.*

1908 *Sub direcţia lui Ion Minulescu apare la* 20 martie Revista celorlalţi, *de orientare simbolistă. Dintre colaboratorii ei fac parte Mihail Cruceanu, Eugeniu Ştefănescu-Est, N. Davidescu, Eugeniu Speranţia. Articolul-program* Aprindeţi torţele *reprezintă o reacţie violentă, în numele artei înnoitoare, împotriva tradiţionalismului. Revista însă îşi încetează apariţia o dată cu tipărirea celui de-al treilea număr* (10 aprilie *1908).*
Vede lumina tiparului primul volum de versuri semnat de I. Minulescu, Romanţe pentru mai târziu, *cu o copertă desenată de Iser, prieten de o viaţă al poetului. Apare volumul de povestiri de factură simbolistă* Casa cu geamuri portocalii.

1909 *Succesul de public (dacă nu şi de critică) al* Romanţelor pentru mai târziu *determină publicitatea celei de-a doua ediţii a volumului, la* Biblioteca românească enciclopedică Socec, *conform opiniei criticului literar Matei Călinescu.*

1910 *În cadrul redacţiei* Viitorului *poetul cunoaşte pe Claudia Millian, viitoarea soţie.*

1912 *Ion Minulescu scoate a doua sa revistă,* Insula. *În jurul ei se grupează G. Bacovia, Claudia Millian, Eugeniu Ştefănescu-Est, Adrian Maniu, Mihail Cruceanu, D. Iacobescu, M. Săulescu, N. Davidescu. Revista, din păcate, îşi încetează apariţia ca şi precedenta tot după al treilea număr* (5 aprilie *1912).*

1913 *Publică volumul de versuri* De vorbă cu mine însumi *(copertă şi ilustraţii de Iser).*

1914 La 11 aprilie *se celebrează căsătoria lui Ion Minulescu cu Claudia Millian (1887-1961), poetă simbolistă, autoarea volumelor de versuri* Garoafe roşii *(1914),* Cântări pentru pasărea albastră *(1923),* Întregire *(1936), precum şi a unor piese de teatru, între care drama* Vreau să trăiesc *(1937), după acelaşi M. Călinescu. Mioara Minulescu, fiica lor, devine artistă plastică înzestrată, care s-a consacrat cu devoţiune filială păstrării memoriei părinţilor ei (M. C.).*

1916 —1918 În timpul războiului, familia Minulescu se refugiază la Iaşi.

1920 Apare un nou volum de proză al lui Minulescu Măşti de bronz şi lampioane de porţelan.

1921 Ion Minulescu debutează ca autor dramatic. Pe scena Naţionalului *se reprezintă piesa* Pleacă berzele *şi comedia într-un act* Lulu Popescu (10 ianuarie).

1922 Reapar Romanţele pentru mai târziu, *cea de-a treia ediţie, la* Cultura naţională.
Poetul este numit Director General al Artelor în Ministerul Artelor şi Cultelor, funcţie pe care o va deţine până în 1940.

1924 Este tipărit romanul Roşu, galben şi albastru, *unul din marile succese literare ale vremii, după ce fusese în prealabil publicat în paginile* Vieţii româneşti.
Se reprezintă Omul care trebuie să moară — *„grotescă tragică în trei acte“, publicată mai târziu, în 1939, sub titlul* Ciracul lui Hegesias.

1926 Se joacă o piesă caracteristic minulesciană: Manechinul sentimental.

1927 Minulescu reapare, după o lungă întrerupere, cu un nou volum de versuri, Spovedanii, *publicat în colecţia* Manuscriptum *(textele, în transcripţie autografă, sunt litografiate). Poemele din această culegere în tiraj limitat (1500 exemplare) vor fi incluse, împreună cu altele, în volumul din 1930,* Strofe pentru toată lumea.
Se reprezintă piesa Allegro ma non troppo.

1928 Minulescu editează romanul autobiografic Corigent la limba română.
O nouă piesă, reluând într-o manieră fantezistă motivul lui Don Juan: Amantul anonim.
Se acordă lui Ion Minulescu Premiul naţional de poezie.

1930 Dă publicităţii volumul Strofe pentru toată lumea.
Vede lumina tiparului culegerea de nuvele fantastice Citiţi-le noaptea.

1931 Autorul este prezent cu un roman cu intenţii satirice: Bărbierul regelui Midas sau Voluptatea adevărului.
I se reprezintă piesa intitulată Porumbiţa fără aripi.

1933 Ion Minulescu publică un nou roman 3 şi cu Rezeda 4.

1935 Poetul adună într-o plachetă traducerile mai vechi realizate în colaborare cu Dimitrie Anghel (Victor Hugo, Albert Samain, Charles Guérin, Henri Bataille, Henri de Régnier).

1936 Apare un volum de Poezii *în seria* Bibliotecii pentru toţi, *editată de Alcalay, ea reunind culegerile anterioare de versuri ale autorului.*
Sub titlul Nu sunt ce par a fi *Minulescu îşi adună poeziile sale din ultimii ani.*

1937 Piesa de teatru Nevasta lui Moş Zaharia.

1939 La Fundaţia pentru literatură şi artă *în seria ediţiilor „definitive", apare — sub îngrijirea autorului — volumul* Versuri.

1943 Publică o culegere de nuvele (unele reluate din culegerea Citiţi-le noaptea) *sub titlul:* Cine-i autorul acestui roman senzaţional?
Se tipăreşte cea de-a doua ediţie definitivă, cu adăugări, a Versurilor (Fundaţia pentru literatură şi artă).

1944 La 11 aprilie, *în urma unui colaps cardiac, Ion Minulescu încetează din viaţă „în Bucureştii răvăşiţi de bombardamentele americane". Poetul este înmormântat la Cimitirul Bellu.*

1945 Ia fiinţă asociaţia Prietenii lui Ion Minulescu. *Între 1945-1947 ea va acorda premii anuale de poezie (premiaţii: Alexandru Lungu, George Dan, Barbu Cioculescu).*

1947 Graţie iniţiativei Claudiei Millian-Minulescu, casa în care a locuit poetul în ultima parte a vieţii sale de creator (Bulevardul Dr. Marinescu nr. 19) devine casă memorială sub numele Colecţia Ion Minulescu.

ROMANȚE PENTRU MAI TÂRZIU

(1908)

Lui Tilică Burillianu

Je hais le mouvement qui déplace les lignes
Et jamais je ne pleure et jamais je ne ris.

CHARLES BAUDELAIRE

(Urăsc tot ce e zbucium tulburător de linii,
Și nu râd niciodată și nu plâng niciodată.

Trad. de Al. Philippide)

ROMANȚA NOULUI-VENIT

Străinule ce bați la poartă,
De unde vii
Și cine ești?...
Străinule de lumea noastră,
Răspunde-ne de unde vii,
Prin care lumi trăiși coșmarul nepovestitelor povești
Și-n care stea găsiși coloarea decoloratei nebunii?...

De unde vin?...
De unde pot veni, când ochii-mi,
Plini de regrete și tristeți,
Par două candele aprinse în cripta morților poeți?
Priviți...
Sandalele-mi sunt rupte,
Iar toga ce mi-o dete-Apollo
În noaprea când pornii spre voi
Abia-și mai flutură albastrul de-a lungul umerilor goi.

Sunt gol —
Căci calea-mi fuse lungă
Și-n calea mea-întâlnii pe rând
Pe toți câți vrură să vă vândă
Podoabe noi ce nu se vând,
Pe cei ce vrură să vă cânte romanțe noi,
Pe cei ce vrură
Să vă-ndrumeze spre mai bine —

Spre-acel frumos întrezărit
În armoniile eterne
Dintr-un sfârșit
Și-un infinit,
Pe cei ce v-au adus lumina,
Pe cei ce i-ați primit cu ură
Și i-ați gonit cu pietre —
Pietre ce s-or preface-n piedestale
În clipa când vă va cuprinde beția altor ideale!...

De unde vin?
Eu vin din lumea creată dincolo de zare —
Din lumea-n care n-a fost nimeni din voi,
Eu vin din lumea-n care
Nu-i ceru-albastru,
Și copacii nu-s verzi, așa cum sunt la voi,
Din lumea Nimfelor ce-așteaptă sosirea Faunilor goi,
Din lumea cupelor deșarte și totuși pline-n orice clipă,
Din lumea ultimului cântec,
Purtat pe-a berzelor aripă
Din țărm în țărm,
Din țară-n țară,
Din om în om,
Din gură-n gură, —
Din lumea celor patru vânturi
Și patru puncte cardinale!...

Deschideți poarta dar,
Și-n cale
Ieșiți-mi toți cu foi de laur,
Iar voi, ce măsurați cu versul gândurile ce n-au măsură,
Veniți în jurul meu degrabă,

Și-n cântul lirelor de aur,
Porniți cu mine împreună

Spre lumea-n care nu-s castele cu punți
Și șanțuri feodale,
Nici ruginite porți de-aramă, la care bat cei noi sosiți...
Veniți cu toții cât mai e vreme,
Și mai puteți cânta —
Veniți!...
Veniți, să vă aprind în suflet lumina stinselor făclii
Și-n versuri fantasmagoria și vraja noilor magii!
Iar cânturile voastre —
Cânturi cu care azi cerșiți o pâine —
Să le-ncunun cu strălucire aureolelor de mâine!...
Dar poarta a rămas închisă la glasul artei viitoare.
. . . .
Era prin anul *una mie și nouă sute opt* — îmi pare.

LA POARTA CELOR CARE DORM

lui Dimitrie Anghel

Hei, cântăreț!...
Oprește-ți truditul pas...
Nu știi
Că-aci-i sfârșitul celor ce-au început cei vii?...
Și nu știi că-n grădina din dosu-acestei porți
Începe, nouă, lumea sfârșită de cei morți?...
. . . .
Ești obosit — se vede
Ce drumuri prăfuite
Bătătoriși, sărmane cercetător prin stele

De frumuseți bizare și armonii smintite?
Tu, ce-ți târăști scheletul prin fața porții mele,
Ce nu găsiși în viață așteaptă să-ți dau eu.

Vezi poarta-aceasta verde?
E poarta mea...
De vrei
Să-nveți și tu povestea aleilor de tei
Sub care zac tăcute părerile de rău,
De vrei să-i știi pe nume toți morții ce-mi hrănesc
Cu trupul lor pământul grădinii,
Și de porți
Și tu ca alții-n suflet respectul pentru morți,
Oprește-te la poartă și bate de trei ori...
. . . .
Bine-ai venit!
Privește ce tei bătrâni umbresc
Pe cei culcați sub stratul de iarbă și de flori!...
Și ce miros de viață!...
Și teii, ce parfum
De sânuri decoltate împrăștie pe-alee —
Or, tu cunoști parfumuri de carne de femeie.
Nu?
Parc-ai fi în parcul vreunui castel regesc
În care se serbează orgiile de seară —
Cei morți sunt înăuntru, iar vii sunt pe-afară!...

Pe câți grăbiți ca tine nu i-a oprit din drum
Grădina mea!...
Privește-i aleile de-aproape —
Nisipu-i praf de aur, și-n frunzele de tei
Verzi stofe de mătase s-ascund ca și sub pleoape,

Nu flori, ci ochi...
Privește-i...
Nu sunt și ochii *Ei*?...

. . . .

Și-acum mai pleci?
Răspunde-mi, sărman cercetător
De frumuseți bizare și armonii smintite —
Tu, ce bătuși în viață la poarta tuturor
Și nu-ntâlniși în cale decât porți zăvorâte!...

Iar cântărețul care plângea, strângând la sân
Chitara cu trei strune, răspunde:
— Nu...
Rămân!...

ROMANȚA NOASTRĂ

Sur ton beau tapis de pussière rose,
De poussière grise, de poussière blonde,
O! route, rois ou pauvres, fous ou fiancès,
Cueilleurs de baisers ou cueilleurs de roses,
Sur ton beau tapis de poussière blonde,
Tout le monde, tout le monde, tout le monde,
Y a passé.[1]

KLINGSOR

[1] Pe frumosul tău covor de pulbere trandafirie,
De pulbere cenușie, de pulbere bălaie,
O, drum! regi sau sărmani, nebuni sau logodnici,
Culegători de săruturi sau culegători de trandafiri,
Pe frumosul tău covor de pulbere bălaie,
Toată lumea, toată lumea, toată lumea
A trecut (fr.).

Pe-același drum,
Mânați de-același îndemn nefast al năzuinții,
De-aceleași neînțelese-avânturi spre tot mai sus,
Pe-același drum
Pe unde ieri trecură poate,
Străbunii noștri
Și parinții,
Pe unde, unii după alții, drumeții trec de mii de ani,

Noi —
Cărora ni-i dat să ducem enigma vieții mai departe
Și doliul vremilor apuse,
Și-al idealurilor scrum —
Pe-același drum
Vom trece mâine cerșind din țiterele sparte
La umbra zidurilor mute
Și-a secularilor castani!

Porni-vom tineri ca *Albastrul* imaculatelor seninuri...
Și-n calea noastră întâlni-vom
Pe cei bătrâni rămași în urmă —
Pe cei ce ne-or privi cu ochii în lacrămi
Cum le luăm-nainte.
Iar noi
Le vom citi-n figură cum suferințele le curmă
În suflet sfintele avânturi
Și-n gură caldele cuvinte...

Porni-vom tineri ca *Albastrul* imaculatelor seninuri...
Și-n calarea noastră întâlni-vom —
O!... câte nu poți să-ntâlnești
Când drumu-i lung

Și nesfârșită e năzuința ce te mână
Tot mai departe
Și te poartă,
Ca pe un orb ținut de mână,
Spre-ntrezărite-*Aureole* —
Nimicuri scumpe pământești!...

Porni-vom tineri ca *Albastrul* imaculatelor seninuri!...
Și mândri poate ca seninul albastru-al sângelui regesc.

Dar va veni o zi în care
Ne vom opri deodată-n drum,
Înspăimântați că-n urma noastră
Zări-vom pe-alții cum sosesc,
Cum ne ajung,
Ne trec-nainte
Și râd că nu-i putem opri...

Da...
Va veni și ziua-n care vom obosi,
Și va veni
Un timp în care-al năzuinții și-al aiurărilor parfum
Ne va părea miros de smirnă,
Iar cântul țiterelor sparte
Un *Psalm* cântat de-un preot gângav
La căpătâiul unei moarte
Pe care numeni n-o cunoaște...

Și-atunci, privind un urma lor —
Ca cei ce n-au nimic să-și spună
Când nu-și pot spune tot ce vor —

La umbra zidurilor mute
Și-a secularilor castani,
Vom adormi ca și drumeții
Ce dorm uitați de mii de ani!...

SPRE INSULA ENIGMĂ

lui N. M. Condiescu

Un șuierat prelung salută ivirea zorilor...
În larg,
Un strop de purpură pătează-albastrul violet al mării,
Pe bric,
Lumina roșie se stinge în vârful primului catarg,
Și-n locul ei, pe sfori, se-nalță pavilioanele...
E ziuă!...

Și matelotii se deșteaptă pe bord,
Și ancorele grele
Apar cu ghearele-ncleștate,
Ca niște fiare-nfometate...
Și bricul alb se mișcă-alene
Cu grația unei sirene
Ce se răsfață-n plasa de inele
Și de brățari lichide,
Ce dispar
Pe poarta larg deschisă lângă far!...

Adio, port...
Adio, cuib de veselie trecătoare...

Adio, cabareturi...
Adio, dansatoare...
Adio, ciocnet de pahare...
Adio, tot ce-a fost...
Adio!...

De-acum, pornim...
Pornim din nou...
Pornim!...
Și-n urma noastră, marea
Își împletește respirarea
Cu al sirenelor ecou —
Eternul nostru semn de întrebare!...
Iar mai târziu
Sărmnul port
Abia-și mai lămurește-n zare
Conturul alb,
Ca și-un cavou
Din care morții-ncep să-nvie!...
Și bricul nostru-i primul mort
Care-a-nviat,
Înveșmântat
În alb,
De sus și până jos,
Ca și Cristos!...
Suntem departe —
Da... departe!...
Și vântul mării ne sărută
Pe frunte,
Pe obraji,
Pe gură...
Și parcă ne cunoaște, vântul —

Cu nevăzutele lui brațe ne-arată drumul
Și ne-nvață
Să ne ferim de sfatul zării,
Căci zarea-i veșnic prefăcută...
Și-apoi ne lasă când pricepe
Că noi i-am tălmăcit cuvântul!...

Plutim spre răsăritul lumii,
Plutim spre prima dimineață!...
Și bricul alb
Sfâșie-n două covorul apelor albastre,
Lăsând în urma lui o dâră de spumă creață,
Ce se-ntinde
Ca și o punte nesfârșită,
Pe care sufletele noastre
Se vor întoarce-acasă-n ziua
Când uraganele ne-or vinde!...
Și-așa, pluti-vom toată ziua...
Și-așa, pluti-vom noaptea toată...
Și-așa, pluti-vom vreme multă —
Căci „prea multă“ nu e niciodată,
Când ne-ndreptăm spre „Insula enigmă“,
În care nu știm nimeni încă, ce va fi —
Dar știm cu toții că-ntr-o bună zi,
Noi, cei născuți din tată-n fiu navigatori,
Vom acosta la rândul nostru-nvingători...

Și-atunci —
Stăpânii Mării Negre noi vom fi!...

ROMANȚA MARILOR DISPĂRUȚI

lui Ștefan Petică și Iuliu Săvescu

Noi suntem morți de mult...
Voi ne-ați uitat —
Și ne-ați uitat că nu ne mai vedeți.
Dar noi din umbra negrilor pereți
Adeseori ieșim să vă-întâlnim,
Și-n visurile noastre retrăim,
Ca și-n viață,
Câte-un vers ciudat
Din marele *Poem*, pe care voi
Ni l-ați plătit cu bulgări de noroi“...

Noi suntem morți...
Și totuși, când pornim
Spre lumea voastră — lumea celor vii —
În negrul gol al craniilor reci,
Noi,
Ca și voi,
La fel simțim
Vibrațiile-acelor armonii
Ce-nsuflețesc tăcutele pustii
În care voi ne-ați îngropat pe veci!

Noi
Mulților ce nu ne-au înțeles
Le vom ierta — căci suntem morți acum.
Iar celor ce pășesc pe-al nostru drum
Le vom fi frați!...
O! fraților, cântați —
Căci noi de-aci din groapă v-ascultăm!...

Cântați frumosul îngropat de-acei
Ce n-au putut să-l re'nvieze-n vers,
Cutreierați întregul *Univers*,
Și-n cântecele voastre îngropați
Toți vechii Zei!

Iar mâine-n zori, de-o fi să ne întâlnim
Pe-albastrele cărări, de unde azi
Noi vă privim —
O!... Mâine-n zori, de-o fi să ne-ntâlnim,
Vă vom primi cu brațele deschise,
Și-oblajii voștri,-adeseori scuipați,
I-om săruta —
Căci voi ne sunteți frați!...

ROMANȚA CELOR TREI ROMANȚE

lui Dumitru Cuclin

Mi-am zis:
Voi scrie trei romanțe...
Și-n trei romanțe-mi voi închide,
Ca-n trei sicriuri de aramă, trei morți iubiți —
Trei clipe reci —
Ce-mi stau în suflet împietrite,
Ca trei luceferi stinși pe veci
Uitați în haos,
Ca pe-o cracă de chiparos trei crisalide...
Mi-am zis apoi:
Romanța primă
Voi scri-o-n gustul florentin —
Așa cum ar fi scris-o Dante când a zărit pe Beatrice —

Și-n fiecare vers voi pune atâta aur, cât se zice
Că-ngrămădiră credincioșii
Pe groapa primului creștin…

Pe-a doua
Voi sculpta-o-n ritmul eroticelor lesbiane,
Cu care-n Lesbos cântăreții și legendele nebune
Sărbătoreau pe blonda Venus.
Și-n fiecare vers voi pune
Carmin din buzele acelor neasemânate curtezane…

Iar pentru-a treia
Voi alege tot ce-i mai trist —
Voi scri-o așa
Ca-n versul ei să plângă glasul
Tristeții nopților polare
Și-n versul ei voi pune verde —
Un verde-mocirlos, în care
Și-or îngropa pe veci iubirea acei ce n-o vor mai cânta…
. . . .
Mi-am zis:
Voi scrie trei romanțe…
Dar azi, din aurul de-alt'dată
Și din carminul de pe buze
Nu mi-a rămas decât o pată —
O pată verde, ce m-apasă ca și o piatră funerară
Sub care dorm, ca-n trei sicriuri,
Trei stinse-acorduri de chitară!…

ROMANȚA CHEII

Cheia ce mi-ai dat aseară —
Cheia de la poarta verde —
Am pierdut-o chiar aseară!...
Dar ce cheie nu se pierde?
Cheia ce mi-ai dat aseară
Mi-a căzut din turn,
Pe scară,
Și căzând, mi-a stins lumina.

Cheia ce-am pierdut aseară
Am cătat-o ;
Dar pe scară
Era noapte ca și-afară —
Noapte ca sub boltuita
Cupolă de mănăstire,
Când s-au stins pe la icoane
Lumânările de ceară.

Și-am rămas în turnul gotic —
Turnul celor trei blazoane:
Al Iubirii,
Al Speranței,
Și-al Credinței viitoare...
Și-am rămas în turnul gotic
Domn pe-ntinsele imperii
Ale negrului haotic.

Și-au trecut de-aseară clipe,
Și-au trecut de-aseară ore,
Și-ale zorilor aripe
Fluturatu-mi-au grăbite,

Ca și clipele trăite
Pe-albul treptelor sonore.

Și m-am coborât pe scară...
Dar pe cea din urmă treaptă
Cheia ce mi-ai dat aseară
Am găsit-o prefăcută
Într-o cupă albă, plină
Cu vin verde de cucută.

Și pe cea din urmă treaptă
Am îngenuncheat
Și-am plâns —
Căci pe cea din urmă treaptă,
Ca-ntr-o carte înțeleaptă,
Am citit în fundul cupei
Naufragiul ce m-așteaptă!...

ROMANȚA ZILELOR DE IERI

Taci,
Să nu-mi deștepți tristețea amintirilor culcate
În sicriurile-albastre ale zilelor de ieri!...
Taci,
Să nu-mi deștepți în suflet tragediile jucate
În aplauzele mute ale-ntâielor dureri!
Treci tăcut ca beduinul ce cutreieră nisipul,
Treci tăcut ca cel ce-și pune mâinile-n cruciș pe piept,
Și să nu mă chemi pe nume —
Să-mi deștepți din piatră chipul
Sfinxului,

Ce-ar vrea să-mi spună că e timpul să-l deştept...
Ocoleşte-mă cu groază, ca pe-un stârv de om ucis —
Nu de oameni,
Ci de mâna ne'ntrupatelor dorinţi —
Şi pe piatra-mi funerară nu citi poemul scris
De nebunul din cetatea plină numai de cumunţi!...
Ocoleşte-mă cu groază...
Dar opreşte-te deoparte,
Să mă poţi privi de-a-ntregul
Şi să-mi spui ce vezi...
Eu sunt
Stropul vinului ce scade prin paharele deşarte
Şi romanţa nesfârşită, căci arcuşele s-au frânt!

ROMANŢA MORTULUI

Paznucul mi-a-nchis cavoul
Şi-am rămas afară-n ploaie...
Paznicul mi-a-nchis cavoul
Şi-am rămas să-mi plimb scheletul
Pe sub sălciile ude,
Ce mă cheamă
Şi se-ndoaie
Să-mi sărute golul negru ce-mi pluteşte în orbite,
Să-mi sărute alba frunte —
Fruntea ce-mi ştia secretul
Aiurărilor trăite —
Şi să-mi şteargă de pe oase picăturile de ploaie...

Paznicul mi-a-nchis cavoul şi-am rămas în ploaie-afară.
Şi-am rămas să-mi plimb scheletul printre albele cavouri

Unde-ai noștri dorm în paza lumânărilor de ceară —
Și-am rămas să-mi plimb scheletul pe potecile pustii
Și pe crucile de piatră să citesc ce-au scris cei vii.

Și-am citit...
Din depărtare, vântul mi-aducea ecouri
Ne'nțelese, de orchestră
Și de voci ce cântă-n cor —
Cei ce-aveau să moară mâine
Beau în cinstea morților!...

Vântul mi-aducea ecoul bucuriilor din lume
Iar „*regretele eterne*" scrise-n josul unui nume
Lăcrimau.
Ducând în albul picăturilor de ploaie
Aurul lipit pe cruce!...

Printre albele cavouri
De sub sălciile ude,
Ce mă cheamă și se-ndoaie
Să-mi sărute alba frunte,
Rătăcesc de-atâta vreme —
Paznicul mi-a-nchis cavoul
Și-am rămas de-atunci afară!...

Unde-i paznicul?
Să vină,
Să mă vadă,
Să mă cheme,
Să-mi deschidă iar cavoul
Și s-adorm din nou în paza lumânărilor de ceară!...

ROMANȚA MORȚII

Răsună-n poarta veche trei lovituri
Ce par
Trei ne'nțelese vorbe desprinse dintr-un vers...
Răsună-n poarta veche trei lovituri
Ce par
Trei ne'nțelese versuri din noul calendar!...

Pe verdea balustradă a-naltului balcon
Te pleci spre călătorul necunoscut ce bate,
În timp ce două brațe se-nalță spre balcon
Ca două negre umbre de turnuri crenelate.

Spre verdea balustradă a-naltului balcon
Se-nalță două brațe ;
Iar umbra lor pe zid
Se leagănă ca două chei negre, descântate,
Cu care Vrăjitorii
Și Parcele
Deschid
Zăvoarele-ncleștate în porțile-ncuiate...

Pe verdea balustradă a-naltului balcon
Te pleci spre călătorul necunoscut ce bate

Și-ntrebi:
— Cine-i acolo?
De unde vii?
Ce vrei?
Dar vocea-ți la vederea demonicelor chei
Se stinge cu sfiala luminii pe-nnoptate...
— Cine-i acolo?

— Nimeni...
— De unde vii?
— Nu știu...
— Ce vrei?
— Nimic...

Și vocea ce-ți răspunde timidă, deși-ți pare
Că-i vocea ta,
Simți totuși că nu are
Nici zborul,
Nici căldura din vocea de om viu.

E vocea ta —
E vocea tăcerii ce cuprinde
Întreaga balustradă a naltului balcon,
Ca și o funerară făclie ce s-aprinde
În mâna unui Rege
Și-n preajma unui Tron.

Și-n timp ce-n poarta veche trei lovituri te cheamă
Ca trei refrenuri triste de cântece uitate —
În timp ce-ai vrea să afli în poartă cine-ți bate —
Adormi, proptindu-ți fruntea pe cheile de-aramă
Păstrate-n negre turnuri de piatră, crenelate...

ROMANȚA CORBULUI

Pe țărmul nalt și drept —
Hotarul, de unde-ncepe necuprinsul
Imperiu-al apelor albastre
Cu-atâtea felurimi de pete,

Al apelor ce dimineața sunt verzi,
Iar seara violete —
Un corb a poposit spre seară,
Și-așa, cum stă pe malul mării,
Orbit de-albastrele noianuri,
Muiate-n purpura-nserării,
Parcă-i sositul care-așteaptă să vină și-alți întârziați...

Și-n seara-aceea-n care-apusul
Părea mai trist ca-n alte seri,
Iar soarele părea că pleacă să nu mai vină niciodată,
M-am dus să-mi plimb pe țărm urâtul
Și biata-mi inimă,-mbibată
De-amaru-otrăvilor sorbite din gura-amantelor de ieri...
Dar corbul mi-a ieșit în cale
. . . .
Pe țărmul mării nalt și drept,
Ca și pe-o margine de groapă,
Veghea un cioclu-naripat,
Și cioclul m-a privit o clipă,
A dat din aripi
Și-a zburat...
Și parcă mi-a șoptit în treacăt:
— Bine-ai venit... De când te-aștept!

ROMANȚA CELOR CE SE VÂND

lui Alexandru Zamfirescu-Aliz

Se-ngroapă soarele-ntr-un nor —
O, negrul nor ca și mormântul
Înșelătoarelor ce mor
Neplânse de amanții lor!

Pe la ferestre-și plimbă vântul
Tristețile sfârșitului de vară,
În timp ce-n cârciuma murdară,
Din strunele de-aramă — cântul
Chitarelor
Își ia avântul...

Iar pe la mese,
Rând pe rând,
O ceată de amanți artiști —
Toți ne'nțeleși și mari,
Toți Criști...
Își beau iubirea, fredonând
Romanța celor ce se vând.

ROMANȚA PELERINULUI

Sunt obosit de drum și-aș vrea
Să dorm trei nopți,
Trei vieți în șir,
Culcat pe-un așternut,
Așa
Cum dorm culcați în cimitir
Toți sfinții palizi din altare,
Cu pumnii-ncrucișați pe piept.
Din somnul fără deșteptare
Aș vrea să nu mă mai deștept...

Cei ce-au pornit 'naintea mea,
Bătătorind poteca lungă,
Și-au năzuit ce nu era
În rostul vieții scris s-ajungă,

Cei ce-au pornit, cu mii de ani
Naintea mea, pe-același drum,
Au adormit pe sub castani
Demult,
Și dorm uitați și-acum.
Și dintre cei porniți cândva,
Mânați — spre-aceleași înnorate
Și mute zări — de-aceeași stea.
Un singur pelerin mai bate
La poarta liniștii...
El pare
Că,-ndurerat ca Prometeu,
E mort de mult și... tot nu moare —

Și-acest biet pelerin sunt eu!...

SONET

În țara mea, tot cerul pare-o pată
De sânge, scurs din rana unui soare,
Ce-abia-și deschide ochii-n zări; și moare
Ca cei mușcați de-o gură-nveninată!

În țara mea, pe marea frământată
În aiurări de vânturi funerare,
Nu vezi plutind corăbii albe-n zare
Purtând pe bord plecații de-altădată!...

În țara mea nu-s flori ca-n altă țară
Și cântece de dragoste nu sunt ;
Și-n țara mea — tăcuți ca-ntr-un mormânt —

Cei vii și-așteaptă rândul ca să moară ;
Pe câtă vreme morții... Cine știe?...
Așteaptă-o zi ca-n alte țări să-nvie!...

PELERINII MORȚII

E cârciuma plină de oameni străini —
De oameni tăcuți ce vin de departe,
De unde ei singuri să spună nu știu...

De unde veniți, pelerini?
Din care cetate cu porțile sparte
Din care pustiu?...
De unde veniți, pelerini?

De unde veniți cu sandalele rupte,
Cu hainele zdrențe și fețele supte,
Și albe, de parcă
Vă temeți ca pumnul de care fugiți
Să nu vă ajungă și iar să vă-ntoarcă
În țara în care n-ați vrut să trăiți?...
Cu ochii albaștri, ca-albastrul senini,
De unde veniți, pelerini?...

Ei tac...
Să răspundă nici unul nu vrea ;
Iar cârciuma pare o criptă,
Și-n ea
Tăcuții străini, cu sandalele rupte,
Cu hainele zdrențe și fețele supte,

Cu brațele goale și umerii goi,
Își trec de la unul la altul paharul,
Și-n flacăra scurtă ce-o scapără-amnarul
Par niște strigoi...

— Hei!... Mute ființe,
Bizari pelerini,
Cu ochii albaștri, ca-albastrul senini,
Spre care cetate pornirăți — armată
De oameni cu cranii și mâini de schelete,
Cu fețele albe ca albul perete
Și gura-ncleștată?

Ei tac...
Să răspundă nici unul nu vrea...
Pe cer o lumină s-aprinde, și-o stea
Coboară și-n sute de stele se-mparte...

Și-n clipa aceea, tăcuții strigoi
Se scoală grămadă, ca-n ziua de-apoi,
Și pleacă cu toți mai departe...

ÎN TEMPLUL LINIȘTII

lui Al. Gherghel

În sfeșnicele vechi de-aramă
Descresc trei lumânări de ceară —
Descresc ca nopțile spre vară.
Și-n sfeșnicele vechi de-aramă
Trei flăcări parcă se destramă

În fire lungi de foc ce cresc
Din lumânări până-n tavan
Și scriu verseturi din *Coran*
De-a lungul templului turcesc...

Trei credincioși desculți se-nclină
Proptindu-și frunțile-n covor —
Și parcă-s trei bolnavi ce mor...
Trei credincioși desculți se-nclină,
Și-n simfonia de lumină
Ce-și plimbă petele pe geamuri —
Când verzi, când purpure, când blonde —
Par trei corăbii vagabonde
Ce-adorm în legănări de valuri...

Și-n templul liniștii ce pare
Un sarcofag păgân, enorm,
Toți *Muezinii* parcă dorm...
Și-n templul liniștii, în care
Greoiul fum de lumânare
Miroase-a cranii dezgropate —
Din sfeșnicele vechi de-aramă
Trei flăcări pâlpâind te cheamă
S-adormi sub ele-ntins pe spate!...

NOCTURNĂ

În noaptea-aceea luna părea un cap de mort
Tăiat de ghilotină și aruncat în Mare —
Un cap purtat de valuri și-n marșuri funerare
Rostogolit spre farul ce scânteia în port.

În noapte-aceea luna părea un ghem de sfoară
Scăpat din mâna dreaptă a celui care-n viață
Te leagă, te dezleagă, te iartă și te-nvață
Cum poți ieși din iarnă, intrând în primăvară.

Și-n noaptea-aceea luna părea un chihlimbar
Desprins din cingătoarea lui Crist, care murise
Ca să-nvieze iarăși din somnul fără vise,
Sanctificîndu-și crucea rămasă pe Calvar!...

PE DUNĂRE

...emportant vers tes havres
Tes cargaisons de bois,
de houille et de cadavres[1]
PAUL VERLAINE

Se duc pe Dunăre la vale
Caiace-n roz și-n alb vopsite...
Se duc pe Dunăre la vale
Coșciuguri albe, plutitoare
Pe negrul apelor murdare...
Departe-n zare, neclintite,
Pădurile de sălcii par
Castele negre feudale
Ce-și spală-n apele murdare
Tristețea zidului murdar.

---

[1] ...ducând spre porturile tale
Povara ta de lemne, huilă și cadavre (fr.).

Se duc pe Dunăre la vale,
Grăbiți și fără de popas,
Pescarii triști ce poartă-n glas
Tăcerea albelor spitale...

Se duc pe Dunăre la vale —
Ca șirul de cocori pribegi
Pe-ntinsul fără de hotare —
Se duc pe Dunăre la vale
Coșciuguri albe plutitoare
Pe negrul apelor murdare...
Și tot pe apa care poartă
Noroiul omenirii-ntregi,
Sub sărutările solare,
Plutește și-o... chitară spartă.

CREPUSCUL LA TOMIS

Pe mare-n asfințit...
Și vântul
Îmi poartă barca pe cărarea
Pe care soarele și marea
Se-mbrățișează cu pământul!...
Din larg,
Ca niște mici fragmente
Desprinse din albastrul infinit,
Înamoratele sirene
Apar cu gesturi indecente
Și-n cinstea mea încep să-noate
Pe spate,

Cu câte-un far aprins sub gene,
Ce-mi luminează-n asfințit
Temutul semn de întrebare
Cu care marea m-a-nfrățit...

Iar eu —
Pornit în căutarea
Frumosului din suflet
Și din rime —
Un vagabond pe care marea
M-a scos de păr, din adâncime
M-avânt din nou în infinit...
Și convertit
De dragul unei simple jucării,
M-agăț cu mâinile de astrul
Ce ca un pescăruș rănit
Își moaie aripa-n albastrul
Crepuscularei agonii!...

SOSESC CORĂBIILE

lui Krikor Zambaccian

Sosesc corăbiile,
Vino,
Să le vedem cum intră-n port —
Să le vedem cum, obosite de-atâta luptă cu furtuna,
Își lasă ancorele grele să cadă una câte una,
Așa cum fiecare parcă și-ar îngropa câte un mort!...

Sosesc cu pânzele umflate,
Ca niște sânuri de femeie

Pe care-o buză pătimașă le-a-nvinețit de sărutări,
Și parcă-aduc cu ele toată splendoarea vechilor serbări
În cinstea lui Neptun —
Temutul stăpân al Mărilor Egee.

Sosesc din larg, misterioase,
Ca niște semne de-ntrebare...
Nu știm din care fund de lume —
Din răsărit,
Sau din apus —
Dar știm că ori de unde pleacă
Ne-aduc vești noi și-ndestulare...
Sosesc corăbiile...
Vino,
Să le-ntrebăm ce ne-au adus!...

ROMANȚA CELOR TREI CORĂBII

Porniră cele trei corăbii...
Spre care țărm le-o duce vântul?...
Ce porturi tainice,
Ascunse cercetătoarelor priviri,
Le vor vedea sosind mânate de dorul tristei pribegiri?...
Ce valuri nemiloase,
Mâine,
Le vor deschide-n drum mormântul?...

Porniră cele trei corăbii, purtând în pântecele lor
Grămezi de aur,
Chihlimbare,
Smaralde verzi

Și-opale blonde;
Iar sus, pe bord,
Tristețea-acelor romanțe veșnic vagabonde,
Cântate,
Azi, în drum spre *Poluri*,
Iar mâine-n drum spre-*Ecuator!*...

Porniră cele trei corăbii...
Și-abia se mai zăresc —
Se-ngroapă
În golul zărilor pătate de violetul înserării ;
Iar albul pânzelor întinse,
În cenușiul depărtării,
Zidește trei mausoleuri în care dorm cei duși pe apă.

Porniră cele trei corăbii...
Și-n urma lor rămase portul,
Mai trist ca muntele *Golgotei* însângerat de-un asfințit,
Și-n urma lor,
Pe cheiul umed,
Un singur albatros rănit
Mai stă de pază,
Ca Maria,
Venită să-și vegheze mortul!...

ROMANȚA CELOR TREI GALERE

lui Horia Oprescu

În rada portului,
La cheiul pe care astăzi cresc castanii,
În rada portului, ce pare o lacrimă-a Mediteranei,

Dorm trei galere ancorate de zeci de ani,
Dorm trei galere,
Ce poartă-n pupe încrustate
Trei nume spaniole:
Xeres,
Estremadura
Și-*Alicante*...

Dorm tristele galere...
Anii
Le-au putrezit pe jumătate,
Și lanțul ancorelor grele
Le-a ruginit de mult în apă.
Furtunile fără de număr
Le-au înecat răzbunătoare
Matrozii, unii după alții,
Iar căpitanii
Dorm fiecare-n câte-o groapă
Săpată-n câte-un fund de mare!...
Și-așa cum dorm, nedespărțite —
Ca trei tovarășe de luptă,
Ca niște suveniruri smulse îndepărtatului trecut —
Par trei sicriuri profanate
Din care morții-au dispărut
Cu-ntregile comori de aur
Și pietre scumpe —
Adunate
De cei ce le mânau pe-Atlantic,
Din țărm în țărm,
Din val în val,
De cei ce le-ancorau cu grijă pe coasta-Antilelor bogate
Și-n urmă le-ndreptau cu grabă —

Ca niște păsări albe-n zbor —
Din insula San-Salvador
Spre Spania —
Spre taciturnul și lacomul Escurial!

OCTOMBRE

În parcul presărat cu statui
De Nimfe,
Fauni
Și Silvani,
De-a lungul celor trei alei
De plopi,
De tei
Și de castani,
Pe băncile vopsite-n verde
Și pe nisipul galben-șters,
Multicolorele covoare de frunze veștede s-aștern
În ritmul vântului de toamnă,
Ca-n ritmul unui ultim vers —
Un vers cu care se sfârșește un cânt
Dintr-un Poem etern.
Octombre — curtizana pală, cu-obraji fardați
Și buze supte —
Octombre — amanta celor care pornesc
Să nu se mai întoarcă —
Octombre-a poposit în parcul cu-alei cotite
Și-ntrerupte
De visătoarele bazinuri,
Pe-albastrul cărora — o barcă —
O frunză veștedă și-așteaptă întârziatele surori…

O!... Ne'ntrerupta disonanță de schingiuiri
Ce-ți dă fiori!...
O!... Nesfârșitele regrete abia șoptite!...
Cine trece
Prin parcul presărat cu statui,
De-a lungul celor trei alei,
Se-nduioșează ca de plânsul idolatratelor femei!...

Și-n parcul unde altădată veneau Boemii să-și aștepte
Necredincioasele Boeme —
Același parc ce-ți pare și-astăzi
O filă ruptă din romanul nemuritorului Murger —
Își pleacă brațele uscate,
Precum prin albele spitale
Își pleacă brațele bolnavii ce plâng —
Și nu știu pentru ce...

Și-n timp ce vântu-i smulge fardul
Și-l spulberă în largi spirale,
Octombre — curtizana pală —
Coboară ultimele trepte!...

ROMANȚA CELUI CE S-A-NTORS

Tăceți, voi toți din jurul meu,
Vă rog tăceți —
Că-s obosit,
Și-aș vrea să dorm,
Și-aș vrea să mor,
De-ar fi să pot muri curând și mai ușor
Ca cei ce-s morți de mult!...

Tăceți,
Vă rog tăceți...

Abia sosit,
Voi mă-ntrebați pe unde-am fost!...
O, de-ați ști voi ce drumuri lungi,
M-adăpostea, pribeag mereu tot pe-alte mări!...
Ce fund de zări
O, de-ați putea porni și voi
Pe unde-am fost!...

O, de-ați putea și voi cândva,
Pornind grăbiți pe urma mea,
Să rătăciți ne'ntrebători
Și ne'ntrebați!...
Să vânturați pământul tot —
În lung
Și-n lat —
Și fund de văi,
Și vârf de munți, necercetat,
Să cercetați
Ne'ntrebători
Și ne'ntrebați!...
O, de-ați putea-ntâlni și voi ce-am întâlnit —
Femei cu ochi frumoși de bronz
Și guri de-argint,
Ce le-am iubit,
Și le-am iertat —
Căci toate mint,
Cum i-au mințit
Pe toți pe câți i-au întâlnit!

O, de-aș putea să vă spun tot...
Dar nu —
Plecați...
Că-s obosit —
Și-aș vrea să dorm,
Și-aș vrea să mor,
De-ar fi să pot muri curând și mai ușor!...
M-ați ascultat —
Vă mulțumesc...
Acum plecați.

ROMANȚĂ FĂRĂ MUZICĂ

Ca să-ajung la tine, i-am zis calului:
— Grăbește...
Pune-ți aripi ca în basme
Și te-nalță până-n nori...
Tot mai sus,
Tot mai departe —
Ca șiragul de cocori
Ce plutește colo-n zare!...
Haide, calule, grăbește!...
Ca să-ajung până la tine, i-am zis vântului:
— Dă-mi mâna
Și târăște-mă cu tine până unde poți pătrunde —
Până-n zarea-nsângerată unde soarele s-ascunde...
Ca s-ajung cât mai degrabă,
Haide, vântule, dă-mi mâna!...

Ca să-ajung până la tine, i-am zis morții:
— Mergi-nainte

Și cosește-mi fără milă tot ce-i viu
Și-mi ține calea...
Netezește-mi munții-n zare
Și-umple-mi de cadavre valea
Dintre ea și mine —
Haide!... Haide, moarte, mergi-nainte!...
Ca să-ajung până la tine,
Pentru tine-au obosit
Calul,
Vântul,
Moartea —
Toate mi-au făcut pe voie ;
Dar...
Dintre cutele perdelei, ochii-ți verzi nu-mi mai răsar,
Strunele chitarei-s rupte
Și... romanța s-a sfârșit!

MULTAȘTEPTATEI...

De când te-aștept!...
Sunt ani...
Și anii, ce lungi îți par când n-ai cu cine
S-asculți ciudatele romanțe ce plâng viorile-n surdine...
Și violetele apusuri ce triste-ți par când n-ai cui spune
Ce-nfiorări plutesc în zare
Și-n plânsul celor patru strune!...
. . . .
Te-am așteptat la-ncrucișarea potecilor pe care-alt'dată
Multașteptatele amante soseau grăbite să-și sărute
Amanții,
Ce-așteptau în umbră, tăcuți ca niște statui mute...

Și câte primăveri, de-a rândul, castanii roșii nu-mi vestiră
Că nimeni n-a trecut pe-acolo
Și-n zare nimeni nu s-arată!...

Te-am așteptat pe țărmul mării —
Pe țărmul nalt ca și terasa
Castelului regesc, pe care un prinț și-ar aștepta mireasa...
Dar valurile, științoare de soarta celor ce porniră
Spre țărmul unde stam de strajă,
Când le-ntrebai ce știu de tine,
Îmi spuseră c-aștept zadarnic...
Și azi viorile-n surdine...
Ce-mi plâng ciudatele romanțe
Mai trist de cum le plânse ieri,
Par lacrimi picurate-n cupa netălmăcitelor dureri...

ACELEI CARE VA VENI

De unde vii,
Și-n care preafericită țară
Văzuși lumina zilei — tu, albă ca și-o zi?...
Și ce nebune vânturi spre mine te purtară,
Ce barcă rătăcită te-aduse pân-aci?...

De ce plecași din țara, în care palmierii
Tremurătoare umbre își culcă pe nisip?
Nu-ți fu de-ajuns pustiul cu lacrimile serii,
Și nu găsiși pe-aiurea să-ți plimbi frumosul chip?

Or nu știuși că-n țară la mine
Nu-s nici cânturi,
Nici flori de lămâiță?...

Amanții și-au vândut
Orgiilor,
Și corpul,
Și sfintele avânturi,
Și-azi totu-i mort și putred în carcera de lut!...
. . . .
Cu mâini subțiri și albe, ca mâinile de sfântă
Pictată pe-un perete de templu bizantin
Și ochi pătați de-otrava privirii ce-nspăimântă —
Ochi verzi ca apa moartă
Și morți ca negrul *spleen* —
Veniși, aducătoareo de cântec și lumină,
Să-mi ușurezi povara fatalului Calvar,
Să-mi reclădești o lume cu-o boltă mai senină
Și să mă smulg din gheara supremului coșmar...
Dă-mi mâna dar și du-mă cu tine,
Du-mă-n țara
În care palmierii — stăpâni peste pustiu —
Cu brațele deschise ne vor primi-n Sahara
Iubirilor născute din goluri de sicriu!...

ROMANȚĂ FĂRĂ MUZICĂ

Que la mort ne nous ait qu'ivres
morts de nous-mêmes.
JULES LAFORGUE

În tine-mi pun toată speranța
Și-ți zic:
— De-acum pentru mine fii totul,
Iar eu
Voi fi pentru tine același ateu,
Ce-afară de tine nu crede-n nimic.

Fii totul —
Trecutul, cu morții de ieri
Ce dorm la răspântii, de sălcii umbriți,
Și ziua de *mâine*, cu noii-veniți
Ce râd pe mormântul defunctei *Dureri*...
Spre norii de-aramă, pe-naltele scări
Urca-vom —
Din goluri în goluri pribegi,
S-ajungem în țara în care sunt regi:
Nimicul,
Eternul,
Și-*Albastrul* din zări...
Și-acolo,-n grădina în care nu cresc
Decât mătrăgune,
Cucute
Și laur,
Sorbi-vom cu sete din cupe de aur
Iubirea topită-n *Albastrul* ceresc!...

ODELETĂ

În cinstea ta, —
Cea mai frumoasă și mai nebună dintre fete, —
Voi scri trei *ode*,
Trei *romanțe*,
Trei *elegii*
Și trei *sonete*.
Și-n cinstea ta, —
Cea mai cântată din câte-n lume-au fost cântate, —
Din fiecare vers voi face
Câte-un breloc de-argint, în care
Gândirile-mi vor sta alături, ca niște pietre nestemate

De-a pururi încrustate-n bronzul
Unei coroane princiare!...

Din țara-n care dorm de veacuri vestiții *Faraoni*,
Din țara
În care *Sfincșii* stau de vorbă cu Nilul sfânt
Și cu *Sahara*,
Din țara-n care palmierii
Vestesc arabilor furtuna
Și caravanelor pierdute
Că nu se mai întorc nici una,
Din țara asta minunată,
Tăcută,
Tristă
Și bizară,
Îți voi aduce trei smaralde nemaivăzute-n altă țară,
Trei perle blonde, pescuite de *Negri*-n golful de *Aden*,
Și trei rubine-nsângerate, ascunse toate-ntr-un refren
De *Triolet*,
Pe care nimeni nu-l va înțelege, fiindcă nu-i
Pe lume nimeni să-nțeleagă simbolul *Trioletului*!...

ROMANȚĂ FĂRĂ MUZICĂ

Nu-i nimeni... nimeni să ne vadă și să ne-auză —
Nu pleca!
Dă-mi degetele-ți inelate să le sărut ca și-altădată,
Dă-mi degetele-ți inelate —
Poeme-n pietre nestemate —
Vreau să le-nvăț pe dinafară și să le cânt,
Dă-mi mâna toată,
Căci nu-i în tot salonul alta, așa, la fel cu mâna ta.

Rămâi cu mine toată seara...
Ce-ți pasă dac-o să sfârșească
Orchestra valsul?...
Tu nu știi
Că nu-i în tot salonul altul la fel ca mine să iubească?

Deschide-ți brațele —
Altarul în care mă-nchinam alt'dată —
Deschide-mi brațele și prinde-mi în ele brațele-obosite,
Apleacă-ți gura-nsângerată,
Și sărutările-ți aprinse însemnă-le pe-obrazu-mi pal.
Însemnă-le la rând, să-mi steie pe veci de pază,
Neclintite,
Ca păsările legendare pe malul lacului *Stymfal!*...

CELEI MAI APROAPE

De ce-ți sunt ochii verzi —
Coloarea wagnerianelor motive —
Și părul negru ca greșeala imaculatelor fecioare?
De ce-ți sunt buzele pătate de violete trecătoare?
Și mâinile de ce-ți sunt albe ca albul tristelor altare
Din Babilon,
Și din Ninive?

De ce, când plângi,
În plânsu-ți moare o-ntreagă lume de petale
De trandafiri,
De chiparoase,
De nuferi albi
Și crizanteme?...

De ce, când plângi,
Cu tine plânge tristețea blondelor opale,
Iar torțele aprinse-n umbra castelelor medievale
Se sting suflate ca de groaza demoniacelor blesteme?...
De ce, când cânți,
Cu tine cântă un infinit de armonii
Ce năvălesc tumultoase
Din golul zărilor,
Din astre,
Din zborul păsărilor albe,
Din fundul mărilor albastre,
Din lumea morților,
Din lumea părerilor de rău târzii?

Și când stai ochi în ochi cu-amanții — poeți
Ce-ți cântă ochii,
Părul
Și buzele —
Când te-nfioară cuvintele ce n-au fost spuse,
Când in penumbra violetă a trioletelor apuse
Pui într-o cumpănă Minciuna
Și-ntr-altă cumpănă-Adevărul,
De ce te pleci spre cel mai tânăr dintre poeți,
Și-i strângi cu sete
În palme capul,
Ca-ntr-o gheară de vultur însetat de sânge,
Și dinții tăi
De ce-i pictează, în rozu-obrajilor, motive
Asiriene,
Din poemul trăit de sfintele poete
În noaptea-altarelor păgâne
Din Babilon
Și din Ninive?...

ROMANȚĂ FĂRĂ MUZICĂ

Că ne iubim — și-o știe lumea toată —
E-adevărat ;
Dar cât ne vom iubi
Nici noi nu știm,
Nici lumea nu va ști...
Și nu va ști-o, poate, niciodată...
. . . .
Ne-am cunoscut în țara-n care-alt'dată
Manon Lescaut iubi pe *Des Grieux*,
Într-un amurg de toamnă, orchestrată
În violet,
În alb,
În roz
Și-n *bleu*.

Și ne-am iubit întâia oară-n parcul
În care Nimfele de marmură privesc,
Cu ochii-ntrebători, către peluza
Pe care-un Zeu își pregătește arcul,
Să-și bată joc de cei ce-l ocolesc...

Și ne-am iubit!...
Ți-aduci aminte?...
Bluza —
Ah!... Bluza ta pe sânu-ți decoltat
Părea un peplum de mătase, sfâșiat
Pe sânul unei Venere ce moare!...

Și ne-am iubit cu-atâta nebunie,
Că statuile albe ne-au privit
Cu ochi geloși,

Iar zeul a-mpietrit
În mână cu-o săgeată-otrăvitoare!...
Și ne-am iubit,
Și-azi toată lumea știe
Că ne iubim...
Dar cât ne vom iubi
Nici noi nu știm,
Nici lumea nu va ști!...

CELEI CARE TRECE

Tu pari o statuie turnată nu-n bronz etern,
Ci-ntr-un metal,
Ce până astăzi n-are încă
Nici preț,
Nici nume,
Nici coloare —
Metal bizar, din care-artistul
Creă-n suprema inspirare
Icoana ultimei religii
Și-a ultimului ideal!

Tu pari o statuie furată de-amantul tău dintr-un muzeu
În care-n vremile de-alt'dată
Veneau bătrâni să ți să-nchine,
Ca pajii —
Ce mureau sub ochii răutăcioaselor Regine
Sau ca Martirii-n adorarea trimisului de Dumnezeu!

Și-așa cum treci îngândurată de-a lungul străzilor pustii,
De-a lungul străzilor pătate de-nsângerări crepusculare,
Tu pari o Venus de la Millo
Ce-și cată brațele,

Pe care
Cei morți le-au luat cu ei în groapă,
Să nu le lase celor vii...

CELEI CARE PLEACĂ

Tu crezi c-a fost iubire-adevărată...
Eu cred c-a fost o scurtă nebunie...
Dar ce anume-a fost,
Ce-am vrut să fie
Noi nu vom ști-o poate niciodată...

A fost un vis trăit pe-un țărm de mare.
Un cântec trist, adus din alte țări
De niște pasări albe — călătoare
Pe-albastrul răzvrătit al altor mări
Un cântec trist, adus de marinarii
Sosiți din Boston,
Norfolk
Și New York,
Un cântec trist, ce-l cântă-ades pescarii
Când pleacă-n larg și nu se mai întorc.
Și-a fost refrenul unor triolete
Cu care-alt'dată un poet din Nord,
Pe marginile albului fiord,
Cerșea iubirea blondelor cochete...

A fost un vis,
Un vers,
O melodie,
Ce n-am cântat-o, poate, niciodată...
. . . .

Tu crezi c-a fost iubire-adevărată?...
Eu cred c-a fost o scurtă nebunie!

TREI LACRIMI RECI DE CĂLĂTOARE

Și-ai să mă uiți —
Că prea departe
Și prea pentru mult timp pornești!
Și-am să te uit —
Că și uitarea e scrisă-n legile-omenești.
. . . .
Cu ochii urmări-vei țărmul, topindu-se ca noru-n zare,
Și ochii-ți lăcrima-vor poate
Trei lacrimi reci de călătoare ;
Iar eu pe țărm
Mâhnit privi-voi vaporu-n repedele-i mers,
Și-nțelegând că mi-ești pierdută,
Te-oi plânge-n ritmul unui vers.

Și versul meu
L-o duce poate vreun cântăreț până la tine,
Iar tu —
Cântându-l ca și dânsul,
Plângându-l, poate, ca și mine —
Te vei gândi la adorata în cinstea căreia fu scris,
Și-uitând că m-ai uitat,
Vei smulge din cadrul palidului vis
Întunecatu-mi chip,
Ca-n ziua când te-afunda vaporu-n zare
Și când din ochi lăsai să-ți pice
Trei lacrimi reci de călătoare!

CELEI ÎNVINSE

Ce glas de clopot —
O!... Ce glas de clopot spart și răgușit!...
Nu-l mai cunoști?
E-același glas ce ți-a urat — sunt ani de-atunci —
„Bine-ai venit!

Ți-aduci aminte cum suna
Ca-ntr-un ajun de sărbătoare?
Suna ca-n zilele când moare
Cineva!...
Suna ca și-azi ne'ncrezător
În viitorul morților!...

Ascultă-l bine —
Tu, ce porți în păr cununi de flori crescute
Pe țărmul mărilor străine,
Ascultă-l bine —
Tu, ce porți în ochi opalele-ntristării
Topite-n lacrimi verzi de Mare,
Ascultă-l bine —
Tu, ce porți pe buze purpura-nserării
Și-n glas cântări crepusculare,
Ascultă-l bine...
Ascultă-i notele de-aramă ce-ți par acum necunoscute
Și amintește-ți seara-n care —
Sunt ani de-atunci —
Ca și-astă-seară,
Veneam tăcuți ca *primii oameni*
Pe drumul celor dați afară
Din raiul primei fericiri...
E-același clopot de-altădată,
E-același grav proroc ce-mparte
Drumeților

Netălmăcite
Și cobitoare prorociri!...

. . . .

Și-acum dă-mi mâinile,
Dă-mi ochii,
Dă-mi gura,
Dă-mi viața toată,
Sărmană-nvinsă, dă-mi trofeul victoriei,
Iar mâine-n zori
Fii liberă din nou
Și-ntoarce din drum pe noii-nvingători!...

ROMANȚA AMANTELOR DE IERI

Où sont nos amoureuses?...
Elles sont au tombeau.

GÉRARD DE NERVAL

Amante cu ochi verzi,
Amante cu ochi adânci ca fundul zării
Și buzele calde-nsângerate
Ca-albastru-n ceasul înserării ;
Voi, ce-ați murit demult
Și totuși nu v-ați găsit încă mormântul,
Sub ce ferestre-n veci închise și cu perdelele lăsate
Mi-ați îngropat de-a pururi cântul?

Amante cu ochi verzi,
Amante cu ochi adânci ca fundul zării!...

Pe vatra sufletelor voastre, sărmană vatră funerară
Mormânt de patimi potolite —
În lungi acorduri de chitară
V-am presărat garoafe roșii ca niște buze-nsângerate
Ce-ar vrea să re'nvieze morții
Din vechi coșciuguri putrezite
Prin cimitirele uitate.

Pe vatra sufletului vostru, sărmană vatră funerară,
Jertfitu-mi-am credința-n stele și-n ochii voștri verzi!

Eram
Duhovnicul ce v-ascultasem
Și de trecut vă dezlegam —
Eram un Crist-copil ce moare negându-și biblia barbară
În spasmurile-nfiorării și-n caldul vis ce-l întrupasem
Pe șase strune de chitară...

Amante cu ochi verzi,
Amante cu ochi adânci ca fundul zării
Sub ce ferestre-n veci închise
Mi-ați îngropat de-a pururi cântul?...
Voi, moartelor nemuritoare,
Veniți, căci v-am găsit mormântul...
Veniți cu toate-n cimitirul
Ce-n biata-mi inimă-și deschide
Largi porțile să vă primească...
Veniți, schelete călătoare,
Veniți, sărmane Danaide,
Cu buze calde-nsângerate ca-albastru-n ceasul înserării!

CELEI CARE MINTE

Et fais — moi des serments[1]
que tu rompras demain.
PAUL VERLAINE

Eu știu c-ai să mă-nșeli chiar mâine...
Dar fiindcă azi mi te dai toată,

[1] Și fă-mi jurăminte pe care le vei călca mâine (fr.).

Am să te iert —
E vechi păcatul
Și nu ești prima vinovată!...

În cinstea ta,
Cea mai frumoasă din toate fetele ce mint,
Am ars miresme-otrăvitoare în trepieduri de argint,
În pat ți-am presărat garoafe
Și maci —
Tot flori însângerate —
Și cu parfum de brad pătat-am dantela pernelor curate,
Iar în covorul din perete ca și-ntr-o glastră am înfipt
Trei ramuri verzi de lămâiță
Și-un ram uscat de-Eucalipt.

Dar iată,
Bate miezul nopții...
E ora când amanții,-alt'dată,
Sorbeau cu-amantele-mpreună otrava binecuvântată...
Deci vino,
Vino și desprinde-ți din pieptenul de fildeș părul,
Înfinge-ți în priviri Minciuna
Și-n caldul buzei Adevărul
Și spune-mi:
Dintre câți avură norocul să te aibă-așa
Câți au murit
Și câți blesteamă de-a nu te fi putut uita?...

Eu știu c-ai să mă-nșeli chiar mâine...
Dar fiindcă azi mi te dai toată.
Am să te iert —
E vechi păcatul
Și nu ești prima vinovată!...

Deci nu-ți cer vorbe-mperecheate de sărutări,
Nu-ți cer să-mi spui
Nimic din tot ce-ai spus la alții,
Ci tot ce n-ai spus nimănui.
Și nu-ți cer patima nebună și fără de sfârșit,
Nu-ți cer
Nimic din ce poetul palid
Cerșește-n veci de veci, stingher,
Voi doar să-mi schimbi de poți o clipă
Din șirul clipelor la fel,
Să-mi torni în suflet infinitul unui pahar de hidromel,
În păr să-mi împletești cununa de laur verde
Și în priviri
Să-mi împietrești pe veci minciuna neprihănitelor iubiri.
Și-așa tăcuți —
Ca două umbre, trântiți pe maldărul de flori —
Să-ncepem slujba-n miez de noapte
Și mâine s-o sfârșim în zori!

ROMANȚĂ FĂRĂ MUZICĂ

În seara când ne-om întâlni —
Căci va veni și seara-aceea —
În seara-aceea voi aprinde trei candelabre de argint
Și-ți voi citi
Capitole din epopeea
Amantelor din Siracuza,
Citera,
Lesbos
Și Corint...
Și-n seara când ne-om întâlni
Te-oi întreba,

Ca și pe multele pe care le-am întrebat 'naintea ta:
— Voiești sau nu să fii a mea?

În seara când ne vom iubi —
Căci va veni și seara-aceea —
În pat vom presăra buchete de trandafiri și chiparoasă
Ne vom închide-apoi în casă
Și vom zvârli în stradă cheia...
Și-n seaca când ne vom iubi
Te-oi întreba,
Ca și pe multele pe care le-am întrebat 'naintea ta:
— Voiești să nu mai fii a mea?...

Și-n seara când ne-om despărți —
Căci va veni și seara-aceea —
Vom stinge flăcările-albastre din candelabrele de argint,
Iar florile de chiparoasă și trandafirii-i vom presa
În cartea roză-a epopeii
Amantelor din Siracuza,
Citera,
Lesbos
Și Corint...
Și-n seara când ne-om despărți
Te voi ruga,
Ca și pe multele pe care le-am sfătuit 'naintea ta:
— Să-ți amintești c-ai fost și-a mea!...

MARȘ FUNEBRU

Vouă și lor

Voi, care le-ați iubi t,
Voi, care le-ați cântat,
Voi, care le-ați pierdut,

Și-ați plâns,
Și le-ați uitat...
Și totuși le păstrați, ca-ntr-un breloc de argint,
Și astăzi, fără voie, în suflet încrustată,
Icoana lor —
Icoana amantelor ce mint —
Cernită-n resemnarea regretelor de-alt'dată ;
Voi, care le-ați pierdut,
Și-ați plâns,
Și le-ați iertat ;
De ziua lor,
Căci mâine e ziua tuturor,
Din cântecele voastre cu care-alt'dată voi
Împrumutați eternul sclipirilor astrale
Femeii ce-ntâmplarea v-o trimisese-n cale ;
Din cântecele voastre, cu care-alt'dată voi
Însuflețeați nimicul eternului noroi,
Făceți un rug pe care drept jertfă s-aruncați
Tot ce păstrați în suflet, ca-ntr-un breloc de-argint;
Și-n cinstea lor —
În cinstea amantelor ce mint —
Dați foc minciunii-n care alt'dată vă-ncredeați,
Toți care le-ați iubit,
Toți care le-ați cântat,
Toți care le-ați pierdut,
Și-ați plâns,
Și le-ați iertat!...

LITURGHII PROFANE

(1908)

Lui Zenovie Piclișanu

CLOPOTELE

Sună clopotele...
Sună clopotele-n depărtare.
Clopotele!... Clopotele!...
Câte clopote să fie?
Câte voci nedeslușite mor în zori, iar noaptea-nvie?
Câte voci blestemă foamea zilelor din postul mare?...
Clopotele, Clopotele...
Tac și-n urmă sună iară.
Sunt trei clopote de-aramă, sau trei clopote de-argint?
Și ce Crist vorbește-n glasul clopotelor ce nu mint
De atâția ani de-a rândul
Și la fel ca-n prima seară?...
Ce nebun profet mai vine să ne spună că-i trimisul
Celui ce făcu pământul din nimic?
Și ce minciună
Iar schimba-va fața lumii?...
Sună clopote,
Sună,
Ca și-n noaptea când surâse pentru prima oară Sfinxul!...

Sunați, clopote de-aramă!
Sunați, clopote de-argint...
Vântul să vă-nalțe cântul tot mai sus,

Tot mai departe —
Să vă spulbere-n albastrul mângâierilor deșarte
Și să vă sugrume glasul profeților ce mint.

ÎN ORAȘUL CU TREI SUTE DE BISERICI

În orașul cu trei sute de biserici,
De trei ani,
Sună clopotele-ntruna...
Și orașu-i plin de lume
Ce se-ntreabă:
— Unde-i sfântul?
Unde-i sfânta fără nume?...
Pentru cine sună-ntruna clopotele de trei ani?...

Preoții-mbrăcați în negru, ca și cioclii,
De trei ani,
Încruntați privesc mulțimea albă adunată-n stradă,
Preoții-mbrăcați în negru păsărilor mari de pradă
Tremură când văd mulțimea răzvrătită de trei ani!...

— Unde-i sfântul?
Unde-i sfânta fără nume?
Să ne spună,
Pentru cine sună-ntruna clopotele de trei ani?
Cui trimitem noi atâtea lumânări
Și-atâția bani?
Unde-i sfânta iertătoare de păcate?...
Să ne spună...
Și-ntrebările mulțimii răzvrătite

Se ridică
Ca și valurile mării frământate de furtună,
Și-n orașul cu trei sute de biserici
Parcă pică
Din văzduh amenințarea:
— Să ne spună… să ne spună…
. . . .
În orașul cu trei sute de biserici,
De trei zile,
Nu mai sună nici un clopot — nici un clopot de aramă;
Și orașul cu trei sute de biserici,
De trei zile,
Pare-a fi pictat în dosul unui geam de panoramă!…

GÖTTERDÄMMERUNG[1]

Or,
În ziua-aceea cerul, înnegrit de fum,
Părea
Un tavan de catedrală ce se năruie;
Iar fumul
Din clopotnițele-aprinse
Deschidea-n albastru drumul
Altui fum mai greu, mai negru…
Și albastrul se-nnegrea…

Ard bisericile toate…
Ard *Credințele* bătrâne…

[1] Crepusculul zeilor (germ.).

Ard *Cristoșii*
Și *Trecutul* —
Arde parcă lumea-ntreagă…
Ce *Nebun* venit de-aiurea nu putu să ne-nțeleagă?
Ce-ndrăzneț aprinse focul ereziilor păgâne?
Și ce nou *Profet* veni-va să clădească-n noi cuvinte,
Casa celui care n-are nici sfârșit,
Nici început?…
Cine-o să ne-nvețe iară ce-am uitat —
Tot ce-am crezut?…
Cine-o să ne ierte nouă ce-om greși de-aci-nainte?…
Cine-o să ne-ndrepte pașii spre *mai bine*?
În război,
Cine-o să ne poarte-armata spre victorii?
Și pe Mare
Cine-o să le-arate calea iahturilor călătoare?…
Cine-o să ne-adoarmă-n inimi teama zilelor de-apoi?…
. . . .
. . . .
Și mulțimea-nspăimântată
Spre clopotnițele aprinse
Se-ndrumează grupuri-grupuri…
Cei *Cuminți* privesc plângând —
Plâng ca resturile unei colosale-armate-nvinse —
Iar Nebunul stă deoparte și zâmbește fredonând:
— *Götterdämmerung!…*

LA UMBRA CRUCILOR DE LEMN

Trei cruci de lemn,
Trei cruci enorme de lemn, vopsit cu trei culori,
Păzesc pe marginea șoselei fântâna celor credincioși...
Trei cruci, pe marginea șoselei,
Cu gesturi largi de mâini bolnave,
Opresc din drum pe călători
Și parcă-s trei spânzurători
De care-atârnă trei *Cristoși!*...

Or, într-o zi,
Împinși de-același fatal și funerar îndemn —
Ca două-armate, puse una în fața alteia — *Cuminții*
Se întâlniră cu *Nebunii* —
Copiii morților de mâine se întâlniră cu părinții,
Și-armatele-ncepură lupta la umbra crucilor de lemn.
Deoparte, flutura *stindardul Credinței* —
Alb,
Curat,
Ca *albul curat* al florilor de nufăr —
Iar *tricolorul Nebuniei*, închis cu grijă-n câte-un cufăr
De craniu omenesc,
Sta gata să-și desfășoare *tricromia*
La cea dintâi îngenuncheare a *albului imaculat*...

. . . .

Și-ntr-un târziu —
Târziu detot, când luna-ți pare o caravană-ntr-un pustiu —
În locul crucilor ce-alt'dată opreau din drum pe călători
Se deschideau trei gropi enorme...

. . . .

Și *tricolorul Nebuniei* adăpostea pe-nvingători!...

O, NU TE-APROPIA DE MĂNĂSTIRE!

Ascultați cum sună clopotele-n turlă —
În turla albă-a negrei Mănăstiri ?...
Ascultați cum sună clopotele-n turlă,
Ca haitele de lupi flămânzi ce urlă ?...

O, nu te-apropia de Mănăstire,
Căci crucea ei
Și negrele-i zidiri
N-adăpostesc nici pace,
Nici iubire!
O, nu te-apropia de Mănăstire
Și nu te-ncrede glasului din turlă!

Ascunde-ți ochii-n palme
Și te-ndreaptă
Spre alt *Profet* decât spre cel de ieri —
Ce-ți pasă dacă nu știi ce te-așteaptă
Când *ce te-așteaptă* nu-i scris nicăieri?

De vrei, ridică-ți brațele spre soare
Și, dacă poți, învață de la el
Ce-i fericirea vieții viitoare...
De vrei, ridică-ți brațele spre soare,
Și, dacă poți, prefă-te-n *Ariel*!...
O, nu te-apropia de Mănăstire,
Căci crucea ei
Și negrele-i zidiri

N-adăpostesc nici pace,
Nici iubire!
O, nu te-apropia de Mănăstire,
Căci clopotele care sună-n turlă
Sunt haitele de lupi flămânzi ce urlă!...

DE VORBĂ CU MINE ÎNSUMI
(1913)

Lui Tilică Ioanid

DE VORBĂ CU MINE ÎNSUMI

Vorbesc cu mine însumi, cum aș vorbi c-un frate
Întors rănit din lupta cu zilele de ieri,
Și parcă tot nu-mi vine să cred că n-am dreptate —
Că *El* și *Eu* nu suntem decât același frate,
Și-aceeași rană-i doare pe ambii scutieri.

Armurile alt'dată pătate de rugină
Azi par mai sclipitoare decât oricând,
Iar spada,
Încrucișată-n luptă de-atâtea ori,
E plină
De sângele netrebnic al celor ce cad prada
Aceluiași proteic și veșnic Torquemada.

Vorbesc cu mine însumi și-mi zic:
— De ce mă minți
De-atâția ani de-a rândul că tu ești cel mai mare
Din toți îmblânzitorii cohortelor barbare,
Că-n gestul tău palpită străvechile altare,
Iar vasta catedrală, zidită de părinți,
Cu-ntreaga-i melodramă de Dumnezeu și sfinți,
O poți schimba-ntr-o clipă,
De nu ți-ar fi rușine
De bărbile lor albe,
De mine
Și de tine?

Vorbesc cu mine însumi și-mi zic:
— De-atâția ani,
De când mă porți spre-același sublim necunoscut,
De ce mă minți cu-aceleași îndemnuri de temut
Și-mi profanezi credința cu-același prefăcut
Surâs —
Citit pe buze de josnici curtezani?
De ce din armonia supremelor cântări
Azi nu se mai aude decât grozavul urlet
Al celor ce se-neacă în descărcări de tunet
Departe,-n cine știe ce profunzimi de mări!...
. . . .
. . . .
Mă simt așa de singur, c-aproape-mi este frică
Să mai vorbesc cu mine,
Și-mi zic:
— Ascultă, frate,
Ascunde-ți rana,
Uită c-ai fost rănit și tu —
Tu, ce-ai strivit atâția ce nu se mai ridică —
Te scutură de greul armurii-nsângerate;
Iar celui ce te-ntreabă de-ți sunt sau nu-ți sunt frate
Răspunde-i: „Nu“.

ECCE HOMO

Mie

Eu sunt o-mperechere de straniu
Și comun,
De aiurări de clopot
Și frământări de clape —

În suflet port tristețea planetelor ce-apun,
Și-n cântece, tumultul căderilor de ape...

Eu sunt o cadențare de bine
Și de rău,
De glasuri răzvrătite
Și resemnări târzii —
În gesturi port sfidarea a tot ce-i Dumnezeu,
Și-n visuri, majestatea solarei agonii...

Eu sunt o-ncrucișare de harfe
Și trompete,
De leneșe pavane
Și repezi farandole —
În lacrimi port minciuna tăcutelor regrete,
Și-n râs, impertinența sonorelor mandole.

Eu sunt o armonie de proză
Și de vers,
De crime
Și idile,
De artă
Și eres —
În craniu port Imensul, stăpân pe Univers,
Și-n vers, voința celui din urmă Ne'nțeles!...

ALEA JACTA EST

lui Iser

Am plecat...
Necunoscutul mi-a zis: „Vino, te aștept".
Am plecat în explorarea unor semne de-ntrebare

Și-am pășit cu majestatea ultimului înțelept
Pragul vechilor legende
Mâzgălite la-ntâmplare
Pe un colț de pergament!...

Paznicii nemărginirii mi-au deschis negrele porți,
Și-astăzi rătăcesc în golul dintre soare și pământ...
Și ce-ncet mă duce vântul —
Parcă-ar duce la mormânt
Cel din urmă mort al lumii,
Cel mai singur dintre morți.

Mă-nfășor în atmosfera cimitirelor din haos...
Câte sunt?...
Nu le știu decât noctambulii
Și poeții —
Cei ce n-au avut nici minte,
Nici credință,
Nici repaos,
Nici răbdarea să-și aștepte termenul obștesc al vieții.

Mă-nfășor în rozul-verde,
În albastrul-violet,
Și în aurul din soare,
Și-ntr-o clipă mă preschimb
Într-un nimb enorm —
Un nimb
Preursit să-mbrace fruntea primului Anahoret.
Mă topesc cu amintirea unei vieți trăite-n somn,
Mă-ntregesc cu nostalgia primelor îmbrățișări,
Și din cele două forme —
Cea de azi

Și cea de ieri —
Mă-ntrupez în al veciei și-al imensității *Domn!*...

Da...
Sunt Domnul celor veșnic plutitoare-n infinit —
Celor ce plutesc pe mare,
Celor ce plutesc pe vânt,
Celor ce plutesc în versuri,
În coloare
Și în cânt.
Celor ce plutesc de-a pururi după cum le-a fost ursit...
Da...
Sunt Domnul celor veșnic plutitoare-n infinit.

TREC VAGABONZII

lui George Arghirescu

Trec vagabonzii,
Trec stăpânii grădinilor fără stăpâni,
Trec antipozii fericirii patriarhalilor bătrâni,
Trec anonimii omenirii,
Trec corifeii poeziei și preistoricii gândirii,
Trec regii primului dezastru și-nvinșii primului regret,
Trec vagabonzii —
Parodia nedumeririi lui *Hamlet*.

Voi nu i-ați cunoscut nici unul,
Dar ei pe voi v-au cunoscut,
Ei — cei goniți de câinii voștri —
V-au cunoscut
Când v-au cerut

Ce nu le-ați dat,
Voi — sclavii primei rușini și-ai primului păcat...

Trec vagabonzii — însetații de cer,
De mări
Și de păduri...

Voi ce-i priviți cum trec pe-alături de voi,
Nepăsători
Și orbi,
Ca niște regi *Oedipi*,
Fiți mândri
Că-n negrul vostru stol de corbi
S-au coborât de unde nu știți
Și-acești câțiva răzleți vulturi...
Fiți mândri și le-ntindeți mâna,
Și dacă v-o resping scârbiți,
Voi — umiliți —
Îngenuncheați ca-n fața unor atotputernici iertători,
Căci vagabonzii sunt enigma eternului „*de-atâtea ori*“,
Și ei de-atâtea ori vă iartă,
De câte ori îi necinstiți!...

NOCTURNĂ

lui Eugen Lovinescu

Ce cap de *Rege-Saltimbanc* părea azi-noapte luna!
Un negru nor, ce desemna pe cer o spadă de Toledo
Mânat de vânt, s-apropia
De saltimbancul ce râdea...

Dar *Regele*-aștepta furtuna
Ca și *Polonius*, tăcut și nemișcat după perdea...

O spadă-ntinsă amenința regatul stelelor etern —
Și totuși, Regele râdea...
Râdea vois,
Deși pe cer,
Învinse, stelele piereau —
Piereau ca cei îngenuncheați
În fața celor ce nu iartă,
Ca luptătorii dezarmați,
Pe care-nvingătorii-i poartă
De-a lungul țărilor supuse
Prin sânge,
Foc
Și fier!...

— Ia seama, Sire!
Regii sunt supuși acelorași ursite,
Ca și soldații morți în lupta pentru capriciul unui Rege.
— Ia seama, Sire,
Cântărește-ți necântăritele cuvinte,
Privește-n jurul tău soldații
Ce mor
Și nu-ți pot înțelege
Nici nebunia,
Nici plăcerea...
În glasul morților învață sentința care nu te minte,
Că *Regii* sunt, ca și soldații, supuși acelorași ursite...
Și scrută-i, Sire, dacă vrei!...

Dar Regele privea spre ei
Nepăsător,
Privea spre stele, cum le stingea pe rând furtuna...

Ce cap de Rege-*Saltimbanc* părea azi-noapte luna!...

SPRE SOARE

Plutește drept înainte, și dacă pământul pe care-l cauți nu există încă, fii sigur că Dumnezeu îl va crea într-adins pentru a-ți răsplăti îndrăzneala.

REGINA IZABELA
CĂTRE CRISTOFOR COLUMB

Noi vom porni-ntr-o zi de sărbătoare
Spre-naltele contururi crenelate
Din care-ntâile priviri de soare
Își varsă-n vid imensa lor cascadă
Și-n care seara-și urcă resemnarea,
Cu gestul unei păsări mari de pradă
Ce-și pregătește-n taină răzbunarea
Învinselor aripi însângerate.

Superbi, ca cei ce-nveșmântați în zale
Porneau pe drumul Sfântului Mormânt,
Noi vom porni-ntr-o zi de sărbătoare
Spre-naltele contururi feudale ;
Căci drumurile noastre duc spre Soare,
Și soarele preface *verbu-n cânt*.

Și vom porni cu-ntreaga majestate
A celor ce, pornind de nouă ori,
Purtară prin orașe-ndepărtate,
Mai mult învinși decât învingători,
Fantasmagoricele lor armate
De cai și călăreți halucinați,
Cu flori de crin pe mantii presărate
Și vulturi albi pe scuturi încrustați.
Spre soare deci — spre soarele de vară,
Monarhul orbitorului zenit...
El ne va strânge-armata răzlețită
Și-o va-ndruma din nou spre răsărit.
El va topi păpușile de ceară
Și gestul lui de bronz va desemna
În spațiu o Golgotă prăbușită
Și magilor de mâine-o nouă stea.

ROMANȚA SOAREAELUI

lui Mihail Sadoveanu

Răsar,
Mă-nalț,
Cobor
Și-apoi dispar,
Și-apusul meu e totuși răsărit...
Sunt vagabondul zilei de-a pururi solitar —
Portret unic și veșnic, expus în infinit.

Cu magica-mi baghetă uriașe —
Stăpâna hotărârilor eterne —
Deștept măturătorii albelor orașe
Și-adorm întârziații negrelor taverne...

Dau fluviilor grații de reptile,
Dau mărilor priviri fosforescente,
Iar munților din zare, aspecte de gorile,
Și brazilor, pe coaste, poziții indecente.

Dau fructe noi smochinilor uscați,
Dau bronzului figură omenească,
Iar Regilor —
Pe socluri de marmură-nșirați —
Poruncitoare gesturi, ca-n veci să
poruncească.

Iar când cobor,
Când calda-nfiorare
Se zbate-n cupa recelui repaos,
Azvârl sămânță nouă în vechile tipare
Și-ascult *Perpetuarea* cum fredonează-n haos!...

GLASUL MORILOR

lui Grigore Tăușanu

Glasul morilor de apă,
Glasul morilor de vânt,
Glasul morilor severe care macină Romanța
Zilelor de mâine,
Glasul dătător de pâine,
Care-mbracă-n alb veșmânt
Năzuința și speranța.
Glasul morilor severe care-ngroapă
Și dezgroapă
De sub piatră-același Cânt,

Glasul morilor de apă,
Glasul morilor de vânt,
Să-l asculți de dimineață, până-n seară,
Ore-ntregi și zile-ntregi,
Să-l asculți supus ca-n clipa când vorbește inspirarea
Să-l cunoști,
Să-l înțelegi,
Să-l înveți pe dinafară
Și să-l cânți și tu cu apa,
Și să-l cânți și tu cu vântul,
Căci e glasul-n care Cântul
Plămădește-*ndestularea!...*

Iar când noaptea amuțește glasul morilor,
Târziu,
Când prin scocuri, nemișcată, apa doarme ca-n sicriu,
Când prin aripi vântul trece cu aceeași nepăsare
Suverană,
Ca prin pânza zdrențuită-a unei nave,
Și când piatra morii-ți pare
O pecetie domnească
Dezgropată din arhiva prăfuitelor hrisoave,
Tu să te gândești la grâul care face să-ncolțească
Iarna,
De sub piatra morii, năzuința și speranța,
Și să-ți amintești de glasul care macină Romanța
Zilelor de mâine —
Glasul dătător de pâine!

ROMANȚA IAHTURILOR

Iahturile albe,
Iahturile roșii,
Iahturile negre,
Iahturile celor înfrățiți cu marea,
Înfrățiți cu vântul
Și cu resemnarea —
Iahturile vieții
Ancorară-n port
Dimineața-n clipa când cântau cocoșii.

Iahturile albe ancorară-n dreapta,
Iahturile roșii ancorară-n stânga,
Iahturile negre ancorară-n mijloc.

Iahturile albe aduceau cu ele
Cântece și-ovații,
Marșuri triumfale,
Pilde de-ndrăzneală și de vitejie,
Toată chintesența unei generații,
Tot ce cântă glonțul,
Tot ce scrie spada —
Clipa ce-nfrățește
Sângele cu ploaia,
Rana cu zăpada.
Iahturile roșii aduceau cu ele
Vaiete și lacrimi,
Flamuri sfișiate,
Scuturi găurite,
Săbii ruginite
Și armuri pătate
De noroi și sânge,

Și figuri schiloade,
Mute
Și-ncruntate —
Mute ca sentința luptelor pierdute,
Triste ca fantoma gloriei defuncte.
Iahturile negre aduceau cu ele
Liniștea deplină,
Miros de tămâie,
De făclii de ceară
Și de flori funebre,
Pe catarguri două flamuri lungi de doliu
Și pe bord stigmatul stinsului orgoliu.

Dar după trei zile
Și după trei nopți,
După trei apusuri
Și trei răsărituri
Iahturile negre morții-și debarcară ;
Pe când cele albe
Și cu cele roșii
Ancorele grele greu le ridicară
Și din port plecară
Dimineața-n clipa când cântau cocoșii.
Încotro?
Spre care țărmuri depărtate?
Încotro?
Spre care zări însângerate?...
Încotro?
Spre care lupte-apropiate?...
Unele spre dreapta,
Altele spre stânga,
Iahturile vieții iarăși au pornit...

Dar în largul mării
Iahturile albe
Și cu cele roșii,
Iahturile celor înfrățiți cu marea,
Înfrățiți cu vântul
Și cu resemnarea —
Iahturile vieții
Naufragiară
Dimineața-n clipa când cântau cocoșii!...

ROMANȚĂ NORDICĂ

lui Mihail Samarineanu

În portul blond al unei mări din Nord,
Au debarcat corsarii bruni din Sud.
Și-n portul blond al unei mări din Nord,
Greoaiele otgoane se aud
Cântând barbar, cântând în dezacord
Cu albatroșii tristului fiord.
În portul blond bătrânii mateloți
Privesc tăcuți la noii debarcați,
Și-n portul blond bătrânii mateloți
Par niște blonzi copii, înfiorați
De cântecele brunilor piloți,
Încremeniți cu mâinile pe roți.

Artiști pribegi și oaspeți nepoftiți,
Bătuți de vânt și-adesea de noroc,
Artiști pribegi și oaspeți nepoftiți,
Corsarii bruni repetă-același joc,
Și-n porturile blonde-abia sosiți,
Pornesc din nou și-n veci netălmăciți.

Și-n timp ce-albastrul mării uniform
Le-adoarme-n cânt tristețile de ieri,
Și-n timp ce-albastrul mării uniform
Deșteaptă-n ei eterne primăveri,
În portul blond, ca-ntr-un ghețar enorm,
Autohtonii tremură... și-adorm!...

PRIN GĂRILE CU FIRME-ALBASTRE

lui Emil Gârleanu

Tristețea trenului ce pleacă
Noi n-am trăit-o niciodată,
Căci — călători ades cu trenul —
În clipa când plecăm din gară,
Noi stăm pe loc —
Doar trenul pleacă!...
Doar trenul pleacă,
Trenul singur
Ne poartă nerăbdarea mută,
Bagajul visurilor noastre
Și setea noilor senzații,
Pe infinite paralele,
De-a lungul verzilor plantații
De mătrăgună și cucută,
Pe schela podurilor albe,
Prin noaptea negrelor tunele
Și gările cu firme-albastre!...

Doar trenul pleacă,
Trenul singur
Respiră,
Cugetă,

Vorbește,
Și-n forța aburilor cântă
Viteza roților ce crește...

Doar trenul singur se frământă,
El singur urcă
Și coboară —
Reptilă neagră ce-mprumută
Aripi de liliac ce zboară
Și glas de cobe ce-nspăimântă!...

Doar trenul singur se-nfioară
De-atâta veșnică povară.
El singur poartă mai departe
Pachetele-omenești, culcate
Ca-ntr-un muzeu de statui sparte,
Pe bănci de pluș capitonate!...
Doar trenul suferă ofensa
Sclaviei negrilor „ad-hoc“,
Ce poartă-n lectici mai departe
Pe cei născuți să stea pe loc...

El singur,
El,
Și numai trenul,
Creează-n urma lui distanța
Monotonia
Și refrenul
Din care ne-adăpăm speranța
Toți călătorii spre *mai bine*...

Și numai el,
Doar trenul singur,

Doar trenul știe-anume cine
Și câți din cei plecați aseară
Putea-vom mâine,-n zorii zilei,
Bagajul visurilor noastre
Să-l presărăm, din suflet iară,
Prin gările cu firme-albastre!...

PASTEL DE TOAMNĂ

Toamnă, noapte, plouă!...
Trei drumeți sosesc
Uzi ca trei cadavre scoase dintr-un lac.
Trei drumeți în fața porții se opresc
Și-apoi bat...
De-a lungul gangului răsună
Un cuvânt
Și-n urmă, altul:
Noapte bună!
Și pe urmă tac.

Nu răspunde nimeni...

Trei drumeți așteaptă
Muți ca trei schelete ce-și cată mormântul.
Ploaia cade deasă, repede și dreaptă,
Deasă ca nisipul,
Repede ca vântul,
Dreaptă ca săgeata...

Și drumeții-așteaptă,
Și se face ziuă...

Trei drumeți pornesc
Albi ca beduinii vastelor Sahare,
Trei drumeți *Castelul morții* ocolesc,
Și tăcuți,
Prin țara celor ce-i privesc,
Trec ca neființa nopților polare
Și se pierd în zare
Ca trei iahturi albe, mute, călătoare!...
— Cine-au fost drumeții?
Cine i-a trimis
Să ne bată-n poartă și să ne deștepte,
Să re'nvie glasul umedelor trepte
Și să ne-ntrerupă ne'ntreruptul vis?...
Cine-a fost nebunul care i-a trimis?
Nu răspunde nimeni!...
Straniile umbre s-au pierdut în zare...
Toamnă, ziuă, soare!...

PASTEL BOLNAV

doctorului Ionescu-Mihăești

Ce primăvară tristă și ce spital tăcut!...
Bolnavii albi, ca albul pereților,
Privesc
Ne'ncrezători spre soare —
Bizar necunoscut —
Pe care întâia oară acum parcă-l zăresc.

Ce primăvară tristă și ce spital tăcut,
Cu scările tocite
Și sălile pătrate,

Prin care pașii parcă vorbesc de cei de ieri —
De cei aduși pe brațe
Și scoși întinși pe spate,
De cei trecuți de pragul supremei mângâieri.

Ce primăvară tristă și ce spital tăcut!...
Ferestrele deschise spre soare parcă vor
Să strângă-n brațe-ntreaga căldură
Și lumină.
În timp ce condamnații tăcuți, din patul lor,
Fac semne desperate...
Și doza de chinină
Alunecă pe gâtul pierduților
Ce vor
Să-și schimbe-apropiatul sfârșit în început.
. . . .
. . . .
Ce primăvară tristă și ce spital tăcut!...

PASTEL MECANIC

lui George Oprescu

Monocromia dezolantă a unei dimineți ploioase
Mângâie agonia tristă, dar gravă-a unui tren de marfă,
Ce-și fluieră impertinența prin trei supape ofticoase
Și urcă panta-n resemnarea bemolilor ce mor pe harfă
Într-o capelă funerară.
Cu miros de făclii de ceară
Și vagi parfumuri de tămâie,
Eau de Cologne
Și chiparoase.

Pe Valea Oltului
Sau poate pe Valea Prahovei...
Decorul
E-același peste tot când plouă.
Și-aceleași agonii profane
Schițează orice tren de marfă
Când vrea să calchieze zborul
Expreselor ce urcă panta cu grații de aeroplane!...
Aceleași agonii banale
Și-același *trio* de semnale
Imploră mila dimineții
Și plictisește călătorul...

Monocromie verde:
Munții și brazii par de mucava —
E pastișarea dezolării și-a neputinței animale,
Ce-și urcă-adeseori Calvarul, cu trenu-alături, pe șosea.
E parada fanteziei și-a inspirărilor vasale...
Pastel mecanic —
Năzuință
De artă nouă
Și știință —
Cézanne te-ar fi pictat într-altfel
Eu însă te-am văzut așa!...

CÂNTA UN MATELOT...

lui V. Demetrius

Cânta un matelot la proră,
Și imnul lui solemn plutea
Pe-ntinsul Mării Marmara,

Ca-ntr-o cetate spaniolă,
Când orologiul din cupolă
Anunță fiecare oră
Printr-un preludiu de mandolă...

Cânta un matelot la proră
Și marea nu-l înțelegea.
Cânta un matelot la proră,
Un singur matelot cânta.
Și totuși, vocea lui sonoră
Părea, pe iahtul ancorat,
Un cor solemn de preoți tineri,
Ce-ngroapă-n noaptea Sfintei Vineri
Un nou profet crucificat
Pe-o nouă Golgota...

Cânta un matelot la proră
Și-ntregul echipaj dormea.
Cânta un matelot la proră.
Dar ce lunatic l-asculta
Și cine cântu-i repeta
Din largul Mării Marmara,
Când mateloții toți dormeau
Și marea nu-l înțelegea?...

Cânta un matelot la proră
Și-n larg sirenele plângeau!

CÂNTEC DE LEAGĂN

pentru Evelyn Burillianu

Nani, nani...
Dormi în paza nesecatului izvor
De priviri
Ce te-nfășoară ca-ntr-o haină de mătase,
Nani, nani...
Ochii mamei au vegheat întreaga noapte,
Și-scum dormi, căci obosite dorm și florile din vase,
Și parfumurile lor,
Toate, unul câte unul, pe-al tău leagăn se cobor
Nani, nani...
Dormi în paza Ursitoarelor,
Nani, nani...
Dormi în vraja-mpletiturilor de șoapte
Ce pătrund printre perdele
Și te-ndeamnă:
Dormi, căci somnul a cuprins de mult grădina —
Lacul,
nuferii,
castanii,
stângeneii
și glicina —
toate dorm.
Dorm toate-n paza albelor priviri de stele...
Dormi și tu —
Prin candelabre, iată, adoarme și lumina,
Dormi,
Și somnul tău să fie mai senin ca infinitul
Oglindit în necuprinșii ochi albaștri de femee,
Visul tău să fie visul Insulelor Boromee,

Visul tău să fie totul,
Tot, precum e răsăritul,
Începutul celor bune și sfârșitul celor rele.
Și anii
Să te-mbrace-n infinitul fericirii.
Nani... nani...

ROMANȚĂ APOCRIFĂ

lui Făgețel

Păreri de rău, păreri de rău —
Stigmate vechi, cicatrizate —
În Domul sufletului meu
Pășiți solemn, înveșmântate
În scumpe-odăjdii de-Arhireu...
Pășiți solemn, discret și rar,
Ca niște pâlcuri fragmentate
Dintr-un cortegiu funerar.

Păreri de rău, păreri de rău...

V-ascult în fiecare seară
Cum stați de vorbă cu trecutul,
Pe falsa nervilor chitară
Vă descifrez neprefăcutul
Îndemn spre cei fără de glas,
Iar când pe-al inimii cadran
Pășiți solemn ca și temutul
Și mitologicul Teseu,
Sacerdotalul vostru pas
Vi-l cadențez cu pasul meu —

Cu pasul meu profan.
Păreri de rău, păreri de rău —
Ecouri stinse apocrife,
Și totuși pline de ecou,
Voi sunteți negrele tarife
Pe care moartea le-afișează
În propriul meu cavou.

ROMANȚA NECUNOSCUTEI

În fiecare zi de întâi mai, o necunoscută apare în balconul de marmură al palatului Versailles și, aplecându-se spre bazinul Latonei, cântă:

Eu sunt ce n-a fost încă nimeni din toate câte-au fost
Și sunt,
Sunt ritmul primelor senzații
Și gestul primului avânt,
Sunt simetria primitivă a două buze-mpreunate,
Sunt frenezia ancestrală ce-n lutul omenesc se zbate,
Sunt visul unei nopți de vară, trăit de sexe diferite,
Sunt ura falselor feline, surprinse-n perne adormite,
Sunt gama rozelor păcate transcrise-n magicul carnet,
Sunt prada bestiei,
Himera netălmăcitului poet,
Sunt spasmul,
Lenea
Și dezgustul efemeridelor ce mor
Și-accentul circomflex al vieții —
Al nimănui
Și-al tuturor!...

Lesbos mi-a dedicat un templu,
Citera, altul,
Iar Corintul
Mi-a dăruit Arhipelagul cu toate florile
Și-argintul
Monezilor cu efigia lui Eros-blond.
Din Orient,
Ovidiu m-a adus la Roma într-un sicriu de pergament,
Arabii m-au purtat în goana cămilelor,
Și caravana
M-a cumpărat de la Bassora
Pentru-a mă vinde-n Ecbatana.
Florența m-a plimbat în taină prin parcul roșiilor crini,
Verona m-a expus ca premiu
Într-un concurs de spadasini,
Veneția mi-a dat gondola,
Otrava,
Ștreangul
Și pumnalul,
Iar Vaticanului catolic i-am profanat pontificalul
Alcov de purpură.
Parisul m-a coborât pe bulevarde,
M-a exilat prin cafenele
Și prin modestele mansarde,
Iar restul marilor orașe moderne mă privesc cu milă —
O Vagabondă ce se vinde mulțimii
Pe monezi de-argilă!...

Eu sunt...
Dar nu...
Trecutu-mi spune că astăzi nu mai sunt nimic —
Nu sunt decât adresă scrisă indescifrabil pe un plic

CUPRINS

Ce face-nconjurul planetei
Și-n fiecare-ntâi de mai
Își plânge Odissea-n parcul evocatorului Versailles.

ODELETA

celei mai blonde

Tu pari a fi venită dintr-un regat pustiu —
Regatul unor pete de umbre și lumini,
Pe care fantezia nebunilor ce scriu
L-a comparat cu visul aleilor de crini.

Cu ochii tăi — culoarea nimicului etern,
Culoarea nebuniei și-a crimelor iertare,
Culoarea voluptății și-a vițiului, ce-aștern
În urma lor fanate petale de păcate ;
Și părul blond, ca blondul spiralelor de fum
Ce conturează-n spațiu intenții senzuale,
Tu pari cuceritoarea *Amantului postum*,
Iar eu, părtașul celei din urmă Bacanale!

. . . .

Tu pari a fi venită dintr-un regat strein —
Pustiu ca discul rece și blond al lunii pline,
Pervers ca parodia anticului măslin
Și straniu ca surâsul defunctelor regine!

ÎNTR-UN BAZAR SENTIMENTAL

pictorului G. Pătrașcu

Stofe vechi, o mandolină,
Un *Cézanne* și doi *Gauguin*,
Patru măști de bronz:
Beethoven, Berlioz, Wagner, Chopin,
O sofa arabă, două vechi icoane bizantine,
Un potir de-argint, mai multe vase vechi de Saxa, pline
Cu mimoza, tamburine spaniole, lampioane
Japoneze, trei foteluri cu inscripții musulmane,
„*Fleurs du mal*" legate-n piele de Cordova,
Și pe pian:
Charles Baudelaire și-alături *Villiers de l'Isle-Adam*...

Toate sunt ca și-altădată...
O, bazar sentimental!...
Toate sunt ca la plecarea mea — dantelă și cristal...

Și cu toate-acestea, câte tocuri nu-și lăsară forma
Pe covoarele-ți bogate de Buhara?
Și-n enorma
Ta colecție de patimi, câte buze nu-ncercară
Să-ți transcrie madrigaluri

Pe obrajii tăi de ceară?...
Câte tragice-nceputuri nu sfârșiră-n simfonia
Mută-a lacrimilor?

Câte nu pieriră-n veșnicia
Inutilului?
Căci noaptea cea dintâi fu cea din urmă,
Iar dorința ta... *nimicul* — și nimicul nu se curmă!...

Știu că m-așteptai pe mine...
Iată-mă, sosesc și-ți zic:
Te-ntâlnesc întâia oară... Tot ce-a fost n-a fost nimic,
Minte-mă din nou... Aprinde lampioanele... Coboară
Transparentele... Dă-mi calmul și culorile de seară...
Dă-mi și buzele, și ochii, și...
„*Les fleures du mal*“ la fila
Trei sute treizeci și nouă: „*La mort des amants*“...

Dar mila
De amanții tăi ce-așteaptă pe trotuar plecarea mea
Mă-ntrupează-n cel de-alt'dată și...
Pe-araba ta sofa:
Cântece-n surdină,
Gesturi,
Umbre,
Flori,
Et caetera!...

VA FI...

Va fi-ntr-o noapte caldă de mai.
Când vei intra
În parcul meu,
Nisipul aleilor deșarte,
Îmbrățișând pantofii tăi albi, va tresări...
La revederea celei venite de departe
Copacii vor zâmbi...
Ferestrele-mi închise se vor deschide iar,
Și-n vazele uitate pe albe etajere,
Buchetele uscate de alb mărgăritar

Vor palpita
Ca-n ascultarea unui demonic *Miserere!*...
Va fi-ntr-o noapte caldă de mai.
Când vei veni,
„*Olimpia*“ din cadru-i îți va surâde iar,
Ceasornicu-n perete va respira mai rar
Și mutele covoare, pe jos, vor tresări...
Demonul nebuniei va coborî din nou
Pe-albastrele sofale
Și albele dantele,
Aripa lui va stinge lumina-n candelabru,
Iar noi,
Sub ocrotirea tăcutelor perdele,
Postum ca și-ngropații de vii, într-un cavou,
Ne vom iubi-n parfumuri de brad și de cinabru.
Și-apoi...

Va fi într-o seară poate ca și-alte seri.
Va fi
O seară de octombre cu palpitări discrete
De frunze,
De imagini,
De pleoape
Și regrete...
Vai!... cea din urmă seară când tu vei mai veni
Va fi o aiurare de toamnă pe sfârșite,
O aiurare-n versuri brodate pe-o batistă —
Simbolul despărțirii...

Și-atâta tot...

Și-apoi
Nu va mai fi nimica,

Nu va mai fi nici soare,
Nu va mai fi nici lună
Nici stele căzătoare…
Și față de noi singuri,
Poate,
Nu vom mai fi nici noi!…

ROMANȚA ULTIMEI SERI

Pe buzele-mi roșii port și-astăzi stigmatul
Dezastrelor mute din ultima seară…
Pe buzele-mi roșii — apusuri de vară —
Port urmele luptei pierdută-n palatul
Eternului *Mâine*
Și fostului *Ieri!…*

Mi-ai spus într-o seară că-i ultima seară!…
Vai!… Ultima seară ce trist se sfârșea…
Te văd parcă și-astăzi învinsă,
Culcată,
Pe-aceeași arabă și veche sofa,
Cu pleoapele-nchise,
Cu gura-ncleștată
Și mâinile-n cruce ca două stindarde
Salvate din focul cetății ce arde!…

Sărmană învinsă de însuși învinsul
Vointelor tale…
Supremă chemare
Ce-și pierde zigzagul în gesturi ce mor…
Lumină nocturnă de stea căzătoare…

Pe buzele-mi roșii privește stigmatul
Dezastrelor mute din ultima seară
Și-ascultă-ți a luptei stridentă chitară
Cum plânge,
Și-n urmă, cum moare-n palatul
Eternului *Mâine*
Și fostului *Ieri!*...
Sunt glasuri de clopot ce parcă te cheamă
Și glasuri de ștreanguri ce scârțâie-n vânt...
Un glas de frânghie și-un glas de aramă
Se zbat împreună,
Și două sentințe
Topite sunt parcă-ntr-un singur cuvânt:
„Amantul te minte“...
„Amantul te minte“...
Și-n viață, același etern *Început*
E doar profanarea acelor *Sfârșituri*,
Trăite
Și-apuse cu cei din trecut!

ROMANȚA UNUI REGE ASIATIC

lui Cuza Hotta

Pe soclurile albe de marmură,
Sculptate
De dalta unor meșteri aduși din alte țări,
Eternizate-n masca supremei nepăsări,
De-a lungul celor șapte alei
Întretăiate
De alte șapte-alei,
În parcul meu veghează o sută de femei —

O sută de amante pe care le-am iubit
Cu-atâta frenezie,
Că-n spasmele dorinței
În fiecare noapte sfârșeam printr-un cuțit
Poemele-ncepute cu buzele și dinții.

Și-n parcul meu,
De-a lungul aleilor pătate
De lacrimi
Și de sânge,
La ora când amurgul culorile-și răsfânge
Pe goalele și albe statui imaculate,
Cobor,
Cobor eu singur din vastul meu palat,
Și buzele-mi aprinse cerșesc o sărutare,
Pe rând
La fiecare.
Da...
Eu — un rege care se roagă-a fi iertat —
Cutreier ca fantoma regretelor postume
Tăcutul parc cu șapte alei, întretăiate
De alte șapte-alei,
În care stau de pază o sută de femei —
Și corpurile albe de piatră, nemișcate,
Le-ngenunchez cu gestul ;
Iar buzele-mi aprinse
Le-ngheț cu sărutarea statuielor învinse.

CELEI DIN URMĂ

Vous l'avez vue, la dame en noir [1]

Ochii negri,
Părul negru,
Și-mbrăcată-n negru toată,
A trecut ca-nfiorarea unei umbre pe-nserate...
Cine-a fost fantoma-n doliu cu ochi mari de dezgropată?
Cine a fost fantoma-n doliu la al cărei tragic piept
Palpitau trei asfodele ca trei guri însângerate?...
N-o fi fost necunoscuta ce m-așteaptă
Și-o aștept?...

A trecut...
Era-mbrăcată ca miresele lui Crist
Când coboară-ngândurate albul treptelor tocite.
Ochii ei sorbeau apusul cu nesațul unui trist
Demon, smuls din întuneric
Și-aruncat în plină ziuă —
Ochii ei, reflexul unor aiurări netălmăcite,
Se dublau ca-ntr-o supremă sărutare de adio.

A trecut...
Și-n urma celei ce purta cu ea secretul
Frazelor turbărătoare de seninuri fără pată,
Am rămas să-i sorb parfumul
Și să descifrez regretul
Asfodelelor fanate ce-i căzuseră din piept...
Cine-a fost fantoma-n doliu cu ochi mari de dezgropată?
N-o fi fost necunoscuta ce m-așteaptă
Și-o aștept?...

[1] Voi ați văzut-o, doamna în negru... (fr.).

ROMANȚA ROZINEI

Guerlain a botezat parfumul
„*Voilà pourquoi j'aimais Rosine*".[1]

Guerlain a botezat parfumul
Extras din cupele de crin
Cu numele necunoscutei —
Boeme
Sau aristocrate —
În ale cărei bucle blonde,
Decolorate
Sau pudrate,
A cunoscut întâia oară
Parfumul cupelor de crin...
Guerlain a botezat parfumul
„*Voilà pourquoi j'aimais Rosine*".

Rozina...
Unde e Rozina?
Un strop uitat într-un flacon
Se-ntreabă: Unde e Rozina?
Un strop uitat într-un flacon
Schițează-n grota de cristal
Regretul cupelor de crin,
Ce-nstrăinate de grădina
Din care le-a cules o mână
De trecător sentimental
Jertfesc blazonul florentin
Pe-o balustradă de balcon...
Guerlain a botezat parfumul
„*Voilà pourquoi j'aimais Rosine*".

[1] Iată de ce o iubeam pe Rozina (fr.).

Guerlain a cunoscut-o poate.
Dar când,
Și unde,
Și-n ce fel?...
Guerlain a cunoscut-o poate...
Și a iubit-o...
Dar Rozina?...
Rozina l-a iubit pe el?...
Parfumul lui *Guerlain* îmi spune
Că-n golul cupelor de crin
Divinizatele nebune
N-au picurat decât minciună
Și că Rozina-a fost... nebună!...
Și totuși, el o cântă și-astăzi
În blondul cupelor de crin...

Guerlain a botezat parfumul
„*Voilà pourquoi j'aimais Rosine*".

ROMANȚĂ POLICROMĂ

lui Eug. Ștefănescu-Est

Nu-i cer nimic...
Și totuși, dacă-ar vrea —
O, dac-ar vrea să-mi dea ce nu-i cer încă —
Ar face dintr-un lac o Marmara,
Și dintr-un melc, un Sfinx săpat în stâncă.
Nu-i cer nimic...
Dar dacă-ar fi să-i cer
Ce-aș vrea să am și ce-ar putea să-mi dea,
Aș picura-ntr-o cupă cu eter

Morfină
Și i-aș cere-apoi așa:

Dă-mi tot ce crezi că nu se poate da,
Dă-mi calmul blond al soarelui polar,
Dă-mi primul crepuscul pe Golgota
Și primul armistițiu planetar.

Dă-mi paradoxul frumuseții tale,
Dă-mi prorocirea viselor rebele,
Dă-mi resemnarea strofelor banale
Și controversa versurilor mele.

Dă-mi A.B.C. al vieții subterane,
Dă-mi simfonia flautelor mute,
Dă-mi tălmăcirea buzelor profane
Și rebusul icoanelor tăcute.

Dă-mi prețul primei victime-a femeii,
Dă-mi simbolul opalului și-agatei,
Dă-mi ritmu-nveninat al Salomeii
Și tusea-n *fa minor* a Traviatei.

Dă-mi *Spleen*-ul călătorilor pe apă,
Dă-mi spectrul verde-al zilelor de-apoi,
Dă-mi gravitatea morților spre groapă
Și comicul funebrului convoi.

Dă-mi tot ce-n prima clipă risipești,
Și tot ce-n clipa ultimă aduni.
Dă-mi fastul siluetelor regești
Și perspectiva casei de nebuni...

Nu-i cer nimic.
Și totuși, dacă-ar vrea —
O, dacă-ar vrea să-mi dea ce nu-i cer încă! —
Ar face dintr-un lac o Marmara
Și dintr-un melc, un Sfinx săpat în stâncă.

LITANII PENTRU MIEZUL NOPȚII

I

Dormi, felină obsedată de plăcerea de-a fi-nvinsă...
A trecut de miezul nopții...
Iar duetul senzual
Orchestrat de fantezia unui Heliogabal
Pâlpâie-n finalul unei lumânări aproape stinsă.

Dormi, felină cu ochi stranii
Și cu pleoape cercuite
În culori evocatoare de fanate clematite,
Dormi, felină obsedată de plăcerea de-a fi-nvinsă...

Culcă-ți capul pe risipa chiparoaselor strivite
De contururile-ți roze
Torturate,
Și-amorțite,
Și multiplicate-n visul unei Venere, desprinsă
Din anticul bronz al unei statui reconstituite.

Dormi, felină obsedată de plăcerea de-a fi-nvinsă...

Dormi, felină torturată de-al duetului final...
Plimbă-ți degetele pale pe dantelele pătate

De capriciul unor alte flori, de tine-nsângerate,
Și respiră-n vis parfumul parcului sentimental.

Și respiră infinitul ce plutește-n străvezii
Nori,
Din care plouă-n luptă hidromelul Walkyriei…
Dormi, felină torturată de-al duetului final…

II

Dormi, ca anticele statui mutilate de barbari,
Goală toată
Ca victima primilor amanți-corsari,
Uită binecuvântarea gestului sacerdotal
Și-ntrupează-te-n Phryneea bandelor de mercenari.

Dormi, felină torturată de-al duetului final…
Dormi, felină saturată de-al eternului simbol…
Toate dorm.
Și-n juru-ți toate sunt absente.
Pe perete,
Miezul nopții-a-nchis chiar ochii
Neadormitelor portrete
Și-albul ochi al lumânării doarme-n stinsu-i rotogol.

Dormi cu buzele deschise, ca un filtru-n care porți
Deopotrivă-aceleași lacrimi pentru vii
Și pentru morți…
Dormi, felină saturată de-al eternului simbol…

Dormi, supremă frenezie de jăratic și schântei,
Tu, ce-ți schimbi amanții-n preoți
Și pe preoți în Atei —
Dormi,

Și-n așternutul moale forma corpului tău gol
Să-mpietrească pe vecie „Crucea Sfântului Andrei".

Dormi, felină saturată de-al eternului simbol!...

TRIPTIC BANAL

I

Viens pleurer si mes vers ont pu te faire rire.
Viens rire s'ils t'ont fait pleurer.[1]

TRISTAN CORBIERE

Prin curtea pavată cu plăci de bazalt
Răsună grăbiții pantofii de atlaz,
Răsună ca stropii de ploaie ce cad,
Ce cad din înaltul și negrul pervaz,
Ce cad din pervazul patrat și înalt
Pe plăcile negre și verzi de bazalt.

Sunt singur...
Odaia-mi cu albii pereți
Îmi pare enorma cutie de brad
În care nebunul dresor de sticleți
Și-a-nchis favoritul...

Și pașii grăbiți
Răsună prin curtea cu plăci de bazalt,
Răsună grăbiții pantofii de atlaz
Pe plăcile negre și verzi de bazalt,

[1] Să plângi dacă versurile mele te-au putut face să râzi.
Să râzi dacă ele te-au făcut să plângi. (fr.).

Răsună ca stropii de ploaie ce cad
Și cântă prin cutrea cu plăci de bazalt
La fel cu-aripații nebuni cântăreți.

Și alba-mi cutie enormă de brad
Se clatină parcă de-atâtea cântări...
Ascult cum se urcă pantofii pe scări,
Se urcă spre mine —
Alesul sunt eu —
Și pașii se urcă,
Se urcă mereu
Spre cel din odaia cu albii pereți!...
. . . .
Și nu mai sunt singur,
Și nu mai sunt eu.

II

C'est la femme qu'on aime á cause de la nuit.[1]
VILLIERS DE L'ISLE-ADAM

Plouă...
Pe trotuarul negru felinarul desenează
O enormă violetă —
Violetă ca umbrela japoneză ce-ncadrează
Chipul ei oval și palid
De nocturnă cochetă
Magdalenă

Plouă...
Pe trotuarul negru pașii ei se-ncrucișează

[1] E femeia pe care o iubești din pricina nopții (fr.).

Cu grăbiții pași ai celor ce-o privesc
Și-apoi dispar.
Și tăcuta Magdalenă
Se strecoară ca noroiul
Ce dispare în canalul deschis larg lângă trotuar!

N-are vreme s-o-nsoțească nimeni,
Nimeni n-are vreme
S-o mai cheme...
Plouă, plouă...
Și trotuarul ud sclipește printre case.
Ca o candelă aprinsă
La icoana Magdalenei păcătoase.
. . . .
. . . .
Nu știu cine ești
Și ni știu cine sunt —
Atât mai bine.
Hai cu mine...
Vom petrece-ntreaga noapte mângâindu-ne
cu dinții

Ca felinele,
Și-apoi
Vom dispare amândoi,
Prefăcându-ne-ntr-un bloc —
Bloc de carne și de foc,
Plămădit de draci
Și-nchis
Pe vecie în infernul unei nopți de Valpurgis.

III

Et tu me perdras, et je me perdrai,
Car je suis celle qui est perdue, sitot trouvée.[1]
MARCEL SCHWOB

N-ai fost cea dintâi,
Ești însă cea din urmă —
Și-i destul
Pentru-amanta celui care poate totul — tot ce vrea...
Am vroit să fii a mea ;
Și ai fost.
Cât timp?
Atâta cât am vrut...
Și-azi dacă pleci,
E că vreau să-și plimbe urma pe obrajii-ți albi și reci

Dinții celor care-așteaptă,
Dinții celor care mușcă
Și distrug cu lăcomia tigrilor închiși în cușcă...
Du-te...
Strada te așteaptă, îți surâde și te cheamă,
Strada-ți zice: Vino,
Uită ce-ai fost ieri, căci azi ești alta,
Uită tot ce lași în urmă
Și te-ndreaptă fără teamă
Spre surorile-ți de mâine, ce tronează pe înalta
Piramidă-nfiptă-n centrul marelui oraș...

Privește
Cum te-așteaptă-n colțul străzii precupeții de senzații!

[1] Și tu mă vei pierde, și eu mă voi pierde,
Căci eu sunt cea pierdută, de cum am fost găsită (fr.).

Câți sunt?
Unul, doi, o sută?...
Nu... sunt mii, și gloata crește
Ca tumultul de ovații...
Cea dintâi a fost uitată,
Cea din urmă-i așteaptă,
Și așteptarea îi excită...

Palidă sărbătorită,
Fii de-acuma deci a lor,
Fii de-acuma-nvingătoarea
Și învinsa tuturor.

STROFE PENTRU ELEMENTELE NATURII

(1930)

Lui Ion I. Pillat

STROFE PENTRU LUMINĂ

Și se făcu lumină!
Și iată-te stăpână pe cei ce-aveau să fie stăpâni pe-ntreg pământul...
Și iată-te-mpreună cu ei, pornind de mână, ca să-i deprinzi cu focul, cu ploaia și cu vântul...

Și le-arătași albastrul însângerat de soare, pădurile cu cedri și munții cu cărbuni, câmpiile cu grâne și mările cu sare, livezile cu prune și iarba cu pășuni...

Și le-arătași viața multiplă-abia creată, și din pământul umed, treptat, treptat, cum naște și pasărea ce zboară și peștele ce-noată, și lupul rău ce urlă, și mielul blând ce paște...

Și le-arătași putința refugiului prin peșteri, și trestia să-și facă colibele pe lacuri, și cremenea cu care lucrară primii meșteri, oțelul pentru suliți și lemnul pentru arcuri...

Și le-arătași minunea ce-nfiorează noaptea, pe cei ce dorm alături — strein lângă streină — și taina-mpreunării, sortită-n ziua-a șaptea...
Și le-arătași urmașii...
Și se făcu lumină!...

STROFE PENTRU FOC

Când Prometeu te-a smuls din mâna atotputernicului Zeu, îmbogățind cu-o jertfă nouă altaru-arhaicelor mituri, el n-a știut că — drept răsplată — în urma lui, alt Prometeu îi va reduce sacrificiul la o... cutie de chibrituri...

Deși-ai rămas același veșnic, nu ești același niciodată și nici nu porți același nume când construiești sau când distrugi sau când — trăindu-ți moștenirea fatală și ne'nduplecată — presari în urma ta blesteme sau faci să ți se-nalțe rugi...

Nu ești același niciodată...

Nici când despici copacii-n două, nici când pătrunzi din casa-n casă, amenințându-ne avutul, și nici când — strânși în jurul vetrei — ne dai ades prilej și nouă să stăm de vorbă cu bunicii, cu morții scumpi și cu trecutul...

Și totuși tu ești deopotrivă și cobea noastră, și norocul. Și-oricare-ar fi voința Celui de Sus, te binecuvântăm, deși din darurile vechii mitologii tu singur — Focul — nu ne-ai fost dat de bunăvoie și-a trebuit să te furăm...

STROFE PENTRU VÂNT

Nu te cunoaștem nimeni!...

Și totuși, te simțim cum mergi cu noi alături, pe câmp și prin orașe, și cum îți schimbi ființa — proteic anonim — cu suflet de duhovnic și gesturi de cravașe...

Nu te cunoaștem nimeni!...

Dar știm că tu respiri prin noi și-n orchestrarea naturii, când s-agită, tu ești când piculina cu scurte ciripiri, când toba unisonă cu răcnete de vită...

Nu te cunoaștem nimeni!...

Dar știm că ne ești frate, deși, mergând alături, rămânem tot străini, și când ne mângâi fruntea și holdele bogate, și când ne smulgi copacii din câmp și din grădini...

Când negrele corăbii cu pântecele pline te simt în pânze, gata cu ele să pornești, noi știm că-ndestularea sosește, și cu tine sosesc și mateloții, și noile povești...

Și tot așa, pe dealuri, când morile-și iau zborul, și aripile-ți cântă un imn de preamărire, noi știm că Don Quijote e-nvins, și-nvingătorul ești tu, ce ne-aduci pâine, belșug și fericire.

STROFE PENTRU PLOAIE

Imperativă și sonoră ca un final de tamburină, când fulgerele vagabonde te prind și-ți sfâșie veșmântul, cobori spre noi, cu lăcomie păgână, caldă și felină a unor buze pătimașe, ce-ar săruta întreg pământul...

Pe-acoperișurile roșii, deștepți orchestrele stridente — alarma ftizicelor goarne și tusea tobelor gripate — în ritmul cărora, pe stradă, trec nesfârșite regimente, ce smulg aplauze compacte și aclamări halucinate.

Pe zidurile vechi de case și pe trotuarele murdare, presari miresmele aduse din necuprinsuri fără pază, și sub cupola

cenușie, ființa ta multiplă pare un gest de Arhiereu ce iartă, și-n urmă binecuvântează.

Pădurile bătrâne-și cască spre tine gurile-nsetate, iar câmpul răscolit de oameni și rumenit adânc de soare te-nghite lacom...

Și de-a lungul șoselelor kilometrate, tu pari un șir de caravane ce duc Saharei de mâncare.

STROFE PENTRU ZĂPADĂ

Mireasă-a brazilor geometrici și-a brazdelor însămânțate — solemnitate albă, rece, fatală, mută și divină — tu vii cu grații de Madonă sau de Fecioară bizantină și pleci cu gesturi de bacantă, stigmatizată de păcate.

Nu te dorește-aproape numeni, deși te-așteaptă toți să vii... Și frumusețea ta bizară n-o cântă nimeni decât, poate, îndrăgostiții de imagini abstracte și imaculate — cuminții tăietori de lemne și nebunaticii copii.
Și totuși, când cobori — suspectă, insinuantă și egală — pe câmp, pe arbori și pe ape, pe străzi, pe case și pe noi, tu schimbi în plăsmuiri lunare întreaga pastă de noroi, iar pe Maria din Magdala o-mbraci în peplum de vestală.

Și-n timp ce toți, deopotrivă, pigmei și umiliți, simțim puterea-ți magică ce-nghează, distruge, arde și creează, doar ciorile, sacerdotale te mai insultă și-ți pătează — cu ieroglifele lor negre și stranii — albul unanim.

STROFE PENTRU ÎNTUNEREC

După fiecare act al tragediei, tu cobori banal ca o cortină, și din spasmul agoniei de lumină împrumuți aspecte noi monotoniei.

Întunerec... Întunerec... Întunerec!...
Cu veșmântul tău de doliu sau de gală, tu-nfrățești o noapte boreală cu orchestra unui dirijor isteric...

Tu unifici adevărul cu minciuna, tu amesteci frumusețea cu urâtul și-ntregești prezentul cu trecutul, când nimicul și cu totul făceau una...

Ca o pleoapă obosită, sub povara unei lacrimi incrustate între gene, tu te-nalți și te cobori alene, alternând asfaltul cu Carrara!...

Întunerec — frate bun cu nebunia, cu iubirea, cu păcatul și cu crima — tu ești ritmul infinitului și rima, ce ne legi în somn cu veșnicia.

STROFE PENTRU CELE PATRU ANOTIMPURI

(1930)

PRIMĂVARĂ INUTILĂ

lui Adrian Maniu

Sufocată de viața cu program
Și de-același „va urma“ cotidian
Al savanților cu barbă, cu șoșoni și ochelari —
Pedagogi și profesori octogenari
De algebră, geografie și pian —
Primăvara
A izbit cu pumnu-n geam
Și-a fugit din pension
De la „Notre-Dame de Sion“.

I-am citit isprava-n calendar
Și-am pornit îndată după ea
S-o-ntâlnesc în Cișmigiu
Sau la Șosea,
Cum făceam alt'dată-n fiecare an,
Când eram și eu ca ea — un licean
Cu frecvența cursurilor pe... trotuar...

Dar de data asta, nu știu cum,
N-am dat nici măcar de urma ei pe drum....
Poate n-am mai cunoscut-o eu...
Poate drumul ei și drumul meu
S-au schimbat de mult,
Și-acum
Nu mai fac același drum...

Sau pe drumul de la Ateneu
Până la Șosea
Și hipodrom
Primăvara n-a-ntâlnit în capitală nici un om
Să-i ureze ca pe vremuri „bun sosit".

Și probabil că de ciudă în oglindă s-a privit,
Și-a dat seama c-a visat,
C-a spart geamul doar în vis
Și că visul evadării n-a fost vis adevărat!...

Primăvară, primăvară,
Inutila mea fecioară,
Nu cumva te-ai sinucis?...

VARA ÎN CAPITALĂ

pictorului Camil Ressu

Au plecat bucureștenii toți la băi
Și cu Vara n-au rămas în capitală
Decât morții și gardiștii...
Iar pe străzile pustii și prin odăi —
Praful ce se-ngroașă zilnic,
Și-n covoare —
Moliile cu prezența lor fatală
Și cu veșnica lor poftă de mâncare...
De urât că n-are ce să vadă
În monumentala noastră capitală,
Vara umblă toată ziua-n pielea goală
Prin apartamente-nchise

Și pe stradă —
De la Parcul Carol la Șosea
Și de la Șosea la Cotroceni,
Însoțită de o droaie de țigani
Și de olteni,
Care vând cireși, rahat și limonadă
Și-o poftesc să cumpere și ea...

Vara însă-i fata de la țară —
Bleagă și prostuță ca o oaie —
Nu știe că-n capitală
Este și-o „Baie centrală“,
Și când simte că-i zăduf din cale-afară
Se răsfață-n Dâmbovița cât îi place,
Ca Suzana clasică, la baie...

Iar pe mal, gardiștii — cască-gură —
O mănâncă cu privirea lor șireată,
Ca bătrânii poftitori de trup de fată,
Și se-ntreabă:
Ce să-i facă?...
Să-i dea pace,
Sau s-o vâre-n beci la prefectură?...

CU TOAMNA ÎN ODAIE

lui Dion Mardan

Mi-a bătut azi-noapte Toamna-n geam,
Mi-a bătut cu degete de ploaie...
Și la fel ca-n fiecare an,
M-a rugat s-o las să intre în odaie,
Că-mi aduce o cutie cu Capstan
Și țigări de foi din Rotterdam...

Am privit în jurul meu și-n mine:
Soba rece,
Pipa rece,
Mâna rece,
Gura rece,

Doamne!... Cum puteam s-o las să plece?
Dacă pleacă, cine știe când mai vine?
Dacă-n toamna asta, poate,
Toamna-mi bate
Pentru cea din urmă oară-n geam?
„Donnez-vous la peine d'entrer, Madame...“

Și femeia cu privirea fumurie
A intrat suspectă și umilă
Ca o mincinoasă profeție
De Sibilă...

A intrat...
Și-odaia mea-ntr-o clipă
S-a încălzit ca un cuptor de pâine
Numai cu spirala unui fum de pipă
Și cu sărutarea Toamnei, care mâine
O să moară... vai!...
Bolnavă de gripă...

DE VORBĂ CU IARNA

lui Ion U. Soricu

M-am întâlnit cu Iarna la Predeal...
Era-mbrăcată ca și-acum un an,

Cu aceeași albă rochie de bal,
Păstrată vara sus, pe Caraiman...

Călătoream spre țara unde cresc
Smochine, portocale și lămâi...
Eram într-un compartiment de clasa I,
Cu geamul mat, pietrificat de ger,
Și canapeaua roșie de pluș,
Sub care fredona-n calorifer,
Sensibil ca o coardă sub arcuș,
Un vag susur de samovar rusesc...

Și-am coborât în gară, pe peron,
Să schimb cu Iarna câteva cuvinte...
Venea din Nord,
Venea din Rosmersholm —
Din patria lui Ibsen și Björnson,
De-acolo unde,-n loc de soare
Și căldură,
Înfrigurații cer... Literatură...
Și m-a convins c-acolo-i mult mai bine
Decât în țara unde cresc smochine,
Curmale, portocale și lămâi,
Și din compartimentul meu de clasa I
M-am coborât ca un copil cuminte
Și m-am întors cu Iarna-n București...

O! Tu, sfătuitoarea mea de azi-nainte,
Ce mare ești,
Ce bună ești,
Ce caldă ești!...

STROFE PENTRU FAPTELE DIVERSE

(1930)

ULTIMA ORĂ

lui Horia Furtună

La Circ…
Un accident banal —
Un acrobat,
Un salt mortal
Și…
Acrobatul nu s-a mai sculat…

Alămurile din orchestră au tăcut,
Iar clovnii din arenă au țipat…
Dar publicul din staluri n-a crezut
Că poate fi și-un accident adevărat
Și-a fluierat…
Zadarnic —
Mortul n-a mai înviat…

Păcat de el !…
Era un tânăr acrobat frumos,
Cu corpul tatuat de sus și până jos,
De care publicul se minuna,
Când îl vedea-ndoit ca un inel,
Sau când pe bara fixă se-nvârtea
Ca o morișcă de cafea
Cu balerina lângă el!…

Dar balerina nu-l iubea!…

Povestea lui?
Hm!…

Povestea mea —
A mea,
A ta
Și-a altora!...

Același accident de circ, banal...
O zi *«relâche»*,
Și-apoi, la fel,
Cu-aceeași balerină lângă el,
Alt acrobat...
Alt salt mortal!...

MOARTEA PASAGERULUI

lui Perpessicius

Octombre-a zugrăvit pe cer,
Cu nori de-argint, de plumb și de oțel,
Tavanul unei cameri de hotel
În care s-a-mpușcat un pasager...

Miroase-a igrasie...
Din tavan,
Bucăți de tencuială-ncep să cadă
Octombre-și varsă ploaia rece-n stradă
Și pasageru-și spală rana în lighean...

În vârful unui plop, o cioară,
Sau poate pălăria neagră din cuier
A pasagerului ce-a vrut să moară,
Întreabă vântul:
— Cât mai e până la cer?...

Și, după câteva minute de tăcere,
Pornește-n zbor, din plopul desfrunzit,
Spre cimitirul din apropiere…
. . . .
Probabil pasagerul a murit!…

PASTEL PROFAN

lui Damian Stănoiu

Pălmuiți de vânturi
Și scuipați de ploi,
Sfinții de pe zidul mănăstirii
Dezbrăcatu-s-au de-odăjdii
Și-au rămas aproape goi,
Ca Isus Cristos în clipa răstignirii…

În pridvorul mănăstirii e noroi
(Fiindcă maicile nu umblă cu galoși),
Și de-atâtea câmpenești cucernicii
Sfinții par sătui…
Și somnoroși,
Cască-n ritmul Sfintei Liturghii…

Lângă zidul mănăstirii e-ngropat
Un curtean ucis de Vodă, pentr-o jupâniță,
Cam prin „una mie șase sute“ — leat —
Când Muntenia era voievodat,
Și curtenii toți, boieri de viță…

Restul peisajului:
Urzici
Pentru postul Paștilor, ce-ncepe mâine…
Iar de la fereastra plină de zambile

Albe,
Roze
Și liliachii,
Starița face morală unui câine,
Care persecută bietele pisici
Și s-ascunde noaptea prin... chilii...

AMIAZĂ RURALĂ

lui I. Al. Valjean

E cald
Și lacul pare o hartă de noroi...
E harta unei țări după război,
În care — dezgustat de-atâta murdărie —
S-a sinucis și ultimul broscoi,
Un biet școlar cu nota 3 la geografie...
Pe malul lacului,
Un bou,
O vacă,
Un vițel
Și-un taur
Recită *Testamentul nou*
Și poezia veche, din clasele primare:
„Viitor de aur
Țara noastră are!..."

Iar pe șoseaua comunală,
Cârciumarul,
Învățătorul,
Popa
Și notarul —
Cei mai de seamă gospodari din sat —
Se ceartă pe un scaun vacant de deputat.

SEARĂ RURALĂ

lui Nichifor Crainic

Se uită soarele-napoi...
O fi pierdut ceva,
Sau, poate,
Așteaptă-n deal vreun car cu boi,
Să-l plimbe și prin alte sate
Cu gospodari și holde mai bogate?...

În sat la noi,
Biserica, de veche ce era,
În anul când a fost cutremur de pământ
S-a prăbușit cu turlele-n șosea,
Și-azi casele — atâta cât mai sunt —
Par jucării
Pentru copii,
Iar plopii — coșuri negre de mașini
Ce-au treierat
Bucatele din sate
Pentru străini...

Prin curți,
Găinile și porcii s-au culcat,
Femeile au pus de mămăligă,
Iar oamenii s-au pus la sfat
Cu popa ce-a sosit într-o cotigă
De la oraș,
Unde-a schimbat sedilele de caș
Cu trei duzini de lumânări de ceară,
Că-n cimitir la noi ca-n orice sat,
Sunt îngropați și trei flăcăi, morți pentru
Țară.

Dar unde-i soarele din deal?...
Parcă-așteapta
Pe cineva...
Pesemne, că, gonit de lună,
Și-a dat cu popa „noapte bună“
Și-a scăpătat...

PLOAIE URBANĂ

lui Corneliu Moldovanu

Plouă!...
În orașul nostru românesc
Plouă așa cum știm cu toți că plouă —
Plouă „gris“ ca-ntr-o estampă japoneză...

Pietonii pe trotuare se răresc,
O trăsură cu un „Chrysler“ în viteză,
Trec în sens invers
Și se ciocnesc...
Iar un popă cu sutana nouă
Stă lipit de chioșcul de ziare,
Ca un Crist de abanos într-o vitrină
Plină
Cu tot felul de obiecte rare...

Plouă...
Și-n orașul nostru ploaia cântă,
Cântă ca un fonograf stricat...
De trei zile și trei nopți, neîncetat,
Un tenor cu vocea falsă se frământă
Și pe străzi,
Și-n curte la palat...

Un tramvai se-ntoarce de la gară,
Și-n tramvaiul plin de pasageri
Toată lumea cântă-n cor pe dinafară,
Ce-a cântat și ieri,
Și-alaltăieri…
Plouă!…
Și-n orașul nostru românesc,
Bântuit de gripă și ftizie,
Tinerii fumează și tușesc,
Iar bătrânii dorm în veșnicie,
Ca soluțiile puse-n… (paranteză)…

Plouă „gris“ ca-ntr-o estampă japoneză…

ACUARELĂ

Claudiei Millian

În orașu-n care plouă de trei ori pe săptămână
Orășenii, pe trotuare,
Merg ținându-se de mână,
Și-n orașu-n care plouă de trei ori pe săptămână,
De sub vechile umbrele, ce suspină
Și se-ndoaie,
Umede de-atâta ploaie,
Orășenii pe trotuare
Par păpuși automate, date jos din galantare.

În orașu-n care plouă de trei ori pe săptămână
Nu răsună pe trotuare
Decât pașii celor care merg ținându-se de mână,
Numărând
În gând

Cadența picăturilor de ploaie,
Ce coboară din umbrele,
Din burlane
Și din cer
Cu puterea unui ser
Dătător de viață lentă,
Monotonă,
Inutilă
Și absentă...

În orașu-n care plouă de trei ori pe săptămână
Un bătrân și o bătrână —
Două jucării stricate —
Merg ținându-se de mână...

MARINĂ ESTIVALĂ

lui Victor Eftimiu

În port, nici un vapor,
Și-n larg,
Nici fum, nici pânză, nici catarg!...
Din Orientul plin de soare,
De flori, de fructe aromate
Și de povești neterminate,
Din Orientul plin de soare
Și maladii molipsitoare
N-a mai sosit în port, de-azi-noapte,
Nimic —
Nici flori, nici fructe coapte,
Nici opium, nici tutun de pipă...
Nici aspirină pentru gripă...

În port e liniște,
Și-n zare —
Tot liniște (dar mult mai mare).
În larg sirena nu mai țipă
Și macaralele-au tăcut,
Iar sus, pe dig, hamalii dorm,
Duhnind a spirt și-a iodoform...
Și portul parcă-a dispărut...
Doar farurile — lumânări marine —
Mai stau de veghe, nu știu pentru cine
Și grave, ca niște Sibile
Ce rătăcesc pe Euxin,
Șopresc:
„Trec zile după zile
Și-Argonauții nu mai vin!...“

PASTEL BANAL

pictorului Nicu Dărăscu

Frecându-și pântecele de oțel fierbinte
De cheiul rece, umed și murdar,
Un *cargo-boat* norvegian
Respiră sufocat și rar
Ca un mamut antediluvian...

Ghicești c-ar vrea să plece iar
Spre nordul nopților polare,
Să se-nfrățească la-ntâmplare
Cu luciul primului ghețar...
Dar negrele otgoane-l țin în frâu
Și macaralele murdare

Descarcă-n el vagoane-ntregi de grâu...
Pe cheiul rece, umed și murdar
Hamalii dorm ca grânele-n hambar,
În timp ce mateloții beți, pe bord,
Rânjesc cu pipele-ntre dinți
Și plâng cu ochii-ntorși spre Nord,
Când fumul pipelor fierbinți
Trezesc pe rând în fiecare
Aceeași veșnică-ntrebare:
„În care fund opac de mare
Vor acosta și ei pe veșnicie,
Ca și mamuții problematici
Din cărțile de geologie?..."

Și-n timp ce portul se topește-n soare,
Un matelot își sparge pipa-n dinți
Și... moare.

ELEGIE DOMESTICĂ

Mioriței

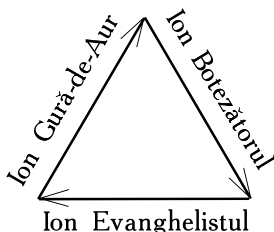
Tu, care-mi intri-n casă cu toamna fumurie,
Cu ziua ce se duce
Și noaptea ce-o să vie,
În casa mea fii binevenită...

Iată-mi casa!

Întoarce doar butonul electric din perete
Și-mprietenește-ți ochii cu tot ce poți vedea,
Căci casa mea e-ntreagă, de-acum, și casa ta...
Fii prietenă și soră cu *hall*-ul și terasa,

Cu treptele ce urcă sub rustice covoare
Spre sala de mâncare
Și-odaia de culcare,
Cu sfinții din icoane și morții din portrete,
Cu câinele, ce-ți linge manșonul de-astrahan,
Și cu pisica albă, ce toarce pe divan...

Oprește-ți apoi ochii pe frunzele de laur
În care se-ncadrează, sanctificând decorul,
Patronii mei — Triunghiul:

Iar pe comoda veche privește-i cum stau gata
Să-și părăsească parcă, de bucurie, rama,
Un domn cu ochii-albaștri și bucle brune:
Tata!...
Și-o doamnă cu ochi negri și bucle blonde:
Mama!...

Tu, care-mi intri-n casă cu toamna fumurie,
Cu basmele bunicii
Și „Faptele diverse“,
În casa mea fii binevenită,
Pentru mine
Și pentru-aceste chipuri, de praf și vremuri șterse,
Ce te privesc din rame cu-aceeași duioșie
Ca-n zilele când, toamna, soseam și eu cu tine.

VESPERALĂ

lui Gala Galaction

Femeia care mi-a vorbit aseară
De constelații fixe
Și stele căzătoare
Avea figura lungă și verde ca o pară
Și ochii negri-galbeni ca un adânc de mare...

Femeia care mi-a vorbit aseară
De lucruri mici și fără importanță
Avea în glas căldura soarelui de vară
Și-n gând accentuate propuneri de-alianță...

Femeia care mi-a vorbit aseară
Avea idei frumoase, dar bizare...
Spunea că „plopii fără soț“ sunt vorbe de ocară,
Și toți Luceferii din cărți sunt stele căzătoare...

Femeia care mi-a vorbit aseară
(Și care-o să-mi vorbească viața toată)
A fost o dată Mamă,
Dar a rămas Fecioară...
Și Fiul ei nici astăzi n-are Tată!...

RÂNDURI PENTRU SULAMITA

lui Benjamin Fundoianu

Sulamita, Sulamita!...
Regele-nțelept cinstit-a
Trupul tău cu pofta lui...
Și-n pământul Canaan,

Ca o floare parfumată de gutui
Lângă trunciul unui cedru din Liban,
Regele-nțelept voit-a
Să-ți închine Sulamita,
Și Coroana,
Și viața,
Și divina-i Palestină,
Căci amanta pentru rege
E mai mult ca o Regină!...

Dar tu minte n-ai avut...
Și când regele te-a vrut,
Din palatul lui cu-o sută de odăi
Și de terase
Ai fugit pe Galaàd,
Să-i paști caprele râioase,
Și din stelele ce cad
Să-ți faci vise mincinoase
Sub umbrela unui brad...

Lăudatu-te-au Profeții
Și-nțeleptul Solomon,
Ca pe macii din Șaron,
Ca pe crinii din Șenir,
Ca pe grâul din Sulem...
Dar din laudele toate
N-ai cules decât scaieții
Și fatidicul blestem
Să nu-i poți fi nici amantă,
Nici nevastă...

Iată ce-a fost scris la lege!

Sulamita, Sulamita,
Pentru ce-ai fugit de Rege
Și-ai fost proastă?...

ROMANȚA EI

Je suis la femme, on me connaît
JULES LAFORGUE

Când vei vedea-ntre geamuri, la fereastră,
O cupă de cristal,
Și-n cupa de cristal, o floare-albastră —
Simbolul unui *rendez-vous* banal —
Oricine-ai fi, să intri fără teamă,
Căci gura mea te-așteaptă
Și trupul meu te cheamă!...

Necunoscut, sau prieten vechi,
Nu-mi pasă!...
Oricine-ai fi, tu poți intra oricând la mine-n casă,
Căci casa mea e casa tuturora,
E madrepolul magic de mărgean
Spre care năvile-și îndreaptă prora,
Să-și caute-adăpost în plin ocean...

Și-așa cum sunt —
Femeie sau fecioară,
Plebeie anonimă sau regină —
Eu te primesc cu-aceeași simpatie
Și-oricine-ai fi,
Al meu ești pe vecie!

. . . .

Bine-ai venit, preludiu de chitară!...
Bine-ai venit, final de mandolină!...

CÂNTEC MEDIOCRU

lui Al. T. Stamatiad

Toamna a trecut pe lângă mine
(Strada era plină de femei),
Toamna a trecut pe lângă mine
Și m-a luat de braț fără rușine
Ca să-i fiu întreaga noapte-al ei.

M-a târât apoi într-o grădină
(Pomii galbeni, cerul cenușiu),
M-a târât apoi într-o grădină,
Și-n grădina plină de rugină
M-a culcat în iarbă ca-n sicriu.

Și mi-a zis: Închide ochii bine
(Somn ușor de-acuma, dragul meu);
Și mi-a zis: Închide ochii bine,
Și m-a sărutat fără rușine ;
Și mi-a zis: De-acuma ești al meu!

NIHIL

lui Scarlat Froda

Ascultă!...
Nisipul aleii
Trosnește ca focul din vatră,
Și treptele scării de piatră
Sărută pantofii femeii
Ce bate grăbită la poartă
Cu degete-absente de statuie spartă...

Privește!...
Tăcerea coboară-n spirale
Rotunde și-ovale,
Ca niște confeti de-aceeași culoare...
Aleea-i o stradă cu două canale
În loc de trotuare,
Castanii par mături proptite de zid,
Iar scara de piatră (în loc să se urce)
Coboară cu treptele-n vid...

Privește și-ascultă —
Ce liniște goală...
Solemnă...
Și mută!...

. . . .

Deșteaptă-te, frate, și nu mai visa,
C-afară nu-i nimeni —
Nimic din ce-ai vrea
O dată măcar să mai fie...
E numai femeia din fotografie,
O mapă cu „lied!-uri“ de Grieg pe pian
Și fumul ce urcă din pipă-n tavan...

ÎMPĂCARE POSTUMĂ

Olguței Crușevan

Deschide-mi poarta inimii pictată
Cu *vermillon* și-albastru de cobalt,
Și intră — fericită-nvingătoare —
În minuscula-mi „sală de-așteptare“
Pe-a cărei pardoseală-mpestrițată
Cu plăci hexagonale de bazalt

Șopârlele versifică la soare
Și viperele-nvață geometria...

E tot ce mi-a rămas din măreția
Și nebunia fastului regesc
Cu care-aș fi-ncercat să te iubesc!...

Alhambra-i azi o cârciumă banală,
Veneția, o lamă de cuțit,
Canossa, o iluzie papală,
Și Muntele Măslinilor, un mit...

Alege-ți, dar, tu singură trofeul
Ce te-ar putea despăgubi de morții
Căzuți în fața porții...
Împodobește-ți apoi gineceul
Cu zâmbete și plante otrăvite,
Și-n drumul nostru-aproape pe sfârșite
Dă-mi cel puțin speranța efemeră
Că-ntr-un apropiat istoric zori de ziuă
Buna Clio
Ne va-mpăca definitiv sub piatra
Aceluiași mausoleu meschin —
Eu, lopătar pe ultima-ți galeră,
Tu, parodia marii Cleopatra!...

ECHINOX DE TOAMNĂ

Ascultă, Doamnă!...
Ascultă glasul echinoxului de toamnă,
Ce aiurează-n vârful unui plop
Strident,
Dar înțelept ca un Esop...

În locul veveriței de-astă-vară,
Pe care pădurarul vrea s-o-mpuște
(Fiindcă-ncercase să te muște),
Pe-aceeași cracă stă acum o cioară!...

E simbolul idilelor defuncte —
Idilele de vară (la munte sau la mare).
Un scriitor,
O cetitoare,
O strângere de mână,
Un „ah!",
O sărutare...
Și-n urmă: puncte, puncte, puncte...

E tot ce-a mai rămas din noi —
Din păpădia
Iubirii noastre scurte de-astă vară:
Un plop pe malul Oltului,
O cioară
Și-un glas ce pastișează veșnicia!...

Ascultă-l înc-o dată, Doamnă...
E glasul echinoxului de toamnă...

PLASTICĂ MEDIEVALĂ

Plouase...
Și șoseaua-n vale
Încercuia ca un inel
Donjonul vechiului castel,
Împodobit cu sfinți de piatră,
Cu seniori și cu vasali,

Cu cerbi goniți de câini ce latră
Și-ntregul fast al vieții feudale
Cu castelanii ei medievali...

Deși ne cunoașteam de-atâția ani,
Noi, totuși, parcă nu ne cunoșteam.
Ca ne priveam (nu știu de ce) cu ochi dușmani...

Dar în donjonul vechiului castel
În care ne urcasem numai noi,
Fantoma unui cavaler în zale de oțel
Ne-a strâns deodată-n brațe pe-amândoi,
Și-un zgomot de metal ne-a deșteptat
Exact în clipa când ne sărutam
(Ca-ntr-un tablou)
În rama ferestrei fără geam,
Dar cu zăbrele strâmbe și vechi de fier forjat.

Azi plouă iar la Bran...
Ce zici?...
Nu vrei să revedem șoseaua udă,
Donjonul cu ferestre mici
Și cavaleru-n zale de oțel
Ce-așteaptă dornic să ne mai audă
Bătând în poarta vechiului castel?...

PIANISSIMO

lui Anton Bibescu...

S-a-nserat...
Nu se mai vede pe covoare
Nici o floare...
În bogatele-ți inele

Nu mai suferă — vasal —
Nici un suflet mineral,
Nici un gest de mâini rebele
Nu mai turbură-nserarea
Ce-ascunde-ntre perdele
Sugrumându-și respirarea
Pe tablouri,
Pe icoane,
Pe oglindă,
Pe sofa
Și pe roșia lalea,
Încrustată,
Ca o pată
De amurg, pe gura ta…

Între noi și restul lumii
S-a lăsat ca o cortină
Agonia unei dâre de lumină…
Hai să punem capăt glumei
Și, sub brațele troiței oltenești de la Corcova,
Hai să ne iubim în cinstea
Lui Giacomo Casanova!…

S-a-nserat…
Nu se mai vede pe covoare
Nici o floare…

ROMANȚĂ FĂRĂ ECOU

lui Theodor Solacolu

Iubire, bibelou de porțelan,
Obiect cu existența efemeră,
Te regăsesc pe-aceeași etajeră
Pe care te-am lăsat acum un an...

Îți mulțumesc!...
Dar cum?... Ce s-a-ntâmplat?...
Ce suflet caritabil te-a păstrat
În lipsa mea,
În lipsa ei,
În lipsa noastră?...
Ce demon alb,
Ce pasăre albastră
Ți-a stat de veghe-atâta timp
Și te-a-ngrijit
De nu te-ai spart
Și nu te-ai prăfuit?...

Iubire, bibelou de porțelan,
Obiect de preț cu smalțul nepătat,
Rămâi pe loc acolo unde ești...
Să nu te miști...
Și dacă ne iubești —
O!... dacă ne iubești cu-adevărat —
Așteaptă-ne la fel încă un an...
Un an măcar...
Atât...
Un singur an...

Iubire, bibelou de porțelan!...

STROFE PENTRU MINE SINGUR

(1930)

REGĂSIRE POSTUMĂ

lui Liviu Rebreanu

Cohorta amintirilor rebele
A poposit în fața casei mele —
Și-n poarta casei mele a bătut
Un tânăr blond, cu suliță și scut...

De teama amintirilor rebele
M-am hotărât să mă cobor în mine —
Să-l regăsesc pe cel ce-am vrut să fiu
Și mortul să-ntregească pe cel viu!...

Și-am coborât...
Dar m-am găsit străin
Ca-ntr-un cavou de templu bizantin
Cu funerare vase de argilă
Și zidurile umede și pline
De sfinte și fecioare bizantine,
Ce mă priveau cu dragoste și milă
Cum mă cobor tot mai adânc în mine,
Tot mai străin de cel ce-am vrut să fiu...

Pe lespezile umede, sfințite
De lacrimile plânse pentru mine,
Sandalele-mi profane răsunau
Ca niște sărutări înăbușite
Și frescurile, mute, suspinau
Ca-n clipa despărțirilor grăbite —

Și frescurile mute, bizantine,
Păreau pictate și-ncrustate-n mine!...

Un tânăr blond, cu suliță și scut,
La poarta casei mele s-a oprit
Și-n poarta casei mele a bătut,
Ca un strigoi în poarta mănăstirii
În care toți călugării-au murit...
. . . .
Ce dureroasă-i clipa regăsirii
Cu cel ucis de propriul tău cuțit!...

PE HARTA EUROPEI

lui Aristide Blank

Azi-noapte-am stat de vorbă cu plopii
Și cu vântul!...
Mă cunoștea și vântul,
Mă cunoșteau și plopii —
Mă cunoșteau din vremea
Când colindam pământul
Cu gândul
Și cu ochii pe harta Europei.

Și mi-am adus aminte de nopțile de vară
Când o porneam de-acasă;
Abia ieșit pe poartă,
Mă și vedeam departe, prin nu mai știu ce țară...
Dar mă trezeam spre ziuă cu ochii tot pe hartă.

Și mi-am adus aminte de ce-aș fi vrut să fiu —
Un plop ce se ridică spre cer

Și-un vânt grăbit,
Ce-nconjură pământul mereu…
Și-ntr-un târziu,
M-am căutat pe hartă, dar nu m-am mai găsit.

SPOVEDANIE

lui Paul Zarifopol

Nu beau,
Nu cânt
Și nu iubesc!…

Sunt ca un vechi răboj de lemn,
Pe care-ncep să-mi recitesc
Înfrângerile-n sens invers,
Că-n suflet, fiecare semn
De pe răboj se schimbă-n vers…

Privesc pe cei ce trec mereu
Pe jos, pe sus, pe străzi, prin gări —
Botezuri, nunți și-nmormântări,
Și parcă-n fiecare grup
Obiectul principal sunt Eu,
Ca aurul lichid din stup…
Și mă revăd așa cum ieri,
Și patruzeci de ani în șir,
Schimbam cireșii-n palmieri,
Pe tata mare-n „Uncle Sam"
Și Oltul în Gaudalquivir…

Pe când iubeam,
Cântam
Și beam!…

SOLILOCUL NEBUNULUI

lui Tudor Arghezi

Aș vrea să-mi sparg vitrina cu minciuni
Și-nchis apoi în rafturile goale,
Solemn ca-ntr-un ospiciu de nebuni
Să-mi fac bilanțul boalei ancestrale.

Falit, timid, umil și resemnat,
Aș vrea să mă cunosc întâi pe mine,
Și vechiul sfat al bunului Socrat
Să-l scriu pe geamul noilor vitrine.

Și-așa, stăpân pe tot ce este-al meu,
Aș vrea să mă desfac de orice vină,
Să-mi pot expune-n For și-n Coliseu
Întreaga mea origine divină...

Aș vrea să ies din geometria-n spațiu
A zâmbetelor binevoitoare
Și-n „mediocritatea“ lui Horațiu
Să intru-nvingător pe poarta mare.

Femeii ce-mi va spune „te iubesc“
Aș vrea să-i smulg cuvintele din gură
Și buzele cărnoase să-i strivesc
Cu dinții mei de plug prin arătură...

Iar pașilor ce-mi plictisesc timpanul
Aș vrea să nu le mai aud cadența
Decât în clipa-n care căpitanul
Va comanda matrozilor *Partenza*.

Cu gândul și cu ochii-nfipți în largul
Poemei ce-și întârzie sfârșitul
Aș vrea să fiu totuna cu catargul,
Ce sfâșie în două infinitul,

Și-n timp ce pentru semenii din turmă
Va-ncepe să lucreze-adânc lopata,
Aș vrea — plecat din țară fără urmă —
Să putrezesc pe Rio de la Plata!...

SCRISOARE

lui Alex. Mavrodi

Mă-ntrebi ce fac?...
Ce vrei să fac
Mai mult decât s-aștept... să tac...
Să casc... să dorm și... să visez
Pe fondul roz al unei vechi Ghiordez,
Pe care câteodată șade
Și blonda mea Scheherazade...

Fac ce-am făcut și ieri
Și totdeauna —
Mă bat cu vântul și mă cert cu luna...
Din când în când mă urc pe deal, spre soare,
Să mă-ntregesc cu globul lui fierbinte —
O veche și unică sărbătoare
Ce-o prăznuiesc de patruzeci de ani...
Cu Oltul, însă, nu mai stau de vorbă,
Că-i monoton și mărginit la minte,
Și nu știe să curgă decât spre Drăgășani...

Fac pe Narcis în apa din fântână,
Sărut pe Maica Domnului de pe troiță,
Pe Sfântul Petre-l duc spre cimitir de mână
Citesc pe Jules Laforgue
Și pe Arthur Rimbaud,
Iar când îmi iese-n cale Domnul Niță —
Învățător și... cârciumar și... deputat...
Mă-nchin umil în fața Cristosului din sat,
Îl scuip în frunte
Și îi dau cu „Huo!"...
Și-așa răzbun și pe Laforgue
Și pe Rimbaud...

Iar când se face noapte și tăcere,
Când boii dorm pe burtă
Și oamenii pe spate,
Mă fragmentez în pietre nestemate
Și porcilor mă dau să mă digere...

PARTENZA

lui Constantin Brâncuși

Partenza!...
Mă cheamă tangenta
Vieții multiple, trăită-n beția
Și-n visele roze și verzi de hașiș...
Mă cheamă bizara, prelunga și lenta
Minciună-a vieții trăită-n decorul
Haotic al clipei când cu-ochii închiși
Aplauzi actorii,
Ucizi autorul,

Bisezi nebunia
Și-n ultimul stadiu de metamorfoză,
Cu ultima doză
Începi agonia!...

Partenza!
Mă cheamă portretul
Femeii absente, cu ochii topiți
În două elipse concave de smoală...
Mă cheamă parfumul ocult și magnetul
Mulatrelor blonde cu dinți poleiți,
Cu unghii vopsite — albastre și roze —
Și-n clipa supremă, cu gesturi și poze
De convalescente sătule de boală!...

Partenza!...
Mă cheamă oceanul
Și glasul sirenei ce-anunță plecarea
Spre sudul fantastic al „Fetei morgane“,
Mă cheamă suprema-nfrățire cu anul,
Cu luna, cu ziua, cu ora, cu clipa
Când gestul fatidic sfârșește risipa
Aromelor calde de ceai și banane ;
Când Yama ne șterge din Wansa prezența...
Mă cheamă-nserarea eternă —
Uitarea!...
Mă cheamă supremul adio!...
Partenza!...

STROFE PENTRU CEL DE SUS

(1930)

Lui I.G. Duca

RUGĂ PENTRU DUMINICA FLORIILOR

Dezleagă-mă, Părinte, de ce-am jurat să fiu
Și iartă-mă că-n viață n-am fost decât ce sunt —
Un cântec prea devreme, sau poate prea târziu,
Un ropot scurt de ploaie
Și-un mic vârtej de vânt...

Dezleagă-mă de vina de-a fi-ncercat să fac
Granit din cărămidă
Și, bronz din băligar,
Colan de pietre scumpe din sâmburi de dovleac
Și-un Pegas cu-aripi duble din clasicul măgar...

Și iartă-mă că-n viață n-am fost decât așa
Cum te-am văzut pe tine —
C-așa credeam că-i bine!...
Dar azi, când văd că-i altfel de cum am vrut să fie,
Stropește-mi ochii, Doamne, cu stropi de apă vie,
Retează-mi mâna dreaptă
Și pune-mi strajă gurii,
Alungă-mi nebunia din scoarțele *Scripturii*
Și-apoi desprinde-mi chipul de pe icoana Ta
Și fă să uit c-odată am fost și eu ca Tine!...

RUGĂ PENTRU ZIUA SCHIMBĂRII LA FAȚĂ

Doamne!...
Lasă-mă să stau de vorbă cu Tine,
Nu fi Tată vitreg cu copilul Tău,
Care n-a făcut în viață decât bine
Și n-a fost plătit în schimb decât cu rău...

Lasă-mă să-Ți spun că nu se poate
Să rămâi mereu așa cum ești,
Când puterea Ta se-ntinde peste toate
Și când toate sunt așa precum voiești...

Lasă-mă să-Ți spun c-alcătuirea
Celor ce le crezi fără prihană
A-nceput să răzvrătească omenirea,
Dornică de-o viață mai umană...

Fă să fie-așa precum se spune
C-ai fi vrut să fii cu lumea toată —
Rău cu cele rele,
Bun cu cele bune —
Fii măcar acum ce n-ai fost niciodată...

Fă să fie bine pentru bine
Și, la fel, frumos pentru frumos
Și să fim și noi la fel cu Tine —
Cel de Sus la fel cu cei de jos.

RUGĂ
PENTRU ZIUA MEA ONOMASTICĂ

Mă caut și nu mă găsesc!...

Mă caut în vechiul ogor strămoșesc —
În grâu, în porumb și-n secară,
În apa fântânii cu ghizduri de piatră
Și-n focul din casă
Și-n gloata de-afară,
Și-n toți răposații ce-n mine trăiesc
Mă caut zadarnic...

Zadarnic mă caut, că nu mă găsesc!...

Când vântul se ceartă cu plopii pe drum
Și drumul trosnește sub pașii greoi,
Mă caut și-n larma vieții de-acum,
Și-n pacea vieții de-apoi...

Când ziua se-ngână cu noaptea pe lac,
Mă caut în iarba de leac,
În Steaua polară, ce poartă noroc,
În bobi
Și-n ghioc...
Mă caut și-n vechiul ceaslov bătrânesc
Cu slovele șterse...
Dar nu mă gândesc.

Zădarnic mă caut, că nu mă gândesc...
Părinte!...
Ce vină mă face s-alerg
Cu gândul și fapta spre morții de ieri,
Că urmele mele din lume se șterg

Și nu mă găsesc nicăieri?...
Ce vină mă face să nu mă găsesc
Când tot mai trăiesc?...

RUGĂ
PENTRU IERTAREA PĂCATELOR

Ştiui că-s vinovat, Părinte...
Știu că vina mea e mare —
Vină fără de iertare;
Că-mi bat joc de cele sfinte
Și nesocotesc *Scriptura*
Când păcătuiesc de-a rândul
Și cu fapta,
Și cu gândul,
Și cu ochii,
Și cu gura...

Știu că-s vinovat, Părinte...
Dar cu mult mai vinovat
Este-acela care minte!...

Eu nu mint —
Eu sunt ca Tine!...
Nu știu dacă-i rău sau bine,
Dar nu cer să fiu iertat,
Fiindcă Tu trăiești în mine —
Și cum Tu faci numai bine,
Ce fac eu la fel cu Tine
Nu-i păcat...

RUGĂ PENTRU ULTIMA RUGĂ

Dă-mi Doamne, binecuvântarea Ta,
Să pot intra-n Ierusalim și eu, cândva,
Ca și Cristos, călare pe măgar,
În înflorita lună-a lui florar!...

Dă-mi bucuria să mă văd trădat
Ca fiul Tău —
De Iuda sărutat —
Și, ca să-mi pot îndepărta sfiala,
Dă-mi buzele Mariei din Magdala...

Cum nu sunt decât scribul cărturar,
Dă-mi, Doamne, spor la minte —
Nu lipsă la cântar...
Ia-mi inima și-aruncă-mi-o la câini,
Și-n locul ei dă-mi patru ochi
Și zece mâini...

Dă-mi zborul rândunicii peste mări,
Să-mi ducă scrisul dincolo de zări,
Și-n ciocnetul de cupe —
La beție —
Dă-mi darul să schimb vinu-n apă vie.
Dă-mi învierea morților din mine
Să-mi pot lega viața, prin ea, numai de Tine —
Nu să-mi reneg stăpânul, ca Petre-n sărbători,
Când va cânta-n ogradă cocoșul de trei ori.

Iar dac-o fi să mor și eu, ucis
De cei care n-au înțeles încă ce-am scris,
Dă-mi, Doamne, binecuvântarea Ta,
Să pot muri, ca și Cristos, pe Golgota!...

NU SUNT CE PAR A FI...

(1936)

ÎN LOC DE PREFAȚĂ

Mie

N-am fost nici ieri,
Nu sunt nici azi,
Și nu voi fi,
Cu-atât mai mult, nici mâine, după moarte,
Nimic din ce vor crede poate
Cei câțiva cititori de carte —
Naivii care-mi vor citi
Volumele numai pe jumătate...
Volumele-mi de versuri, cumpărate
Împrumutate,
Sau furate!...

N-am fost așa precum se spune
Și nu sunt nici așa cum sunt —
Nu sunt nici foc,
Nici ploaie
Și nici vânt!...
Nu sunt nimic din ce-aș putea fi pe pământ...
Nu sunt decât un strop de vorbe bune,
Ce-aștept un cititor cinstit să mă răzbune
Și să m-arate lumii cine sunt!...
N-am vrut să fiu volumul ideal
Cu sute de ediții repetate —
Volumul voluptăților mărunte,
Cu titlul gras,

Multiplu
Și greoi —
Un titlu cât o listă de bucate,
Iar filele cu text aproape goale,
Ca dictatorii, fără osanale,
Ca boul Apis, fără pată-n frunte,
Ca Grigorescu, fără „car cu boi“,
Sau ca Mihai Viteazul, fără cal!...

Sunt un volum ce n-are titlu încă,
Deși există-n mine tipărit —
Volum unic, ce trebuie citit
Rând după rând
Și tot așa, la fel,
De la-nceput și până la sfârșit —
Până se va-nțelege ce daltă de oțel
Va trebui să-mi sape titlu-n stâncă
Atunci când titlul meu va fi găsit!...

POVESTEA MEA ȘI A LOR

lui Mihai Cruceanu

Mă-ntreb:
Cel care-am fost cândva
Tot eu sunt și-azi?...
Sau sunt altcineva?...
Confrații mei — e drept — nu bănuiesc
Că sunt și morți rebeli care trăiesc!
Dovadă eu —
Eu, care-am fost ucis
De către cei care, citind ce-am scris,

M-au ponegrit
Și m-au scuipat,
Apoi cu toți m-au pastișat…
Iar când n-au mai avut ce-mi face,
Mi-au presărat în pat un pumn de ace —
Convinși c-am să mă-nțep în ele
Și-am să mor!…
Dar eu le-am dat cu tifla tuturor…
Și azi — deși înmormântat de ei
De viu —
Continuu să trăiesc, ba chiar să scriu…
În timp ce criminalii mei confrați
Trăiesc din semne de-ntrebare
Și putrzesc ne'nmormântați…

RÂNDURI PENTRU CARTE

lui Ion Marin Sadoveanu

Carte —
Sora mea cea bună,
Din ce sfântă-mpreunare
Te trezişi la mine-n casă
Într-o noapte fără lună,
Când,
Cu coatele pe masă,
Obsedat de-același veșnic
Și suspect semn de-ntrebare
M-afundam în întuneric,
Ca un muc de lumânare
Într-un sfeșnic?…

Carte —
Sora mea-nțeleaptă
Și cuminte,
Spune-mi, cine
Mă sorti frate cu tine
Într-o noapte fără lună,
Când —
Pe-aceeași cale dreaptă —
Ne trezirăm împreună,
Mână-n mână,
Ca-ntr-un raft de librărie
Unde numai dracul știe
Ce te-așteaptă?...

Carte —
Soră de beție,
De extaz
Și nebunie —
Magică bijuterie
De cuvinte
Și imagini
Mâzgălite pe hârtie
Cine te-mbrânci spre mine
Să te vinzi fără rușine,
Ca femeile pe bani?...
Carte dragă,
Nu știai
Că — oricine-ai fi —
Tu n-ai
Decât trei sute de... pagini
Iar eu,
Trei sute de... ani?...

OLANDEZUL ZBURĂTOR

comandorului Eugen Tăutu

În portul alb, în care-am ancorat,
Nici un pilot nu știe cine sunt,
Nici câte vieți întregi am navigat
Neîncetat,
Scuipat de ploi
Și pălmuit de vânt...
Dar cine-anume sunt cu-adevărat
Nu știu nici eu...
Nu știu decât că sunt un matelot,
Și-atâta tot...
Și-același matelot voi fi mereu!...

Sunt matelotul blestemat —
Un lup-de-mare derbedeu,
Bețiv,
Suspect
Și mincinos,
Cu capul gol,
Cu trupul dezmembrat
Și sufletul întors pe dos —
Un matelot ursit, când m-am născut,
Să n-am în viața mea — drept scut —
Decât un fals permis de drum,
Cu care rătăcesc și-acum
Pe toate mările de pe pământ!...

Și-așa cum sunt —
Nu sunt decât un „Uite-l... nu e!"
Sunt spectrul omului bătut în cuie...

Sunt musafirul nepoftit,
Ce-abia sosit,
Pornesc din nou
Cu-aceeași veche faimă de erou,
Lăsând în fiecare port
Câte un mort
Și-același veșnic cobitor ecou...
Sunt spaima celor care nu mă vor
Și cel mai bun tovarăș de drum al morților...

Sunt Olandezul zburător!...

RÂNDURI PENTRU ÎNTREGIREA MEA

lui Al. Rosetti

Azi-noapte-am încercat să mă-ntregesc
Cu focurile globului ceresc!...
Dar teama de-a rămâne tot ce sunt
A sugrumat în mine orice-avânt —
Și-azi-noapte n-am putut schimba nimic
Din existența mea de mozaic!...

Azi-noapte-am fost învins —
E-adevărat!...
Învinsul, insă, n-a capitulat!...
Dar cum mi-am pus în gând să mă-ntregesc,
Întâmple-se orice s-ar întâmpla,
La noapte —
Cea din urmă noapte-a mea —
Voi fi eroul unui „fapt divers“ banal,
De care numele-am să-mi leg,

Ca și defunctul meu coleg,
Sărmanul Gérard de Nerval!...

Și-atunci,
Din trupul spânzurat
De felinar
Se va-nălța un crin imaculat,
Și Duhul Sfânt va coborî-n pahar...

Iar spectrul celui care-am fost ce sunt
Se va lipi pe cer, în chip de Stea,
Și-n locul meu nu va rămâne, pe pământ,
Decât mormântul agresiv
Și textul comemorativ,
Cu care viitorii cărturari
Vor proslăvi-ntregirea mea
Ca și-ntregirea României Mari,
Pe Arcul de Triumf, de la... Șosea!...

SPOVEDANIE

lui Istrate Micescu

Mă doare amintirea tinereții
Când fetele de-o vârstă cu băieții,
Deși păreau doar niște banale jucării —
Păpuși de sexe diferite —
Simțind imboldul unor demonice ispite,
Puneau la cale pentru viitor
Romanticele lor căsătorii —
Uzine pentru fabricat copii —
Secret furat de la părinții lor!...

Mă doare tinerețea mea de ieri,
Cu rustica și vesela Trivale
Și cu „grădina publică“ din vale,
Prin care zborul primei rândunici
Vestea sosirea altei primăveri,
Și cu aceleași porții de duble neplăceri,
Când luam dacapo școala,
Cu jocul de arșici
Și cura medicală, cu zeamă de urzici,
Și când același dascăl, bețiv și bâlbâit,
Ne spiona, pitit după uluci,
Iar când îl dam de gol că l-am descoperit,
Ne pedepsea-n genunchi, pe coji de nuci!...

Mă doare tot ce-a fost
Și nu mai este...
Mă doare Cosânzeana din poveste,
Furată și ascunsă de un Smeu,
Cu care Făt-Frumos —
Adică Eu —
Mă războiam până făceam din el
O mână
De țărână,
Ca-n urmă, dezrobita mea stăpână,
În locul tradiționalului inel,
Să-mi dea un „rende-vous“ cu taxă, la... hotel!...

Mă doare tot ce-a fost
Și tot ce știu
Că va rămâne veșnic după mine.
Mă dor multașteptatele-agonii,
Privighetorile închise-n colivii,

Romanțele cântate prea târziu
De-admiratoarele ce mi-au rămas străine,
Și cupele de aur, închinate
Cu aceeași veche ură
Și nouă răutate,
În cinstea sexului frumos —
Un pisc de munte scorburos,
Pe care-l urci de sus în jos,
Când faci pe alpinistul caraghios —
Un alpinist îndrăgostit
De cel mai circumflex accent din Infinit!...

Mă doare tot ce-am spus —
Deși n-am vrut
Să spun nimic mai mult decât atât —
Mă doare lenevia cu care m-am născut,
Grăbita lăcomie a primului sărut
Și prețul precupeței cu care mi-a vândut
Faimoasa „Pasăre albastră“
Ce-avea să-mi țină de urât!...

RÂNDURI PENTRU CREDINȚA MEA

lui Eustațiu Măciucescu

Mă-ntreb, ce s-a putut schimba
În mine
Și-n credința mea,
În care știu că n-am schimbat nimic,
Nici chiar mândria mea de ucenic,
Pe care și-azi mi-o mai găsesc
În cele câteva volume

În care n-am scris decât glume,
De teamă să nu-mbătrânesc!...

Mă-ntreb și nu pot să-mi răspund
De ce-n credința mea m-afund
Ca luna-n fundul unui lac,
Când lacul nu-i decât minciuna
Cu care ne-amăgește luna
Și stelele, când se prefac
În licurici —
Gângănii mici —
Pe care noi
Când încercăm, din lac, să-i prindem,
Zadarnic mâinile ne-ntindem
Că nu găsim în lac decât... noroi!...
Și totuși...
S-a schimbat ceva
Și-n mine,
Și-n credința mea!...
Dar ce anume s-a schimbat
N-a fost chiar schimb adevărat!...
Nu s-a putut schimba decât
Minciuna unui vis urât,
Căci, dacă lacul și cu luna
Rămân, la fel, întotdeauna,
La fel, nu ne-am putut schimba
Nici eu,
Nici ea, — credința mea!...

RÂNDURI PENTRU UN NECREDINCIOS

lui Șerban Cioculescu

Hai, vino!...
Vino mai curând, să vezi
Minunea-n care numai tu nu crezi ;
Să vezi cum cerul vesel se coboară
Și muntele-ncruntat cum se ridică,
Să prindă cea din urmă zi de vară
Cu cel din urmă zbor de rândunică...

Hai, vino!...
Vino mai curând, s-asculți
Nemulțumirea celor mici și mulți,
Că vara n-a ținut decât trei luni,
Și-n viața unui an trei luni nu sunt
Decât exact trei străchini de pământ
Cu hrană pentru nouă guri de căpcăuni!...

Hai, vino!...
Vino mai curând, să-nveți
Secretul măscăricilor-poeți...
Să-nveți să mori când nu știi să trăiești
Și să trăiești abia după ce mori,
Iar după moartea ta să te-ntregești
Cu restul celorlalți nemuritori!...

Hai, vino!...
Vino mai curând, să simți
Cum sună-o ploaie din monezi cu zimți
În punga goală-a unui biet ateu...
Și, travestit în cel ce-ai vrut să fii,

Să-l poți cinsti, cu-o halbă, pe bunul Dumnezeu!...
Hai, vino!...
Vino mai curând...
Nu vii?...

ÎN AȘTEPTARE

Nu știu ce s-a schimbat în mine,
Dar simt că s-a schimbat ceva —
Ceva, la fel, ca după-o boală grea,
Când parcă simți că-ți este mult mai bine!...

Am fost cândva bolnav cu-adevărat?...
Sau boala mea n-a fost decât
Coșmarul unui vis urât
Din care-abia acum m-am deșteptat?...

Nu știu ce-a fost, și nici n-aș vrea
Să știu mai mult decât mi-e dat să știu —
Când, mai curând, sau, poate, mai târziu,
Același „fapt divers" se va-ntâmpla...

N-aștept decât o zi din calendar,
Când Dumnezeu are să-mi facă semn
Că pot intra-n Ierusalim, solemn
Ca și Cristos, călare pe măgar!...

ROMANȚĂ NEGATIVĂ

N-a fost nimic din ce-a putut să fie,
Și ce-a putut să fie s-a sfârșit…
N-a fost decât o scurtă nebunie
Ce-a-nsângerat o lamă, lucioasă, de cuțit!…

N-am fost decât doi călători cu trenul,
Ce ne-am urcat în tren fără tichete
Și fără nici un alt bagaj decât refrenul
Semnalului de-alarmă din perete!…

Dar n-am putut călători-mpreună…
Și fiecare-am coborât în câte-o gară,
Ca două veverițe-nspăimântate de furtună —
Furtuna primei noastre nopți de primăvară!

Și-atâta tot!… Din ce-a putut să fie,
N-a fost decât un searbăd început
De simplu „fapt divers“, ce nu se știe
În care timp și-n care loc s-a petrecut!…

ROMANȚĂ MESCHINĂ

Dacă-ai crezut c-ar fi putut să fie
Ceva mai mult decât ce-a fost, te-ai înșelat!…
N-a fost decât un început de nebunie,
De care-ntâmplător ne-am vindecat!…

N-a fost decât un zbor de triolete
Pe care un poet le-a scris în vis,

În cinstea celei mai frumoase fete,
Și-a-nnebunit de'ndată ce le-a scris!...

N-a fost decât ce nu se poate spune
Decât cu ochii-nchiși și pe-nnoptat,
În ritmul unui început de rugăciune
Pentru iertarea primului păcat!...

N-a fost decât ce-a trebuit să fie,
Și, dac-a fost cu-adevărat ceva,
N-a fost decât un strop de veșnicie
Desprins dintr-un meschin *„et caetera!"*...

EPILOG SENTIMENTAL

Dă-mi ochii-ți plânși, să-i mai sărut o dată,
Și lasă-mă să plec!...
Tu nu-nțelegi
Că-n orchestrarea întregirii noastre
Nu-i ciripit de păsărele-albastre,
Ci-i răcnet doar de bestie turbată,
Ce-ți sângerează-obrajii și te mușcă
De câte ori încerci s-o-nchizi în cușcă
Sau de piciorul patului s-o legi?...

Dă-mi ochii-ți plânși, să-i mai sărut o dată,
Și nu-ți mai cer nimic!...
Tu n-ai ghicit
Că melodia întregirii noastre s-a sfârșit
Și toată fericirea-mprovizată
Cu care ne-avântăm tot mai departe

N-a fost decât iluzia că ne-am iubit
Ca două manechine cu suflete de vată,
Păstrate-ntr-o vitrină cu geamurile sparte?...

Dă-mi ochii-ți plânși, să-i mai sărut o dată,
C-atâta doar mi-e dat să-ți mai sărut,
În cinstea întregirii noastre din trecut,
Din care-acum n-a mai rămas nimic
Decât o falsă frescă-n mozaic,
Pe care niște gheare de bestie turbată
Însângerează două imagini omenești!...
Nu le cunoști?...
Încearcă —
Și-ai să ți le-amintești!

POVESTE SCURTĂ

lui Octav Desila

Pe când iubeam —
C-am suferit și eu de-această boală —
Iubeam o fată care mă-nșela
Exact ca-n poezia mea:
Romanța celei care-nșeală,
A cărei eroină era ea!...

Dar într-o noapte eroina mea
Mă părăsea — de daruri încărcată —
Și, luându-și martori stelele și luna,
Jura că pleacă pentru totdeauna
Și n-are să mai vină niciodată —
Mărturisire, vai... adevărată!...

Și iată cum iubita mea,
În noaptea când mă părăsea,
N-avea să-mi lase la plecare
Decât un pat pe trei picioare
Iar în dulapul din sufragerie
Un sfert de cozonac cu nucă
Și-o scobitoare-nfiptă-n el —
Simbolul sufletului ei rebel,
Cu care dorul ei de ducă
Teatraliza eterna tragedie
A-nșelătoarelor ce mor
Neplânse de-nșelații lor —
Exact ca-n poezia mea
A cărei eroină era... Ea!...

QUIPROQUO

Azi nu-ți spun decât că te iubesc...
Dar cât timp te voi iubi nu știu —
Mâine, noul meu roman pe care-l scriu
Poate nu voi mai fi dornic să-l sfârșesc...

Dar cum eu voi fi-ntregit de tine,
Marea bucurie de-a mă ști iubit
Va lungi romanul meu la infinit
Numai dacă tu mi-l vei citi la fel cu mine...

Dar tu, vai!...
Nu-mi vei citi decât o filă —
Prima filă —
Fila cu-al tău nume,

Care va produce oarecare vâlvă-n lume,
Ca o nouă prorocire de Sibilă...

Eu, în schimb, mi-l voi citi mereu,
Până ce,-ntr-o bună zi,
Eroina din romanul meu va-nnebuni —
Și cuminte voi rămâne numai eu!...
Iată!...
Eu ți-am spus tot ce gândesc...
Dar tu, dacă crezi că știi ceva mai mult,
Spune-mi tot ce știi —
Că eu te-ascult...
Poate-mi voi sfârși romanul,
Fără să te mai iubesc!...

SINUCIDEREA LUI DON JUAN

lui Paul Prodan

În noaptea-n care *Ea* nu m-a mai vrut
Am înțeles că sunt un om pierdut,
Și-n noaptea-aceea, chiar, m-am sinucis
Cu propria-mi legendă-n manuscris...

Dar când pe catafalc mi-au așezat
Cadavrul de amant încornorat
Și-am înțeles că faima mea de Don Juan
N-a fost decât un simplu titlu de roman,

M-am revoltat că marea nedreptate,
Ce mi se pregătea-n eternitate,
Mi-o consfințea chiar lașitatea mea
Că n-am ucis-o mai întâi pe... *Ea*...

Și-n timp ce zece popi mă prohodeau
Și-o sută de femei mă blestemau,
M-am răsucit în lada mea de lemn
Și-am înviat, ca și Cristos… solemn!…

Și-așa,-nsoțit de popi și de femei,
M-am îndreptat din nou spre casa *Ei*…
Dar când am dat cu ochii iar de *Ea* —
Femeia… tot pe mine m-aștepta!…

Și, cum era firesc, ne-am împăcat!…
Iar popii-n cor au binecuvântat
Miracolul, că — deși mort — eram tot viu,
Și-n locul meu intrase Moartea mea-n sicriu!…

RÂNDURI PENTRU CUVINTELE „NU“ ȘI „DA“

În poarta curții unde m-am oprit
M-a-ntâmpinat un zarzăr înflorit —
Un zarzăr alb, ca părul meu încărunțit!…
Și-n pragul porții-n care am bătut
Un buldog negru m-a recunoscut
Și m-a lătrat ca un salut de „bun venit“…

În poarta casei tale-n care
M-ai găzduit întâmplător,
Când nu eram decât un călător
Bătut de vânt și mângâiat de soare,
M-am regăsit ca-n prima zi, când tu
Îmi repetai cuvântul: „Nu“… „Nu“… „Nu“!…

Și-ți ascundeai în palme ochii plini
De ură
Și ne-ncredere-n străini...

Dar când am vrut să plec —
Ca un zevzec —
Tu m-ai oprit
Cu graba unui gest nebănuit,
Și-n gura ta cuvântul „Nu“ s-a transformat
În alt cuvânt,
Cuvântul „Da“ —
Un „Da“ sonor și-adevărat
Pe care-l auzeam așa
Întâia oară-n viața mea!...
Dar ce păcat că n-am putut
Să-l îngrijim așa cum am fi vrut!...
Căci într-o zi cu ploaie
Și cu vânt
Cuvântul „Da“ se-mbolnăvi
Și-apoi, muri,
Cum moare-n gură-orice cuvânt
Când nu-l mai poți măcar șopti!...

Dar astăzi, după șapte ani,
Când morții-și schimbă locuința,
Eu, care mi-am păstrat credința
În zeii noștri subterani,
Mă-ndrept spre ei — cu voia ta —
Și-i rog frumos
Să-nvie pe defunctul „Da“,
Cum a-nviat pe vremuri și... Cristos!...

ÎN CINSTEA CELEI CARE A PLECAT

Azi-noapte a plouat ca de-obicei,
Că Dumnezeu face ce vrea…
O noapte plouă-n cinstea mea…
O noapte plouă-n cinstea ei…

Azi-noapte, însă, a plouat
În cinstea celei care-a plecat!

A plecat?…
Cine-a plecat?
N-am plecat nici eu, nici ea —
A plecat altcineva!…

Dar cine-a fost nu știm nici noi!…
Știm doar c-am găzduit-o amândoi
Și-am găzduit-o fiindcă ne-a plăcut.
Pesemne Dumnezeu așa a vrut!…
Că șase săptămâni în șir,
Din ziua când ne-am întâlnit,
O clipă nu ne-am despărțit…
Și le-am trăit la fel tustrei.
Sorbind doar din parfumul ei —
Parfum de trandafir!…

A stat cu noi,
Și-am stat cu ea,
Ca doi pantofi pe-o Buharà,
Ca două mâini într-un manșon.
Ca două flori de crin pe un blazon!…
Și totdeauna-am fost așa —
Ea tot cu noi,
Noi tot cu ea…

Și totdeauna-am fost la fel —
Un trio de violoncel.
Cu care ea ne sincopa,
Ne-ndepărta,
Ne-apropia
Și, mână-n mână cu-amândoi,
Se destrăma
Și se-ntregea
Cu fiecare dintre noi!...
Și totuși...
Iat-o c-a plecat!...

De ce-a plecat?...
Nici Dumnezeu nu știe!...
Știm doar atât —
Că n-are să mai vie
Chiar dac-ar fi s-o-ntoarcem iar din drum!...

Și norii plini și grei de-o ploaie nouă
Au hotărât solemn să nu mai plouă
În cinstea nimănui de-acum!...

CÂNTĂREAȚA ANONIMĂ

pictorului Th. Pallady

Cine cântă la fereastra cu perdelele-nflorate,
Că nu-i cântec de femeie
Și nici cântec de vioară?...
Cine-aruncă pe fereastră note vagi,
Desperecheate,
Dintr-o veche melodie,

Care urcă
Și coboară
Ca o lentă agonie
Pe diezi de serpentine
Și bemoli de mici confeti?...
Cine?...
Cineva cântă!
Dar cine
Cântă parcă pentru mine?...
Cine cântă nu se știe!...
Poate-i toamna, ce-ntârzie,
Ca bolnavii de ftizie,
Pe aleile pătate de rugină
Și noroi...
Și pe prima indecență a castanilor eroi —
Invalizi, aproape goi!...
În odaie, la fereastra cu perdelele-nflorate,
Nu e nimeni!...
Și-n odaie cântă, totuși, cineva!...
Doamne!...
Cine cântă-așa?
Cine-mperechează-n noapte
Note vagi, desperecheate?...
Cine-mi luminează calea
Și m-aduce până-aci?...
Cine-mi schimbă noaptea-n zi?...
Cine cântă?...
Cine-o fi?...

A tăcut!...
Un glas ce tace este-o «Pasăre albastră»
Care-ți zboară pe fereastră...
A tăcut!...

Dar la fereastra cu perdelele-nflorate
Nevăzuta cântăreață anonimă
Când ieși dintre culise, să-și arate
Ca la teatru-n fața rampei
Chipul vechi
Și rochia nouă,
Iată că-ncepu să plouă!...

Plouă...
Plouă!...

FAPT DIVERS

doctorului C. Bibicescu

Azi-noapte...
Femeia care mă iubea —
O mică poemă-n proză din opera mea —
Mi-a-ncuiat odaia unde nopți de-a rândul
Amândoi dormisem
Și păcătuisem,
După cum ne bătea gândul,
Nervii
Și literatura,
Când cu ochii,
Când cu gura,
Cînd cu trupul nesătul
De orgia bizantină din Stambul
Și de tot ce ne-ntregea
În odaia-n care ea,
Profitind de faima mea,
Mă iubea fără perdea

Cu același „va urma“,
Îngrădit în ghilimele,
Ca să stăm pe veci închiși în ele...
Dar azi-noapte gluma unui tipograf
Mica mea poemă-n proză
Mi-a făcut-o... praf!...
Și...pe „banca verde unde doarme ploaia“,
Ca-ntr-o poezie de Henri Bataille,
Mi-am culcat azi-noapte pentru prima oară
Vechiul guturai
Și surpriza nouă
C-aș putea dormi și-afară,
Chiar când plouă,
Fără să regret nimic...
Nici fresca de mozaic
Ce-i împodobea odaia —
Balamuc de voluptate
Și păcate
Perimate, —
Nici gura femeii care mă iubea
Și mă deștepta
Cu aceleași buze roșii, de lalea,
Răsărite peste noapte, printre perne,
Din sofa!...

Vai de mine!...
Vai de ea!...
Vai de manuscrisul meu neterminat,
Fără „bun de imprimat“...
Vai de buzele ei roșii,
Sărutate-n vis doar de cocoșii
Iadului —

Suspect refren,
Din *Marșul funebru* de Chopin...
Cut-cu-ri-gu! ding... dong... ding...
Lumânările de ceară din odaia ei se sting,
Iar pe „banca verde“, unde dorm cu ploaia
Cântă cucuvaia!...

ROMANȚĂ RETROSPECTIVĂ

lui Teodorescu-Braniște

De ce-o iubeam?
Nu știu — fiindcă pe-atunci n-aveam
Decât vreo douăzeci de ani!...

Știu doar că roșcovana cu părul ondulat,
Care dansa-ntr-un cabaret,
Când a aflat că sunt poet
Și-a mai ghicit că sunt și-amorezat
De ea
Nu mi-a cerut — ca alte dansatoare —
Bani
Și m-a rugat doar să-i dedic
Un madrigal...
Și altceva
Nimic!...

Numai că madrigalul meu banal
N-a fost decât un foc bengal,
Pe care mi l-a stins chiar ea
În prima noapte când dansa —
Nu-n cabaret, ca de-obicei,

Pentru admiratorii ei,
Ci numai pentru mine
Și-n odăița mea!...
Dar pentru ce l-a stins nu știu!...

Știu doar că roșcovana dansatoare
N-avea decât două picioare —
Picioare însă de-argint-viu —
Și-n loc de suflet, un *frou-frou*
Cu care ea silabiza,
Când „Da“...
Când „Nu“!

De ce-o iubeam?
Fiindcă pe-atunci nu bănuiam
Că dansatoarea roșcovană
Nu era decât o capcană
În care-avea să-i cadă, chiar din cer
Un biet bătrân bijutier,
Ce-i dedicase șase madrigale
Cu rezonanțe supermuzicale —
O broșe,
Doi cercei
Și trei inele —
Bijuterii de mare preț,
Dar care,
Puse-n balanța versurilor mele,
Nu prezentau nici o valoare
Decât — cel mult — pentru... o dansatoare!...

Dar Eu, cum rămâneam mereu
Același iertător poet,

Iar Ea, același stâlp de cabaret,
Era fatal, din când în când, când ne certam,
Să implorăm pe bunul Dumnezeu
Să ne mai strige-o dată din cer:
„Bis“...
Și Dumnezeu, milos precum era,
Cu gestul lui solemn ne binecuvânta
Și-i ordona
Iubirii să ne bată iar în geam...
Și-a două zi... tot noi eram...

Căci chiar în clipa-n care ne-mpăcam,
Ea și cu Mine,
O luam din nou *dacapo al fine*
Și ne iubeam fără rușine,
Ca cei doi biblici — *Eva și Adam* —
După gonirea lor din Paradis!...

ROMANȚA TINEREȚII

lui Bibi Băbeanu

Necunoscuta care se vindea
N-a vrut să-mi spună-n prima zi cine era,
Dar fiindcă ea aflase cine sunt —
Poetul poreclit „Fluieră-vânt“ —
Și fiindcă mă ruga stăruitor
Să-i fiu și eu, din când în când, cumpărător,
Sinceritatea ei m-a-nduioșat
Și-n cadrul prețului fixat —
Un preț absurd,
Ridicul

Și meschin,
Cu care-aș fi băut un kilogram de vin —
M-am îmbătat de gura ei
Și-am adormit
Pe laurii idilelor lui Teocrit...

Dar vai!...
Necunoscuta se vindea
Nu numai mie, dar și altora!...
Și-azi un ciocoi,
Iar mâine un calic
O cumpărau la fel — mai pe nimic —
Căci ea — flămândă veșnic — se grăbea
Să-și vândă gura dulce ca la tarapana!...

Eu singur doar nu m-am sfiit să-i spun
Că-s gata să-i ofer un preț mai bun —
Dar cum îi luase mintea Dumnezeu,
Necunoscuta s-a spălat pe mâini cu prețul meu...
Și-atunci —
De teamă să n-o bat,
Sau s-o ucid
Și s-o ascund sub pat —
Deși-o iubeam, am renunțat la ea
Și n-am mai vrut să știu cine era!...

Dar într-o zi cu ploaie și cu vânt,
Necunoscuta care se vindea,
S-a dat la fund
Și-a dispărut...
Și nimeni n-a mai întrebat de ea
De când intrase, parcă, în pământ,
Cu numele-i mereu necunoscut...

Și totuși, Eu
Am întâlnit-o iar,
Dar nu ca altădată, pe trotuar,
La cafenea,
Sau în tramvai...
Am regăsit-o-n ziua de-ntâi de mai,
Ascunsă de un sfert de veac într-un sertar,
În care sta de veghe cuminte,
Și-aștepta
O zi să-mi mai aduc aminte și de ea!...

Dar ce păcat
Că regăsirea ei m-a-ndurerat...
Și-n loc s-o mai sărut —
Cum aș fi vrut —
Am început să plâng cu-adevărat!...

Necunoscuta care se vindea
De data asta, nu mai era Ea —
Era doar vechea ei forografie,
Pe care mi-o dăduse numai mie!...

Și-acum,
Cred c-ați ghicit cine era
Necunoscuta care se vindea...
Era chiar tinerețea mea!...

RÂNDURI PENTRU BRIGITTA

De ziua ta,
Deși nu te-am uitat,
Nu ți-am urat nimic din ce-ți uram
În cei trei ani de facultate,
Când ne iubeam
Cu-adevărat…
Nici „La mulți ani cu sănătate“…
Nici doctoratul în filosofie —
Un fel de loz câștigător la loterie…
Nici limpezimea minții lui Socrate —
Bătrânul filosof, privit numai din spate…
Și nici măcar un nou amant,
Căci bietul Emmanuel Kant,
De când cu tine-și încurcase
„Imperativul categoric“,
Sărmanul om de geniu, se desfilosofase,
De gradul unui sentiment pur anatomic!…

Nu ți-am urat, după cum vezi,
Nimic din ce-ai putut să crezi
Că-ți va ura
De ziua ta
Un fost coleg de bancă, pe care l-ai iubit
Atât cât ține flacăra unui chibrit…

În schimb,
În lipsă de-altceva,
De ziua ta,
Îți fac cadou inima mea —
Un lacăt vechi, stricat și fără cheie
Cu care, însă, tu —

Cea mai sintetică femeie —
Te vei putea-ncuia, chiar fără voie,
Într-un poem postum de Edgar Poe —
Al cărui nume-adevărat e „Edgar Po“
Ca și cum l-ai citi, numai până la… „o“!…

Și tot așa,
An după an,
Vom fi la fel…
Până când, într-o bună zi,
De ziua ta,
Nu vom mai fi
Decât un simplu titlu de roman…

Eu voi fi poate-același cuc
Din bătrânescul ceas de nuc,
Ce-ți va cânta:
„Brigitta mea,
Azi, 8 octombrie,-i ziua ta!“…
Iar tu —
Tu, care-ai fost cândva
Brigitta mea —
Ca un portret de Don Francisco de Goya,
Vei sta-n perete… nemișcată,
Surâzătoare,
Mută
Și fardată…

Și-n ziua aceea,
Ziua ta,
Va fi, vai!… ziua altora!…

RÂNDURI PENTRU MI-TZU-KO

Zi cu soare,
După ploaie!...

În odaia mea — odaie
Albă,
Veselă
Și mică,
Cu parfum de levanțică —
Brațele noastre se-ndoaie
Ca patru raze de soare —
Patru suliți paralele,
Ce pătrund printre perdele
Înfigându-și în covoare
Vârfurile lor rebele!...

Nu mai plânge, Mi-Tzu-Ko,
Că-n grădină nu mai plouă
Și-n odaia mea cea mică,
Cu parfum de levănțică,
Nu te mai mira de ce —
În rochița ta cea nouă —
Pari a fi raza de soare
Ce-mi dădu buzna-n odaie,
Dornică de-o sărutare
După ploaie!...
Șterge-ți ochii...
Nu mai plânge...
Mi-Tzu-Ko, tu nu ghicești
Că-n odaia mea cea mică
Cu parfum de levănțică
Ce-ai fost ieri
Azi nu mai ești?...

Și nu vezi că Dumnezeu
Ne-a trimis un curcubeu,
Ca făptura noastră nouă —
Despărțită ieri în două —
Azi să ne-o-ntregim în soare
Ca-ntr-o zi de sărbătoare
Și s-o-ntindem pe sofa
Printre perne
Și covoare,
Ca și cum odaia mea —
Albă,
Veselă
Și mică,
Cu parfum de levănțică —
Ar mai fi și-odaia ta?

Mi-Tzu-Ko, n-auzi?...
Nu vezi?...
Sau — ce-auzi și vezi — nu crezi?...
N-azuzi tu cum sună ora
Fericirii-amândurora?...

ROMANȚA ULTIMULUI SĂRUT

Oprește-mă!...
Nu mă lăsa
Să te sărut,
Căci gura mea
În clipa-n care îți sărută gura
Îți soarbe lacomă și respirarea

Cu care-ți prelungești caricatura
Pe care bunul Dumnezeu
Ți-a creionat-o după chipul său —
Așa cum i-a dictat-o inspirarea!...

Oprește-mă!...
Nu mă lăsa
Se te sărut,
Căci gura mea
E gura care nu sărută
Decât cu sărutarea mută
A celor ce,-mpăcați cu cele sfinte,
Pornesc cu tălpile-nainte
Și-n gură cu câte o floare,
Culeasă-anume pentru cine moare!...

Oprește-mă!...
Nu mă lăsa
Să te sărut,
Căci gura mea
Sărută fără... „va urma".

Iar mâine-n zori când voi pleca,
În gura mea
Cu respirarea ta,
Nu-ți voi lăsa — drept amintire —
Decât portretul meu pe poartă,
O zi de doliu-n calendar,
Nota de plată la dricar
Și... „Veșnica ta pomenire"
Pe fundul celor opt pahare
De țuică fiartă,
Golite după-nmormântare

De cei opt ciocli ce-ți purtară
Coșciugul în spinare.

Oprește-mă!...
Nu mă lăsa
Să te sărut,
Căci gura mea
N-a sărutat decât așa
Cum a vrut *Ea*...

Și tot așa va săruta mereu,
Fiindcă — fatal — nu sărut *Eu*,
Sărută numai *Gura mea*...

DE CE-AI PLECAT?

De ce-ai plecat?...
Tu nu știai
Că-n luna mai,
Prin munții cu păduri de brad,
Oricine-ar fi — femeie sau bărbat —
Potecile te duc spre Iad,
Și nu, ca-n lumea basmelor, spre Rai?...

De ce-ai plecat
Cu vântu-n părul tău vâlvoi,
Când nici un glas nu te-a chemat?...
Tu nu știai
Că-n luna mai
Potecile sunt încă pline de noroi?...

De ce-ai plecat?...
Tu nu știai
Că-n luna mai
E luna primului păcat —
Păcatul care dintr-o glumă
Te prinde-n laț și te sugrumă
Și-apoi te-aruncă-afară-n ploaie,
În lada cu gunoaie?...

Oprește-te!...
Privește-n jurul tău...
Și dacă nu ți-ai murdărit
Pantofii de noroi,
Fă-ți cruce
Și întoarce-te napoi!...
Fă-ți cruce
Fiindcă n-ai păcătuit
Decât în vis...
Și visul s-a sfârșit!...

PRIMĂVARĂ RURALĂ

doctorului V. Voiculescu

Primăvara, fată mare,
A sosit în sat la noi,
Ca un cântec de cimpoi
Într-o zi de sărbătoare...
A picat azi-dimineață
Și, abia intrată-n sat,
Satul tot s-a deșteptat
În parfum de izmă creață!...

Primăvara, fată mare,
Vine-n fiecare an
În pantofi de magheran,
Dăruiți de Sfântul Soare...
Și de'ndată ce-și arată
Fecioria-mprospătată,
Toți în jurul ei fac roată!...
Toți copiii
Și bătrânii
Își umflă, la fel, plămânii
Și-și fac cruce de-așa fată —
Doctoriță fără plată...

Îi deschid ferestrele
Să le-alunge boalele
Și dihonia din case...
O ridică-n osanale
Ca pe-o scară de mătase,
Până-n ceru-al șaptelea...
Și-apoi
O pornesc cu ea
Pe șosea,
Până la fântână-n vale,
Ca s-o spele pe picioare,
Fiindcă-n fiecare an
Când sosește-n sat la noi,
În pantofi de magheran —
Primăvara, fată mare,
Toată-i plină de... noroi!

ROMANȚA RĂSPUNSULUI MUT

Ce văd!...
E-adevărat?...
Tu ești?...
Cum?...
N-ai murit?...
Tot mai trăiești?...
Pendulă care te-ai oprit din mers,
Încerci acum să mergi în sens invers?...

Hai!... Spune-mi...
Spune-mi tot ce știi...
Să-mi spui chiar și minciuni,
Să-mi spui
Ce n-ai spus nimănui —
Nici celor morți,
Nici celor vii ...

Ce victime ai mai făcut
Din clipa-n care urma ți-am pierdut?...
Ce vrăjitoare te-a trecut prin foc
Și-a reușit să-ți pună inima la loc?...
Și care-anume sfânt din calendar
Te-a sfătuit să te-ntâlnești cu mine iar?...
De ce zâmbești?
E-adevărat?...
Te-ai răzgândit?...
Ne-am împăcat?...
Iar ne iubim?...
Sau, poate, și-azi ne regăsim
Aceiași vechi dușmani?...
Dar tu mai știi după câți ani?...

Eu te-am iertat de mult!...
Dar tu?...
Răspunde-mi „Da“...
Răspunde-mi „Nu“ —
Totuna mi-e!...
Știi tu de ce —
La tine „Nu“ și „Da“ nu sunt
Decât aceleași vorbe-n vânt!...

De ce te temi?...
De ce-ți ascunzi
În palme ochii tăi rotunzi?...
De ce-ți aprinzi ca un semnal
De foc bengal
Obrajii tăi de porțelan
Și inima de Caliban?...

Răspunde-mi!...
Vreau să știu și eu,
De ce-ai venit?...
De dragul meu?
Sau, poate, n-ai venit decât
Să-mi torni, ca și-n trecut, pe gât
Un păhărel de coniac,
Ca eu să tac,
Iar tu să țipi
Și să dispari, apoi, suspect,
Cu voluptatea unei bombe de efect!...
Ce zici?
Așa e c-am ghicit
De ce-ai venit?...
De ce te-ncrunți și nu-mi răspunzi?...

Ce nou secret îmi mai ascunzi?...
De ce scrâșnești din dinți
Și taci?...
Hai!... Spune-mi, ce-ai de gând să faci?
Deschide-ți gura — mii de draci! —
Și lasă-mă să-ți mai sărut...
Nu gura...
Ci răspunsul mut!...

ISPRAVA TOAMNEI

lui Mircea Damian

Toamna, fată deocheată —
Biata fată!...
Deocheată, dar frumoasă
Și cochetă,
Mi-a intrat odată-n casă,
Indiscretă,
Să mă-ntrebe ce mai fac...
Ce problemă viitoare
Mă mai doare...
Ce țigări de foi mă otrăvesc
Când vorbesc...
Și ce fel de coniac
Beau când tac...

Și de-atunci —
Nu vreau să spun de când —
Am rămas cu toamna-n trup și gând!...

Și de-atunci, în fiecare an,
Toamna, fată bună, vine să mă vadă —
Vine ca o oră fixă pe cadran
Și solemnă ca o stea cu coadă...
Și, cum știe că eu nu fac decât bine,
Toamna stă trei luni întregi la mine,
Cum ar sta la ea acasă...
Până ce-ntr-o bună zi mă lasă
Și se duce de s-ascunde...
Unde?...
Dracul știe unde!...

Numai că, după ce pleacă,
Odăița-mi pare mai săracă...
Poate fiindcă toamna-mi fură
De la gură
Tot ce-n nouă luni adun —
Cu răbdare și tutun —
Tot ce cred că-i mai de seamă
Pentru clopoțelul meu de-alarmă!...
Toamna, fată indiscretă
Și cochetă,
Se agită ca un ascuțiș de sapă
Pe biroul plin de praf și prin sertare
Și-mi distruge fără milă
Operele literare,
Rupând filă după filă,
De mă lasă gol... goluț...
Ca o ciutură-ntr-un puț,
Fără nici un pic de apă!...

Dar norocul meu că-n acest an
Timpul merge după alt meridian...

Și că versurile acestea au fost scrise
Nu la mine-acasă —
Cum scriu eu de obicei, pe masă —
Ci pe iarba verde,
Undeva, la țară,
Unde calendarul scrie că-i tot vară
Și-unde toamna încă nu sosise!...

DACAPO AL FINE

lui N. Davidescu

De-a lungul catacombelor săpate
În visele granitului de ieri,
Eu retrăiesc legenda anonimă
A primilor martiri autohtoni
Și-n lumea stalactitelor sonore —
Miragiu subteran de palmieri —
Desăvârșesc o Biblie-adnotată
De nesfârșitul șir de Epigoni!...

Sub bolțile de trei ori milenare —
Închis ca-n propriul meu mausoleu —
Transcriu pe pergamentul veșniciei
Ecoul preistoricului Vers,
Și-n fundul catacombelor săpate
În visele proteicului Eu,
Prin glasul meu tălmăcitor de dogme
Vorbește parcă-ntregul Univers!...

Contururile șterse de-ntunerec
Redau viață vechilor Aezi,

Sub degetele lor imaginare
Re-nvie, parcă tetracordul grec,
Și-n bolțile de trei ori milenare
Se-nalță, după epoci, trei grămezi —
De piatră,
De aramă
Și de aur —
Simbolurile tragediilor umane,
Clepsidrul mut al clipelor ce trec...

Trec toți la rând...
Pe lespezile negre,
Ca-ntr-un postum cortegiu funerar,
Trec iambii
Și troheii altor vremuri —
O-ntreagă-apoteoză de fantome...
Iar aiurarea harfei rafinate
Cu fluieratul naiului barbar,
În noaptea catacombelor răsună
Ca-n nopțile venericei Sodome,

Trec toți la rând...
E-atâta majestate
Și-atâta surd tumult în mersul lor,
Și-n lumea stalactitelor sonore
E-atât decor
Și-atâta feerie,
Că iambii
Și troheii altor vremuri
Re-nvie-n subterana tragedie
Dezastrul mitologicei credințe
Și doliul semizeilor ce mor!...

Trec toți la rând...
Exodul neființei
Se pierde-n coridorul milenar,
Iar urma celor ce-au trăit prin cântec
Dispare-n calea celor care vin
Să reclădească-n noaptea milenară
Același alb, fantasmagoric far
Spre care mateloții inspirării
Se-ndreaptă și-azi pe iahtul lor divin...
. . . .
. . . .
Martiri autohtoni ai catacombei
În care eu sunt ultimul venit...
Postuma voastră apoteozare —
Că după moarte nu veți mai muri —
Mă-ndepărtează tot mai mult de dogma
Eternității voastre de granit...
Voi sunteți cei ce-ați fost,
Eu nu sunt încă
Decât preludiul celui ce voi fi!...

RÂNDURI PENTRU PĂSĂRILE CĂLĂTOARE

lui Octavian Goga

Frunză galbenă, uscată —
Frunză ce-ai fost verde-odată,
Șterge-ți ochii de rugină,
C-a intrat toamna-n grădină,
Și-a intrat ca o stăpână
Cu vântul și ploaia-n mână!...

Primul stol de rândunele
A pornit spre Dardanele...
Berzele desperecheate
Se-mpreună-n zbor și ele,
Să pornească pe-nserate,
Iar triunghiul de cocori
Se-ntregește tot în zbor,
Să pornească mâine-n zori
Spre Bosfor...

Frunză galbenă, uscată —
Frunză ce-ai fost verde-odată...
De-a lungul șoselelor,
Pe tot lungul apelor,
Și din creasta munților
Până-n fundul văilor...
În vârful copacilor
Au rămas doar ciorile,
Să păzească morile —
Morile ce macină,
După vechea datină,
Zodia-nceputului
Cu păcatul trupului,
Și rodul pământului,
Cu belșugul anilor,
Zilelor
Și clipelor
Pentru cei flămânzi de soare
Și de „semne de-ntrebare"!...

Frunză galbenă, uscată,
Frunză ce-ai fost verde-odată,

Azi grădina Domnului
Nu mai este-a nimănui...
Au zburat din ea mai toate
Vietățile aripate
Și-au rămas doar ciorile —
Ciorile,
Surorile
Vânturilor,
Ploilor,
Grijilor,
Nevoilor,
Și-ntunericimilor!...
Au rămas să vămuiască
Cu pecetia domnească,
După socotința lor,
Soarta zburătoarelor...
Și să-nchidă-ntre zăbrele
Împletite din nuiele
Călătoarele rebele
Ce-au pornit cu toate-n zbor
Fără știrea ciorilor,
Spre Bosfor
Și Dardanele!...

RÂNDURI PENTRU PLOPII ÎN PLOAIE

pictorului Jean Al. Steriadi

Ploaie...
Ploaie...
Ploaie...
Ploaie multă,

Ploaie deasă
Ca beteala de mireasă...
Plopii mei, scuipați de ploaie,
Se frământă
Și se-ndoaie —
Parcă-ar vrea să-mi intre-n casă!...
Plopii ce-au crescut cu mine
Îmi fac semne disperate...

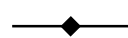
— Hai!... Deschide-odată, frate,
Și primește-ne-n odaie,
Că-n odaia ta-i mai bine
Ca-n grădina noastră,-afară...

Doamne...
Cu ce ți-am greșit,
De-ai fost rău cu mine-aseară
Și m-ai pedepsit?
De ce-ai vrut ce nu se poate —
Să mă cred cu plopii frate,
Frate fericit?...

Doamne... Doamne!...
Ce să fac?
M-am certat cu plopii-aseară
Și nu știu cum să-i împac!...
Cum să-i fac să mă-nțeleagă
Că frăția ce ne leagă
Nu-i decât o vorbă-n vânt...
Și că plopul când se-ndoaie
Cât stă țeapăn la pământ —
Chiar când e scuipat de ploaie —

E mai viu și mai puternic
Decât omul din odaie,
Ce se stinge pe picioare
Ca un muc de lumânare
Într-un sfeșnic!...

Ploaie...
Ploaie...
Ploaie!...

SPECIFIC ROMÂNESC

lui Aron Cotruș

Ce românești sunt astăzi căsuțele din Șchei!...
Sunt vesele și albe și curate —
Și totuși, altădată, ce triste și-ncruntate
Te-ntâmpinau aceste căsuțe strămoșești,
Prin care țărăncuțele minore,
De teama slujitorilor domnești,
Își ascundeau panglicele lor tricolore,
Căci zbirii stăpânirii din cetate,
Când năvăleau în Șchei să-și încaseze birul,
Le despuiau de salbe,
Inele
Și cercei;
Și le-aruncau pe toate, aproape goale,-n ploaie,
Ca să-nmulțească crucile din cimitirul
Bisericuții Sfântul Niculaie...

Așa era pe vremea-aceea-n Șchei
Când zbirii stăpânirii din cetate

Vânau doar pungi de aur
Și... femei...

Dar bunul Dumnezeu, care veghea
Cu ochiul său triunghiular de peruzea,
S-a mâniat de-atâta răutate...
Și-atunci, toți zbirii din cetate,
Cât ai clipi din ochi, au dispărut
Brașovul n-a mai fost cetate
Și-n Șchei dreptate s-a făcut —
Dreptate sfântă, pentru lumea toată —
Așa cum nu se mai făcuse
În Șchei de nimeni... niciodată...

Dar dacă atunci, în Șchei, s-au petrecut
Minunile pe care le-ați văzut,
În Șchei rămâne totuși și astăzi, neschimbat,
Un nume vechi,
Un nume de mare Împărat,
Pe care, Dumnezeu chiar — dacă-ar vrea
Să-l schimbe —
Dumnezeu nu l-ar schimba!...

De-aceea „Împăratul Solomon"
Din firma cârciumii cu-același nume
A renunțat la sceptru și la tron
Și-n cârciuma din Șchei, plină de lume,
Înveselește și-astăzi la fel ca-ntotdeauna
Perechile de tineri — drumeți îndrăgostiți —
Clienți care se-mbată cu bere și cu glume,
În timp ce lăutarii le miorlăie-n urechi
Refrenul nou al unei romanțe de sezon,

Ce nu-i decât refrenul romanței foarte vechi,
Pe care-o știți cu toții —
Romanța vieții noastre,
Cu „banca solitară“.
Cu „brazii“
Și cu „luna“!...

SOLILOCUL MĂSCĂRICIULUI

lui Puiu Iancovescu

Prin câte panorame de bâlci am colindat,
Eu nicăieri nu m-am simțit mai bine
Ca-n panorama-n care Tu te-ai lipit de mine —
Tovarășă divină de joc și de... păcat!...

Dar azi, când simt că jocul și gluma s-au sfârșit,
Din goana nebuniei de artă de-altădată,
Mă-ntorc din nou acolo de unde am pornit —
La piatra de șosea kilometrată,
Pe care Dumnezeu mi-a țintuit
Și numele,
Și chipul,
Și ursita...
Să hoinăresc cu tine, prin bâlciuri,
Travestit
În măscăriciul Pepi,
Nebun după Pepita,
Și-n gând cu-aceeași teamă ridiculă și veche
Ca orice om ce trece drept „om într-o ureche“...

Și-acum...
Acum, te-ntreb pe tine —
Pe tine, care mă-nțelegi mai bune

Ca oricine —
Pe tine, care-mi ești amantă,
În lipsa unui alt amant...
Te-ntreb — burete absorbant —
Ce ai de gând să faci cu mine?...
Nu vrei să faci
Măcar un gest de caritate —
Să nu mă mai produc cu tine-n spate,
Ca-n panorama de odinioară
Când te-ai lipit de mine-ntâia oară
Și publicul râdea să moară?...

Și fiindcă m-ai legat la ochi,
Nu vrei
Măcar o clipă ochii să-mi dezlegi —
Să fiu și eu o dată stăpân pe ochii mei
Ca să te pot privi cu ochii-ntregi
Și să te pot ucide-ntâi pe tine,
Ca-n urmă, bunul Dumnezeu —
De dragul tău —
Să facă același lucru și cu mine?...

Și-n noaptea viitoare, *chère Madame*,
Uitarea să ne șteargă pe veci de pe program!...

MOARTEA DRESORULUI DE STICLEȚI

lui Const. Stere

A murit dresorul de sticleți!...
A murit șu ultimul dresor...
A murit cu mâinile pe ei,
Și cu ochii-nfipți în ochii lor!...

Și-n odaia lui n-au mai rămas
Decât note muzicale, desenate pe pereți,
Portativele de sârmă, fabricate de ovrei,
Coliviile de sfoară, cu grăunțele de mei...
Și vreo sute de duzini de cântăreți
Îmbrăcați în doliu mare,
Care i-au cântat la-nmormântare
Și-au să-i cânte și la parastas...

A murit dresorul de sticleți!...
A murit dresorul, fericit —
Că sticleții lui —
Copiii nimănui —
L-au stimat și l-au iubit...
Și că el a scos din ei
O falangă minunată
De maeștri cântăreți —
Nu țârcovnici mititei,
Ca dresorii de-altădată!...
Căci e drept că-n viață lucrul cel mai greu
E să-și piardă omul vremea cu sticleții,
Ca să pună la curent analfabeții
Cu ce-a neglijat să-i pună Dumnezeu!...

A murit dresorul de sticleți!...
Dar —
Surpriză mare —
După ce-a murit,
Guralivii cântăreți s-au răzvrătit,
Declarând că-n cariera lor
Nu mai au nevoie de un alt dresor!...
Și din coliviile de sfoară
Au zburat cu toții, să cânte-n stradă-afară...

Și-au jurat solemn pe viitor,
O completă libertate
Pentru cântecele toate...
Și sticleții toți —
Să cânte numai după capul lor!...

A murit dresorul de sticleți!...
Bine c-a murit la timp și el —
Căci era bătrân,
Bețiv
Și chel...
Dar, la drept vorbind, era „dresor“ —
Fiindcă, după moartea lui, sticleții
Când au încercat din nou să cânte
Numai după capul lor...
Au dat „kix“ cu toții,
Și cântăreții
S-au întors afoni în colivie!...
S-au întors cu toții!...
Dar ce folos —
Că dresorul ce-a murit n-a fost Cristos,
Și dresorul mort nu mai învie!...

ITINERAR

lui Alexandru Cazaban

În Pullman, cu 80 pe oră!
Zburam,
Și viteza sonoră
Ne sparge urechea cu un Cake-Walk,

Că toți călătorii —
Umane sfârleze —
Se lasă pe spate și-ncep să danseze
Pe loc...
În timp ce pe câmp se perindă,
Ca într-un vechi ciob de oglindă,
Copacii
Și stâlpii de telegraf,
De care s-agață toți norii de praf,
Pe care căruța cu fân, din șosea,
Nu-i lasă să meargă alături de ea!...

Mizil...
Monteoru...
Buzău...
Și Pullmanul nostru, cu 80 pe oră,
Își bemolează viteza sonoră,
Și-n gară, deodată, tăcut se oprește!...

Probabil că Pullmanul știe
Că-n gara Buzău drumul bun se sfârșește
Și-ncepe de-acum drumul rău...
Dar Pullmanul — „*Made in England*" —
Glumește: „Ce-o fi... să fie!"...
Și vesel pornește din nou —
Pornește cu aceeași viteză sonoră
Și cu același obraznic ecou:
„Cu 80 pe oră!"...
„Cu 80 pe oră!"...

Și drumul se-ntinde ca un gumelastic —
Lipsit și de spirit

Și de simțul plastic —
O biată cireadă de vaci și viței
Ne-ntâmpină-n gara de la Făurei,
Iar gara pustie din Lacul-Sărat
Ne anunță că „Lacul-Sărat“ a... secat!...

Păcat că în Pullman nu poți să vânezi
Nimic din ce vezi!...
Poți însă flirta
Cu vecina ta —
Fardată anume pentru așa ceva!...

Dar Pullmanu-i Pullman!...
Stop!...
Gara Brăila —
Gară cu bucluc...

„Vezi rândunele se duc,
Se scutură frunza de nuc,
S-așterne bruma peste vii“...
Peste părinți,
Peste copii
Și peste șlepurile noastre
Din cimitirul Dunării albastre —
De la Brăila până la Sulina —
Unde le-a-nțepenit rugina,
Că n-au fost șlepuri plutitoare
Decât pe Dunăre —
Nu și pe mare!...
În timp ce Pullmane terestre
Și trenuri lungi accelerate
Stopează azi, prin porturi, pe-nserate

Și, vesele, sfidează prin ferestre
Cârligul unui „?“ (semn de întrebare)
De care
Tu — călător numai pe mare —
Îți spânzuri zilnic... ziua viitoare!...

CÂNTECUL NEBUNULUI

Ei sunt cuminți...
Eu sunt nebun...
Dar cum Eu sunt ce-am fost mereu —
Poate că cel cuminte-s Eu —
Deși de câte ori le-o spun,
Eu pentru Ei... sunt tot nebun...

Eu mă urăsc că nu-s ca Ei...
Eu îi iubesc că nu-s ca Mine...
Ei beau
Și mint fără rușine —
Și-n ochii prietenilor mei
Trec drept nebun... că nu-s ca Ei...
Lor nu le place-amanta Mea...
Mie nu-mi place-amanta Lor...
Ei văd cu ochii tuturor
Femeia...
Eu n-o pot vedea
Decât cu-ai mei —
Amanata Mea...

Dar cum din Ei toți numai Eu
Nu sunt ca Ei,

Am să mă duc
De voia mea la balamuc —
Și fiindcă nu-mi va părea rău,
Cumintele voi fi tot Eu!...

STROFE PENTRU EL

Deși noi toți îi suntem frați
Și toți îl ascultăm la fel —
Noi nu-i suntem decât argați,
Căci l-am ales stăpân pe El!...

Dar Eu, cum nu-i pot fi argat —
Deși noi toți suntem la fel —
De șorțul alb m-am dezbrăcat
Și n-am mai ascultat de El...

Dar azi, când simt că se cuvine
Ca toți să-l ascultăm la fel —
Deși m-ascult numai pe mine,
Eu nu m-ascult decât prin El!...

A XI-A PORUNCĂ

lui Radu Cioculescu

Ascultă, privește și taci!...
Ascultă, să-nveți să vorbești,
Privește, să-nveți să clădești.
Și taci, să-nțelegi ce să faci...

Ascultă, privește și taci!
Când simți că păcatul te paște
Și glasul Sirenei te fură,
Tu pune-ți lacăt la gură
Și-mploră doar sfintele moaște —
Când simți că păcatul te paște!...

Când simți că dușmanul te-nvinge,
Smulgându-ți din suflet credința,
Așteaptă-ți tăcut biruința
Și candela minții nu-ți stinge —
Când simți că dușmanul te-nvinge!

Când brațele-ncep să te doară,
De teamă să nu-mbătrânești,
Rămâi tot cel care ești —
Aceeași piatră de moară —
Când brațele-ncep să te doară!...

Iar când, cu ochii spre cer,
Te-ntrebi ce-ai putea să mai faci,
Ascultă, privește și taci!...
Din brațe fă-ți aripi de fier
Și zboară cu ele spre cer!...

ROMANȚA INIMII

lui Vladimir Streinu

Inimă — ciutură spartă —
Cui mai duci apă la poartă,
Dacă nimeni nu mai trece
Să-ți soarbă din apa rece —

Apă bună de descântec
De la ochi până la pântec?...

Inimă — ciutură goală —
Cine te spoi cu smoală
Și te-ascunse în ogradă,
Nimeni să nu te mai vadă,
Ca să-ți mai cerșească apă
Când de sete gura-i crapă?

Inimă — ciutura mea —
Dă-mi să beau, dar altceva,
C-apa rece ți-au golit-o
Toți cei care ți-au sorbit-o!...
Dă-mi ce mi-ai păstrat doar mie —
Dă-mi un strop de apă vie!...

RETROSPECTIVĂ SENTIMENTALĂ

lui Eugen Herovan

Prevăd orașul pribegiei mele —
Neprețuit motiv de inspirare —
Cu-același Vodă Cuza tronând în piața mare,
Îndurerat de-atâtea vremuri grele...

Ștefan cel Sfânt și-arată buzduganul...
Cu care-nspăimântase întreg aliotmanl...
Miron Costin letopisețu-și scrie
Cu sângele Moldovei — izvor de apă vie...

În jilțul lui, Asachi — poet și fabulist —
Pledează și-astăzi pentru „curentul latinist“...
În fața teatrului, Vasile Alecsandri
Se-ntreabă ca Hamlet: „A fi sau... a nu fi?...“
Mihail Kogâlniceanu, la Copou,
Repetă un capitol istoric veșnic nou...
Sărmanul Eminescu, într-un cearșaf de baie,
Și-așteaptă epigonii flămânzi ca să-l despoaie,
Și-n timp ce turnul Goliei se-ntreabă ce să facă —
Să-și plângă gloria defunctă sau să tacă —
Biserica — minune unică — Sfântul Sava,
Ea singură-ți surâde, că-și re'nnoiește slava!...

Mâhnit de-atâtea regăsiri în mine,
Îmi lăcrimează ochii de ciudă și rușine,
Și cum n-aud pe nimeni urându-mi „noapte bună“,
Cobor tăcut spre gară, cu Iașii... mână-n mână!...

TURISM

lui Emanoil Bucuța

Șoseaua urcă spre Voineasa,
Iar Lotrul curge spre Brezoi...
O fată și-a pierdut cămașa
Prin fânul de curând cosit,
Și-acum, în poarta casei, s-a proptit
Să-și mai arate-o dată sânii goi
Și trupul rumenit de soare
Turiștilor înfometați
De farmecul unei idile trecătoare
În pitorescul munților Carpați...

Așa sunt toate fetele la munte...
În prima zi —
Oricare-ar fi —
Se lasă sărutate doar pe frunte...
A doua zi,
Până și cele mai ursuze
Se lasă sărutate chiar pe buze...
Iar în a treia
Sau a parta zi
Se lasă duse sub un brad
Unde se-mpiedică, mai toate,
Și leșinate-n brațe-ți cad,
Ca niște biete curci plouate...
Deși — prin munți, în fiecare vară,
La fel, turiștii urcă
Iar fetele... coboară...

Șoseaua urcă spre Voineasa
Și Lotrul curge spre Brezoi...
Iar mirele
Și cu mireasa
Din carul nou cu patru boi —
Un dar de ziua nunții lor —
Zâmbesc șireți
Și fericiți,
Că grație turiștilor
Au fost uniți
În vecii...vecilor!...

PE MALUL OLTULUI

lui Nicu Budurăscu

Pornind din Lotru spre Cornet,
Șoseaua urcă-ncet... încet...
Ținându-se parcă de mână
Cu linia ferată,
O vecină,
Ce-i pare totuși o străină,
Fiindcă nu seamănă cu ea,
O biată bătrână șosea
Banală —
Dar națională!...

Șoseaua urcă-ncet, ca de-obicei,
Proptindu-se doar în copacii ei...
Urcă tăcută
Și timidă
Ca o omidă...
În timp ce linia ferată
Urcă țipând,
Parcă-ar fi beată,
Ca și locomotiva „Malaxa“,
A unui tren de marfă,
Care —
Pornit din Piatra-Olt
Spre Turnu-Roșu —
Când dă cu ochii, pe șosea,
De câte-o țărăncuță
Cam prostuță,
Crezând că-și poate bate joc de ea
Țipă sulemenindu-și coșul
Cu fumul negrilor cărbuni,

Ca o cocoană din elită
Cu ochii plini de dinamită
Scăpată dintr-o casă de nebuni.

Doar Oltul — apă blestemată —
Nu vrea să urce niciodată,
Nici cu șoseaua demodată,
Nici cu moderna linie ferată...
El singur, săltăreț, coboară
Spre Dunăre —
Dunărea noastră
Cu apă multă
Și albastră...
Și coborând —
Iarnă sau vară —
Surâde fredonând la fel
Ca orice egoist rebel,
Același veșnic menuet
Discret,
Pe care nu-l dansează decât el!...

La fel și-n viață...
Uneori —
Dacă te urci
Sau te cobori —
Cu-aceeași ură te privesc ai tăi,
C-așa suntem cu toții —
Oameni răi!...
Și-oricare-ar fi cel care urcă —
Dușmani
Sau prieteni —
Toți îl spurcă...
Iar când, întâmplător, coboară,
Toți îl omoară!...

APARIȚIE NOCTURNĂ

Î. P. S. S. Tit Simedrea

Mi-a ieșit în drum fantoma
Omului bătut în cuie
Și m-am întrebat ca Toma:
— El o fi?
Sau, poate... nu e...

Cine-a fost?...

N-a fost decât
Chipul unui om — și-atât —
Chipul omului frumos
Din năframa sfintei Veronica ...

Dar pe mine m-a prins frica
Și, cum sunt un om pios,
În noaptea Vinerei Mari,
M-am făcut din mare mic
Și-am tăcut chitic.
Căci pe buze-mi înghețase
Numele celui răsfrânt
Pe năframa de mătase,
Care dibuia tăcut
Printre marii cărturari
Un tovarăș credincios
Ca să-i țină de urât
În mormânt!...

RÂNDURI PENTRU MOȘ CRĂCIUN

Iartă-mă că te salut numai din ușă...
Te-aș pofti și-n casă,
Dar mi-e teamă
Că-mi aduci aceeași veșnică păpușă
Și același vechi refren de panoramă!...

Iartă-mă că-ți spun ce cuget, Moș Crăciun...
Dar eu — zău — nu văd de ce mai vii!...
Ce folos că ești bătrân
Și-ai suflet bun,
Dacă-n tolbă n-ai decât minciuni pentru copii!...

Nu-ți pierde timpul cu povești
Pentru cei ce nu mai cred în ele...
Tu — e drept — n-ai fost decât așa cum ești —
Omul cu păpuși de porțelan
Și acadele...

Dar eu nu mai sunt copilul de-altădată,
Să mă-ncânt numai de chipuri ce se șterg —
Mie-mi trebuie-o femeie adevărată,
Nu femei-păpuși de Nürenberg!...

Iată!...
Asta este tot ce-am avut să-ți spun...
Și ți-am spus, să știi și tu ce-aș vrea!...
Ține minte,
Ține minte, Moș Crăciun...
Și la anul, dacă vii din nou, să-mi vii cu *Ea!*...

NU SUNT CE PAR A FI...

lui Gicu

Nu sunt ce par a fi —
Nu sunt
Nimic din ce-aș fi vrut să fiu!...
Dar fiindcă m-am născut fără să știu,
Sau prea curând,
Sau poate prea târziu...
M-am resemnat, ca orice bun creștin,
Și n-am rămas decât... Cel care sunt!...

Sunt cel din urmă strop de vin
Din rustica ulcică de pământ
Pe care l-au sorbit pe rând
Cinci generații de olteni —
Cei mai de seamă podgoreni,
Dintre moșneni
Și orășeni —
Strămoșii mei, care-au murit cântând:
„Oltule... râu blestemat...
Ce vii așa turburat“...
Dar Oltul i-a plătit la fel
Cum l-au cântat și ei pe el...
Și cum — mi-e martor Dumnezeu —
Astăzi, nu-l mai cânt decât eu!...

Pe mine, însă —
Ce păcat
Că vinul vechi, de Drăgășani,
M-a întinerit cu trei sute de ani,
Când fetele din Slatina
Cu ochii mari cât strachina,
De câte ori le-am sărutat,
M-au blestemat

Să-mi pierd cu mințile
Și datina,
Să nu mai fiu cel care sunt
Cu-adevărat,
Și ca să fiu pe placul lor,
Să le sărut doar la... culesul viilor,
În zvonul glumelor zvârlite-n vânt
Pe care Oltul, când le prinde —
Oricât ar fi de turbure —
Se limpezește
Și se-ntinde
Cu ele până-n Dunăre!...

La fel și eu, ca orice bun creștin,
Pe malul Oltului, cândva,
Mă voi întinde tot așa,
Când cel din urmă strop de vin
Îl voi sorbi tot din ulcica mea,
Nu din paharul de argint, al altuia —
Pahar străin!...
Și-abia atunci voi fi cu-adevărat
Cel care-am fost —
Un nou crucificat —
În vecii vecilor... Amin!...

DRUM CRUCIAL

lui Al. Tzigara-Samurcaș

Pe scara sufletului meu
M-am întâlnit cu bunul Dumnezeu —
Eu coboram mâhnit din conștiința mea,
Iar El urca surâzător spre ea!...

Și ne-am oprit la jumătatea scării
Încrucișându-ne în clipa-ntâmpinării
Săgețile perechilor de ochi ca de-obicei —
Ah! ochii Lui cum seamănă cu ochii mei!

Pe scara sufletului meu
M-am întâlnit din nou cu Dumnezeu —
El cobora solemn din conștiința mea,
Iar Eu urcam surâzător spre ea!...

EPILOG

lui Nicu Herăscu

Ce regăsire triumfală după un sfert de veac aproape!...
Îți mai aduci aminte, mare, de-Argonautul epigon
Ce-ți fragmenta imensitatea
Într-un caiet de versuri șchioape
Și-ți profana tridentul clasic cu simple urme de creion?

Aceeași rece-mbrățișare de-albastru, violet și verde,
Aceeași mută întrebare „de ce", „de unde", și „de când",
Și-aceeași inutilă goană spre orizontul ce se pierde
În golul circomflex din care pornesc Sirenele cântând.

Te regăsesc aceeași mare, cu-aceeași tragică poveste,
Cu-aceleași vânturi vagabonde,
Cu-aceeași lună cap de mort
Și-același glas care mă cheamă, —
Deși mi-ascunde cine este:
„Sosesc corăbiile, vino, să le vedem cum intră-n port".

ITA EST...

Știți voi ce sunt versurile mele?
Zboruri în „zigzag“ de rândunele,
Zboruri fragmentate,
Rupte
Și-nnodate
Ca să poată fi de toți cântate,
Nu citite pe sub gene —
Pui golași de vrăbii fără pene...

Dar voi nu știți nici măcar silabisa
Zborurile-acestea, smulse din inima mea!
Nu știți că din zborul versurilor mele,
Se-ntregesc perechile rebele
Și că-n ochii celor care mi le cântă,
Strălucesc scântei de aur, ce-nspăimântă
Pe cei care mi le-ascultă-ntâia oară,
Măcinându-se ca grâul sub piatra de moară!...

Versurile mele?...
Semne de-ntrebare
Pentru-abecedarul vieții viitoare...
Versurile mele?
Stropi de apă vie
Și ploaie de stele
Pentru veșnicie!...

PATRUSPREZECE INEDITE

(1943)

DE VORBĂ CU DIAVOLUL

lui Scarlat Struțeanu

Azi-noapte, Diavolul din mine —
Un diavol ce pretinde-a fi profet —
M-a luat cu vorba-ncet... încet...
Și m-a băgat în tainele divine,
Pe care eu — spun drept — mi-e frică
Să nu care cumva să le-nțeleg,
Fiindcă sunt taine care — când se strică —
Nu se mai dreg...

De-aceea nici nu sunt prea lămurit
Asupra celor ce mi-a povestit...
Dar cum azi-noapte Diavolul din mine
Vorbea ca un profet adevărat,
Să nu-l ascult deloc mi-a fost rușine,
Și curios, ca orice om, i-am suportat
Năzbâtia cu care m-a-ngrozit
De la-nceput și până la sfârșit...

Mi-a spus că-n viață trebuie să știi
Ce nu știu decât morții
Când pleacă dintre vii,
Să știi că dacă-ntâmplător vei fi flămând,
Să nu te-arăți bogaților așa cum ești,
Să nu te-audă prietenii plângând,

Să nu-ntinzi mâna dreaptă să cerșești
Femeilor ce ți-au păpat avutul,
Să nu-ți compari prezentul cu trecutul,
Să nu blestemi... și să nu faci
Nimic mai mult decât ce face mutul:
Să taci, să taci, să taci...
Și iar să taci...

Iar când vei amuți complect,
Ca orice-autohton fără defect,
Tăcerea, care-i aur controlat,
Te va-ndrepta spre lozul cu noroc,
Iar tu — un simplu sâmbure de-alună —
Te vei schimba-ntr-un sâmbure de foc...

Și Diavolul din mine sfârși cu...
„Noapte bună!“...

POVESTEA UNUI „CINEVA“

A fost cândva un „Cineva“ —
Un „Cineva“ așa prostuț,
Că-n nopțile cu lună plină se trudea
Să scoată pe furiș luna din puț
Cu ciutura...

Și totuși, acest „Cineva“ —
Deși „copilul nimănui“ —
Se socotea-n prostia sa
Născut din zborul minții lui,
Nu conceput

Numai din lut,
Cum l-învățase *Biblia*...

Și-nfuriat că Dumnezeu
Nu-l modelase după chipul său —
Ca pe Adam —
A strănutat
Și s-a-narmat
Cu-o bardă de oțel călit
Cu care singur și-a cioplit
Și palmele,
Și tălpile,
Și capul,
Și ideile,
Și inima,
Și sufletul,
Și gura,
Și răsunetul
Minciunii trâmbițată prin văzduh,
Că „El" e frate bun cu „Sfântul Duh"...

Dar ce păcat... că-n ziua când pleda
Că-n lume singur „El" e „Cineva",
Și jubila că-n veci n-are să fie
Decât același strop de „apă vie" —
N-a fost decât un mare... „foc de paie"
Pe care primul strop de ploaie
L-a stins, ca să nu mai rămână
Nimic din „El",
Decât aceeași rece mână
De țărână —
În cimitirul „Pătrunjel!"...

HODIE MIHI, CRAS TIBI[1]

În mine,
În tine
Și-n el
Inima cântă
Și plânge la fel...

Cântă
Și plânge
Înfiptă în noi —
Cântă cu clipa în care ne naștem
Și plânge cu clipa de-apoi...

Când cântă cu ploaia
Ne-nchidem odaia...
Când plânge cu vântul
Ne-nchidem mormântul
Tustrei, și, la fel,
Și-n mine,
Și-n tine,
Și-n el!...

CÂNTECUL UNUI OM

profesorului Vasile Vartolomei

Ce-am fost cândva azi nu mai sânt...
Dar ce sunt azi îmi pare rău
Că n-am putut să fiu mereu —
Același cântăreț cu chip de Sfânt...

[1] Astăzi mie, mâine ție (lat.).

Când am urât am fost iubit,
Când am iubit am fost urât...
Și-n viață n-am cântat decât
Romanța Celui răstignit...

Tot ce-am sperat rămas-a vis,
Și-am dobândit ce n-am visat...
Dar ce-am fost ieri am și uitat —
Un titlu de volum nescris...

Și-azi, dacă sunt un chip de Sfânt,
Așa m-a vrut, pesemne, Dumnezeu —
Să fiu tot altul... Și să-l cânt mereu
Pe cel ce-am fost cândva, dar nu mai sunt...

RUGĂ PROFANĂ

Stăpâna mea, învață-mă să plâng,
Așa cum până astăzi n-am plâns încă —
Să plâng, dar să nu mă mai frâng
Ca Prometeu, legat de stâncă...

Să plâng și eu ca biblicul Adam
Gonit de Dumnezeu din Paradis,
În clipa când, cu Eva, ne trudeam
Să descifrăm întâiul nostru vis...

Învață-mă să-mi plâng ca Boabdil
Grenada vieții mele din trecut,
Pierdută-n clipa când — un biet copil —
Mi-o apăram cu-o suliță și-un scut...

Și dacă-n viață n-am putut citi
Ce-i încrustat pe fruntea tuturor,
Ca și Hamlet, „A fi sau nu a fi?...“,
Stăpâna mea, învață-mă să mor!...

RÂNDURI PENTRU NECHEMATA

Aștepți pe cineva?
Nu știi pe cine?
Sau nu te-aștepți decât pe tine
Să te-nfruptezi din ce ți se cuvine?

Nu știi că azi sau mâine —
Vrei, nu vrei —
N-aștepți decât sosirea Ei?

Și oricine-ai fost
Sau vei mai fi,
Sosirea celei nechemate —
Fie că-ți bate-n geam în zori de zi,
Fie că-ți intră-n casă-n miez de noapte —
Exact în clipa când ți-apare,
Doar te sărută și...
Dispare!...

VASUL FANTOMĂ

lui Const. Tonegaru

În port a ancorat un vas fantomă
Cu trei catarguri frânte
Și cu prora

Zdrobită
Și desfigurată, ca un craniu
De sinucis intrat în comă...

Îl recunosc!...
Pe puntea lui, odată,
Am navigat cu Cristofor Columb
Spre insula cu mine de platină
De aur,
De aramă
Și de plumb...
Și ancorele pline de rugină
Le-am aruncat în rada unui port
Cu apele opace ca opacul
Decolorat al ochiului de mort ...

Îl recunosc!...
Pe puntea lui, odată,
Am navigat spre vechiul continent,
Purtând mândria luptei câștigate
Sub veselele lui pavilioane
În noul continent
Din Occident...

Și toate bogățiile furate
Din insula cu mine de platină,
De aur,
De aramă
Și de plumb
Le-am debarcat cu Cristofor Columb
În Monarhia celor trei Coroane!...
. . . .
. . . .

În port a ancorat un vas fantomă...
Îl recunosc —
Dar unde-i căpitanul?
Și mateloții unde-au debarcat?...

Pe punte te sufocă o aromă
De sânge tropical,
Iar cabestanul
Suspină ca un matelot înjunghiat!...

ROMANȚA ZĂDĂRNICIEI

Toți vă grăbiți să vă luați înainte,
Deși știți că-n viață stați pe loc,
Iar singurul vostru mare noroc
E doar același vesnic „blid de linte“.
Toți știți că v-admirați cu ură,
Sorbindu-vă cu ochii-nduioșați —
Că, deși frați, voi nu vă sunteți frați
Și nu schimbați decât ocări pe gură...

Toți știți că-n viață vă jurați credință
Și faceți cruci numai cu mâna dreaptă,
Când nebunia cea mai înțeleaptă
E să n-aveți nici pic de conștiință...

Zadarnic vă mințiți, că fericirea
N-așteaptă decât să vă bată-n geam,
Când știți că toți sunteți copiii lui Adam
Și nimănui nu-i va surâde nemurirea!...

ROMANȚA ZILELOR DE IERI

lui D. Karnabatt

Ce veche —
Și totuși, ce nouă —
Ne pare și-astăzi, udă de rouă,
„Romanța zilelor de ieri“ —
Romanța primelor dureri
Și-a nesfârșitelor înfrângeri!...

Ce demoni cu aripi de îngeri
Se furișază — noapte după noapte —
Prin camerele noastre de culcare,
Trezindu-ne din somn pe fiecare
Cu-aceleași repetate șoapte,
Cu care-n zorii zilelor de ieri
Epilogam nebunele plăceri,
Defuncte astăzi pentru totdeauna...

Păcat că n-am putut păstra nici una!...

Dar noi — copiii nimănui
Copiii zilelor de post —
Ca să putem trăi cu-adevărat,
Ne-am spânzurat ghitarele în cui
Și ne-am vândut măgarilor „sub cost“...
C-așa — pesemne — ne-a fost dat,
Deși morți, să rămânem și-azi
Aceiași cântăreți nomazi —
Fantomele medievalilor „truveri“,
În ale căror stanțe
Doar minciuna
„Romanței zilelor de ieri“,
De astăzi

Și de totdeauna —
Păcatul sfânt al tuturor
„Truverilor" —
Trăiește-n vecii... vecilor!...

ROMANȚA TAHITIANĂ

pictorului Ștefan Popescu

Tehura — neagră orhidee —
Nu ești nici floare,
Nici femeie!...
Dar, orice-ai fi — așa cum ești —
Nu-ți cer să-mi juri că mă iubești...
Nu-ți cer nimic din ce-ai jurat
Lui Paul Gauguin —
Zugravul tău tahitizat —
Pe care-abia sosit în Paradis
Tu l-ai mințit
Și l-ai ucis
Cu-același biblic „fruct oprit"...

Pacificul mi-e martor credincios
Că sufletul ți-e-ntors pe dos...

Nu-mi jura, deci, că mă iubești,
Nu-mi jura, căci așa cum ești —
O biată insulară jucărie
Cu zece șiruri de mărgean la gât —
Când juri că știi
Tot ce nu știi,
Tu nu ești altceva decât

Un strop de tropicală nebunie
Într-un vârtej marin de apă vie...

Iar mâine-n zori când voi pleca
Nu te-ntrista
Că-mi vei sfârși tu singură romanța...
Nu te-ntrista, fiindcă și eu —
Mi-e martor bunul Dumnezeu —
Tot singur voi sfârși-o-n Franța...

ROMANȚĂ ORIENTALĂ

lui George Tutoveanu

În care zi din calendar
Ne-am întâlnit o dată doar,
În fața unui mic bazar
Dintr-un oraș oriental —
Bazar cu marfa pe trotuar,
Ca-ntr-un ajun de carnaval?

În care zi din calendar,
În fața mea un mic bazar,
Când eu — un biet cumpărător —
Iar tu — o biată vânzătoare —
Cu ochii noștri de fosfor
Ne-am tocmit prima sărutare?

În care zi din calendar
Ne-am îngropat ca-ntr-un bazar,
Și lacrimile ochilor
Din ochii noștri de fosfor,

Și măștile de carnaval,
Cu-ntregul fast oriental,
Și visul nostru pe Bosfor?...

În care zi din calendar
Și-n fața cărui mic bazar
Dintr-un oraș oriental,
Ne-am întâlnit
Și ne-am iubit,
În visurile noastre doar.
Ca-ntr-un final de carnaval?...

ROMANȚA NEBUNULUI

Vreți să vă spun cine sunt eu?...
Un pod cu chip de curcubeu —
Un curcubeu multicolor,
Armonizat pe placul tuturor!...

Cei mai mulți —
Proștii —
Cred că sânt
Aureola unui sfânt...
Iar cei mai puțini —
Cei cuminți —
Cei care nu se-ncred în sfinți,
M-asigură că sunt un pod,
Pe care regele Irod —
Un rege mândru
Și stupid —
A vrut să-l construiască-n vid...

Dar Dumnezeu l-a pedepsit,
Căci a murit,
Lăsându-și podul nesfârșit
Exact când reușise să-l îndoaie
Cu cei din urmă stropi de ploaie
Schimbați în lacrime solare,
Ca orice pod fără picioare.

Și totuși, acest pod sunt eu —
Un pod cu chip de curcubeu!...

JALEA PAZNICULUI

De când dușmanii țării ne arseră palatul,
De-atunci rămas-am singur —
Vai!... Ce spectacol jalnic...
Turiști din țări străine vin doar s-admire patul
În care-și va da duhul și cel din urmă paznic...

Pe-naltele terase de piatră, statui sparte
Privesc îndoliate castanii triști
Și goi...
Iar vântul —
Glasul toamnei, prevestitor de moarte —
Le-ngroapă goliciunea în maldăre de foi...

Cândva pe-aici fu viață
Cu cântece
Și glume...
Dar azi din cântăreții de ieri
N-a mai rămas

Decât o cioară —
Cioclu venit din altă lume —
Ce croncăne obraznic de-așa măreț popas…

UNDEVA…

lui Codiță Osiceanu

Hotelul cu firma „La Wilhelm cel Mare"
Dim medievalul oraș teuton,
Cu sfânta Maria deasupra intrării,
Scăldată-n lumină de opt lampadare,
Hotelul cu *hall*-ul — perfect hexagon —
Și geamuri rotunde și-albastre,
Prin care —
De mână cu visele noastre —
Pătrunde timidă tristețea-nserării
Pe mobile negre și triste de nuc,
Și vechi ilustrații, tăiate din *Jugend* —
Sirene de Boecklin
Și satiri de Stuck —
Hotelul în care purtat-am o vară
Cea mai plăcută și sfântă povară,
Citindu-i pe Heine și Nietzsche,
Traduși —
Ca două viori sub același arcuș —
În limba-nflorată
Și-n stilul sever —
O limbă-mpletită din sfârcuri de bice
În care, pe vremuri, scrisese Voltaire,
Pe care-l citise și Heine, și Nietzsche…

Hotelul acesta —
Citesc în jurnal —
Azi este spital!
Spital — gazda morții
Cu „Crucea Genevei“
Chiar deasupra porții.
Hotelul cu *hall*-ul perfect hexagon
Din medievalul oraș teuton,
Azi este refugiul defuncților vii,
Ce-și mângâie gheara de vultur crispată
Pe hainele lor cenușii —
O „Cruce de fier“
Pătată de sânge pe front
Și spălată
Cu trei picături de eter...

Hotelul?
Aceeași eternă-ntrebare...
Spitalul?
Aceeași prevestire tristă...

Hotelul cu firma „La Wilhelm cel Mare“
Azi... nu mai există!

CINCI GROTEȘTI
(1943)

Lui Horia Teculescu

PLOAIA SFÂNTULUI ILIE

Plouă!...
Zi și noapte, plouă —
Ploaie veche,
Ploaie nouă,
Ploaie-n rate
Calculate
De cerescul cămătar,
Și la termen, achitate —
Să ne spele de păcate
După noul calendar...

Ploaia Sfântului Ilie
Abia stă...
Și-cepe iar!...

Parcă-ar fi o păpădie
Ca barba Sfinției sale —
Barbă fără-asemănare,
Ce se spulberă-n spirale,
Peste „România Mare“,
Pe care Sfântul Ilie
Ar fi luat-o cu chirie
Pentru... hidroterapie!...
Plouă!...
Zi și noapte, plouă...
Plouă-așa cum se știe

Să mai fi plouat cândva...
Ca și cum Sfinția sa
N-ar fi om de omenie,
Și-ar fi —

Doamne!... Cum să zic?...
Om ca noi — la suflet mic —
Om adică, cu păcat,
Nu chiar sfânt adevărat...

Plouă!...
Zi și noapte, plouă...
Plouă-așa ca și cum ploaia
N-ar fi ploaie, ci... potop!...

Stop, Sfinte Ilie...
Stop!...
Domolește-ți telegarii
Și mai crapă-ți barba-n două,
Că de când tot plouă... plouă,
Ploaie veche,
Ploaie nouă,
Ne-au murit toți cărturarii
De ftizie,
Și-n spital
Nu ne-a mai rămas decât
Un opet, cu-o tuse-n gât
Ca o strofă de... cristal!...
Nu-l lăsa, Sfinte, să moară,
Că-i păcat de-așa comoară!...
Nu-l lăsa să moară-n ploaie
Ca pe biată cucuvaie...

Iar de-o fi să fie-așa
Cum socoți Sfinția ta,
Vreau să zic
Să-l pedepsești
Pentru faptele-i lumești,
Dă-i cerneală și hârtie
Și-un consemn ceresc,
Să-și scrie
Ultima lui poezie:
Ploaia Sfântului Ilie!...

PEISAJ UMED

Plouă strâmb
Și fals,
Plouă tâmpit —
Plouă cum ploua-ntr-o zi la Londra
Când sorbeam un vermut sec
Cu Anny Ondra
Într-un bar pe Piccadilly Street...

Plouă ca și cum o stropitoare
Ar uda, pripită, verzile peluze
Inventate-anume ca s-amuze
Lorzii beți de whisky
Și morți după soare...
Plouă ca și cum stropii de ploaie
N-ar fi decât stropi de nădușală
Ce s-ar scurge de pe Anny Ondra goală
Când se-ncuie cu boxerul în odaie...

Plouă,
Plouă,
Toată ziua plouă,
Plouă ca-ntr-o baltă fără fund —
Baltă-n care — Ofelia și Hamlet
Se ascund
Să-i procure lui Shakespeare
O dramă nouă...

PĂPUȘA AUTOMATĂ

Doamne!
Ce-am pățit aseară!...
De-a fost faptă de ocară,
Să mă ierți, că-i vina Ta,
Fiindcă Tu ai vrut-o așa?...

Cineva —
Dar nu știu cine,
O păpușă automată —
A intrat fără să bată
În odaia mea...
A intrat fără rușine —
Goală toată,
Indecentă
Ca Ofelia dementă,
Și râzând
Ha, ha, ha, ha!...
S-a trântit pe canapea
Lângă mine,
Ca o viespe-ntărâtată
Pe un tort de ciocolată!...

Doamne, Doamne!...
Ce rușine!...
Dar eu ce puteam să-i fac?...
Să-i dau brânci?
S-o strâng de gât?
S-o omor?...
Sau să-i dau pace?
Nu puteam să fac decât
Să-nchid ochii
Și să tac...
Că păpușii n-ai ce-i face,
Și păpușa, dacă vrea,
Mori cu zile pentru ea!...

Cine ești, păpușă mică,
Cu ochi verzi de levănțică
Și cu unghii de urzică?...
Cine ești, păpușă blondă,
Cu prezența vagabondă
Când p-aici...
Când pe colea —
Până și-n odaia mea?...
Cine ești
Și ce poftești?
Vrei odaie cu chirie.
Sau un loc pentru vecie?...

Păpușică prost crescută —
Ochi căscați
Și gură mută —
De ce taci și nu vorbești?...
Sau, ca zâna din povești,
Nici tu nu știi cine ești?...

Fii cuminte...
Și-nțelege
Că păpușa, când se strică,
S-a sfârșit,
Nu se mai drege
Chiar când este-o păpușică
Cum ești tu —
Păpușă mică,
Cu prezența indecentă,
Ca Ofelia dementă...

Fii cuminte...
Și-astă-seară,
Nu mai hoinări pe-afară
Ca o biată „pierde-vară".
Fii cuminte
Și, mai bine,
Stai pe loc, nu mai pleca!...
Stai colea,
Pe canapea —
Lângă mine...
Uite-așa!...
Ca păpușile-n vitrine
Sau ca sfintele creștine
Când Cristos le convertea!...

Și de milă — că era,
Biata fată,
Goală toată...
Și n-avea nimic pe ea,
Nici măcar o pijama... —
I-am împrumutat pe-a mea!...

Iată vina mea de-aseară —
Mai mult vină literară!...

Dar de-aseară, Doamne sfinte,
Păpușica e cuminte!...

FETIȚA DIN FĂGĂDĂU

De ce mi-ai promis că vii
Cu buzele-ți arămii,
Când știai c-ai să mă minți
Cu aceiași zece dinți
Cu care m-ai sărutat
Când din „Moși“ ți-am cumpărat
Un flacon de „Ton Sourire“
Și-o cutie de rahat
„Hagi Bekir“?...
De ce mi-ai jurat solemn
Pe icoanele de lemn
Și-ai promis lui Dumnezeu
C-ai să mă iubești mereu,
Când tu ne-ai mințit la fel
Și pe mine,
Și pe El?...

De ce taci?
Cum?...
Tu nu știi
Că fetița mincinoasă
Chiar când este-așa frumoasă
Și cochetă
Cum ești tu —

Vânzătoare la „Bon Goût“ —
Nu mai merită să fie
Nici dorită,
Nici iubită,
Nici subiect de poezie
Într-o mică prăvălie
Cu mantouri
Și rochițe
Scoțiene
Și pestrițe?

Nu ți-a fost măcar rușine,
Când știai că n-ai să vii,
Să-mi mănânci două cutii
Cu „praline“,
Alta cu „marons glacées“
Și nu mai știu încă ce —
Că tu prea mănânci de toate,
Prea ai pofte asortate!...

Aoleo... și vai de mine!...
Ce să mai fac eu din tine?
Că de ieri nu te iert,
Ba chiar să te și blestem,
Că de tine nu mă tem...
Ce te fac eu nu-i secret —
Te fac „cu ou și oțet“
Și, dacă-ar fi să te-ntorci,
Te fac „albie de porci“,
Cum se face-n Făgădău...
Și-apoi rog pe Dumnezeu
Să te facă și mai rău
Decât ce te făcui eu!...

SINUCIDEREA UNUI ANONIM

S-a sinucis un anonim!...
Un „fapt divers“, și-atâta tot...
Căci anonimii, precum știm,
Nu fac nici ei decât ce pot —
Unii pleacă,
Alții vin...
Un anonim pe lume mai puțin,
Un mort mai mult în cimitir,
Și bietul om a fost scutit de bir!...
S-a sinucis un anonim...
S-a sinucis, după cât știm,
Într-o mansardă de hotel —
Hotel modern, cu ascensor,
Ca mortul să coboare-n stradă mai ușor!...
S-a sinucis fiindcă iubea
Pe cineva...
Pe cine?
Nu se poate spune...
O anonimă ca și el,
Pe care-a vrut să se răzbune,
Probabil, fiindcă-l înșela...
Sau, poate... numai bănuia,
Căci fapta n-a fost confirmată
Nici chiar de anonima arestată.
Interogată,
Judecată,
Și... achitată!...

S-a sinucis un anonim!...
Și-atâta tot!...

Povestea lui,
Povestea capetelor cu cucui,
Povestea noastră,-a tuturor,
Povestea anonimilor!...

S-a sinucis un anonim!...
Dar, lucrul nemaipomenit,
Cadavrul lui a dispărut
Ca o cometă-n infinit,
Și n-a mai apărut,
Așa c-anunțul mortuar
N-a mai ieșit nici el de sub tipar...
Și-a doua zi gazetele n-au scris
Nici un cuvânt de bietul sinucis!...

Doar mai târziu, când s-a aflat
Anume ce s-a întâmplat,
Întreaga presă s-a cutremurat!...
Acum, se știe-n mod precis
Că anonimul sinucis
De anonima lui a fost furat,
De teamă să n-o facă de rușine
Când în oraș s-ar fi aflat
Exact ce-a fost:
O anonimă care-ncepe bine
Și-un anonim care sfârșește prost!...

Deci anonima cu pricina,
Voind să-și ispășească vina,
L-a dus la ea acasă pe furiș,
Și-n toiul nopții l-a-ngropat
Într-un alcov luxos și parfumat,
În care alți trei sinuciși —

La fel, tustrei, tot pentru ea —
Îl așteptau pe-al patrulea...
Ba poate chiar pe-al cincilea...
Și-al șaselea...
Și-al șaptelea...
Și-al optulea...
Et caetera...
Et caetera...
Și-abia atunci gazetele au scris
Un necorolog cu litere aldine,
Și-au scris solemn
Și grav,
Ca să se știe
De orișicine
Că anonimul sinucis
N-a fost decât o biată jucărie,
Căzută-n gheara altei jucării...
Sau, dacă vreți,
Doi diavoli de copii,
Copii precoci —
O fată
Și-un băiat —
Ce-au încercat
Să iasă din anonimat
Prin acest „fapt divers" adevărat...
Dar care, vai!... n-a existat
Decât în fantezia mea
Și-a celor care-mi vor ierta
Curajul de-a-i fi convertit
Să mă citească până la sfârșit!...

DIN PERIODICE

PLÂNS

Din nou revăd pădurea în care împreună
Cu tine rătăcit-am în nopțile cu lună
Și banca solitară pierdută-n flori albastre
Pe care-ades stătut-am strângându-ne de mână
Uimiți de sfântă vraje a fericirii noastre.

Azi dragostea ni-i moartă, și banca-i părăsită,
De vântu' rece-al toamnei pădurea-i desfrunzită
Copacii-și clatin vârful și crengile își frâng
Și eu și ea-mbrăca-vom de-acum haina cernită
Pădurea-și plânge frunza și eu dragostea *mi-o plâng*.

LA MĂNĂSTIRE

Din turla mănăstirii ascunsă după stâncă
Răsunete de clopot vestesc de-nmormântare
Mai triste și lugubre se pierd în depărtare
În văile adânci.

În dosul mănăstirii doi frați o groapă sapă
Abia lovesc pământul. De soare sunt pârliți
În negrele lor rase par umbre și-s slăbiți
De-atâta post. Mănâncă doar pâine și beau apă.

Târziu din mănăstire toți frații ies. Pe sus,
Pe umeri duc sicriul al unui frate mort,

Cu pași mărunți la groapă, în cântece îl port
Și-n urmă-o cruce-nseamnă viața ce-a apus...

În preajma mănăstirii e iar tăcere-adâncă
Sub candele aprinse se odihnesc de veci
Atâția frați. În vale izvorul cu-ape reci
Mai șopotește încă.

SONET

Cum se deșir din strașina-nvechită
Și picur jos broboanele de ploaie!...
Un paltin tânăr crengile și-ndoaie
Ai crede că își frânge vreo iubită.

Tăcerea casei-mi pare mai greoaie
Și mă dezgustă viața netrăită
Și fără sens... Pe fiece clipită
Mai scad din partea vremii câte-o foaie.

Aș vrea să prind a gândului aripă
Să pot s-o țin în loc măcar o clipă,
Să-mi mângâie viața-ntunecată...

Și o aștept... dar nu știu... o să-mi vină?
Mi-e dor de ea... mi-e dor de luna plină
A nopților din vremile de-alt'dată.

CÂNTEC DE DRUM

Când am pornit, știam doar că-i departe
Și-i tare greu de-ajuns unde voiam;
Dar unde-i acel *unde* nu știam
Căci nu-l găsisem încă-n nici o carte.

Pe drumuri lungi și vechi, bătătorite
De-atâția mulți porniți 'naintea mea,
Am colindat călăuzit de-o stea —
Icoana unei lumi întrezărite,

Dar într-o zi o fată — bat-o focul —
Mi-a-ntors din cale pasul obosit...
— Unde-aș fi fost de nu m-aș fi oprit
Și nu mi-aș fi vândut ei tot norocul?...

CÂNTEC DE TOAMNĂ

Toamnă... Vântul se strecoară
Șuierând pe lângă zid
Și mă roagă să-i deschid
Că-mi aduce vești din țară.

Vești din țară!... De la cine?
De la ei ori de la ea?
Să mai fie cineva
Ca să-ntrebe și-azi de mine?

Du-te, vântule, grăbește,
Și le spune c-ai aflat

Cum că cel de mult plecat
A murit, nu mai trăiește;

C-ai bătut în lung, și-n lat,
Răscolind întreg pământul
Și că n-ai găsit mormântul
Celui mort, dar ne'ngropat!

ÎN PRIBEGIE

Toamna-mi scutură castanii din grădină și pe cer
Norii strâng de gât pătratul de senin rămas stingher,
Iar în vale, furtunoasă, pe subt țărmul nalt și drept
Trece marea și mă-ntreabă de ce-ntârzii, ce aștept?...
. . . .

Era tot o zi de toamnă când plecam întâia oară
Să visez sub alte ceruri și să plâng în altă țară.
Să-mi aduc aminte, parcă fu mai ieri când am plecat,
Nu era la gară nimeni... nimeni nu știa din sat...
Ce le pasă lor de unul ce se duce când rămân
Ceilalți toți să-și strângă banii și iubitele la sân?
Ce le pasă dacă unul dintr-ai lor s-a-nstrăinat
Și-o să moară pe-alte drumuri, când femeile din sat
Sunt ca ei și-i fac să uite pe cei morți și când cei morți
Nu se mai strecor în taină pe șosea, pe lângă porți?...
Ce le pasă lor?...
                Nici unul dintre cei rămași nu poate
Să cuprindă necuprinsul țărmurilor depărtate
Și nici poate-a-și da cu gândul că afar' de satul lui
Mai sunt și-alte sate-n lume cu femei și bani destui...

Și de-o fi să mă-ntorc iarăși, iarăși să mă vază-n sat
N-o să vrea să creadă nimeni că sunt eu — că-i cel plecat;
Nimeni n-o să mă cunoască și-ochii reci ai tuturor
Vor privi-ncruntați streinul poposit în satul lor…
. . . .
. . . .

Du-mă, mare, tu ce-alt'dată m-ai purtat de-atâtea ori
De cu ziuă până-n noapte și din noapte până-n zori
Și mi-ai dat să beau otrava dulce-a ducerii-n neștire
Și m-ai legănat în visuri, în extaz și-n nesimțire;
Du-mă iar în zarea-n care tu doar poți să mă mai duci
Și mă-ngroapă-n cimitirul fără flori și fără cruci…

UNUI CÂNTĂREȚ

Îmbătrânești, și versul tău
Îmbătrânește ca și tine;
Cântai odată mult mai bine
Dar astăzi tot ce cânți e rău.

Alt'dată cântecele tale
O lume-ntreagă le-nvăța
Și satul tot te îndrăgea
Dar astăzi cine-ți iese-n cale?

Nu simți cum cântecu-i sfârșit
Și-n țitera dezacordată
Zac moarte pentru lumea toată
Tot ce-ai cântat, tot ce-ai ubit?

CÂNTEC

În ochii tăi ca-n două oglinzi însuflețite
Amurgul își răsfrânge privirea-nsângerată
Și ochii tăi sunt roșii ca două flori de mac
Plutind împerecheate pe luciul unui lac.

În ochii tăi amurgul, ușor, pe nesimțite,
Se stinge ca lumina din candela uitată
Și ochii tăi din roșii se-ntunecă și par
Doi ochi tăcuți de sfântă pictați într-un altar.

NIHIL

Din Orientul plin de soare,
De flori,
De fructe aromate
Și de povești neterminate,
Din Orientul plin de soare
Și maladii molipsitoare,
În portul ce-și deschide rada
Ca două albe maxilare
Ce-așteaptă să-și înghită prada
Cotidiană de vapoare —
Din Orientul plin de soare
Și din bogata lui risipă
Împrospătată zi și noapte —
De ani de zile nu mai vine
Nimic,
Nici flori,
Nici fructe coapte

Și nici tutunul blond de pipă
Stropit cu apă de smochine...

De ani de zile nu mai vine
Nimic din Orient
În zare
Convalescențele marine
Plutesc în ritmuri funerare,
Plutesc aducerile-aminte
Cu legendarele dezastre,
Iar noile presimțeminte
Ce-apar din golurile-albastre,
Schițează în nedumerirea
Necunoscutului din larg
Un gest ce-amână-n veci fantoma
Multașteptatului catarg.
Și grave ca niște Sybile
Ce rătăcesc pe Euxin
Rostesc:
— Trec zile după zile
Și-argonauții nu mai vin.

ROMANȚA OULUI DE CIOCOLATĂ

Tu ești ce n-a fost încă oul din câte
Ouă vor mai fi,
Tu ești bazarul de surprize pentru
Amante
Și copii,
Ești simetria maritimă
A două stridii-mpreunate,

Ești frenezia unui zero
Prins în contururi crenelate,
Ești taina primelor mistere,
Himera primului cuvânt,
Ești spasmul
Lenea și dezgustul
Netălmăcitului avânt
Când panglicele te-nfășoară
Într-un simbol de veselie,
Parcă ești capul lui Othello
Când e bolnav de nevralgie!

În burta ta
Cea mai superbă din pântecele care mint,
Am strecurat în perspectivă
Trei trepieduri de argint,
Trei madrigale inutile din
Patru puncte cardinale,
Trei bibelouri musulmane
Cu Vagi culori orientale,
Trei măști de bronz sculptate-n stâncă:
Mozart, Beethoven și Chopin
Și trei flacoane cu miresme
Occidentale de Guerlain...
În burta ta,
Cea mai superbă din burțile de ciocolată,
Am strecurat trei tamburine,
Trei stampe
Și-un pachet de vată,
Volumele lui „Pirandello"
„Les fleurs du mal"
Și-apoi în van
Am strecurat și trei mimoze,

Patru foteluri
Și-un pian!...

Și te-am purtat ca pe un rege
Prin Lesbos
Roma și Corint,
În iahtul nou cu trei catarguri
De alabastru și argint.

Și te-am împodobit cu panglici
De roz,
De bleu,
De violet,
Ca să pricepi atunci prin tine
Simbolul unui triolet.

Voiam să te ofer Rozinei, cucernic
În iubire, ca o
Supremă jertfă de sperare
Extras din cupe de cacao!

Dar deodată în tăcerea de spectru verde
A agatei
Un matelot tușea la proră
În do majorul *Traviatei*...

Căci te mâncase el, tiranul, crezând că ești
Ca alte ouă!
Era în anul una mie și nouă sute două' și nouă!...

MOARTEA AMANȚILOR

La marginea apei, cu sălcii și plopi,
Trei gropari, azi-noapte, au săpat trei gropi...
Una pentru mine,
Una pentru tine,
Și-alta pentru cine nu se știe încă,
Fiindcă-a treia groapă este mai adâncă
Decât cele două
Pregătite nouă —
Paturi noi în care vom dormi pe veci
Înveliți în umbră și-n cearceafuri reci.

Dar în groapa treia -
Doamne!...
Cine știe
Cu ce mort dormi-vom în tovărășie!
Vai, ce groapă-adâncă!...
Vai, ce groapă mare!...
Parc-ar vrea să-nghită mortul în picioare,
Nu cu floarea-n gură, ci culcat pe spate
Cum l-azvârliră cioclii în eternitate!

Cine-o fi vecinul nostru de-azi 'nainte?
Mort cu mintea-ntreagă sau scrântit la minte?
Vorbăreț ca ploaia?
Arțăgos ca vântul?
Sau tăcut ca mutul —
Mâncal-ar pământul!...
Cine-o să ne țină de urât?
Cu cine
Vom vorbi-mpreună de rău sau de bine

Rudele și-amicii
Care-au să ne-ngroape
Cu „rouge-feu“ pe buze
Și „noir-mat“ pe pleoape?...

Cine-o să ne-ntrebe, ce-am făcut în viață?
Când sfârșirăm piesa?
Dis-de-dimineață,
Sau în miezul zilei,
Sau mai pe-nserate,
Sau când bate toaca, noaptea jumătate?...
Cine-o să ne-ntrebe cine-am fost?
Și cine
Va-nțelege-n fine, că Tu cu Mine
N-am fost decât niște anonimi
Și-n lume
N-am plâns niciodată și-am făcut doar glume...
Cine-o să ne-asculte — curios să știe —
Cum își schimbă-amanții proza-n poezie?
Și cine-și va-nchide ochii de rușine
Că-i vecinul nostru?
Cine? Cine? Cine?

Doamne!...
Fă ca-n groapa vecină cu noi,
Nu cumva copita plină de noroi
Să ne strice somnul
Și să ne deștepte
Ca s-o luăm „dacapo“ tot pe-aceleași trepte...
Fă să intre-n groapă, ce ne-a fost mai drag —
Poartă fără gratii,

Casă fără prag,
Gură fără lacăt
Și inimă, fără
Ornic, să ne-o schimbe oră după oră!...

Și mai fă să intre și dragostea noastră —
Dragostea de mâine cu „semn de-ntrebare“
Fiindcă a treia groapă, mai are-o fereastră
Deschisă spre soare —
O unică și postumă consolare
Pentru toți amanții morți de surmenare!

REFERINŢE ISTORICO-LITERARE

[...] Minulescu nu e din categoria lui Gr. Alexandrescu, Eminescu, Vlahuţă, Cerna, lângă care s-ar putea alătura prea bine dezvoltându-se mai departe Dumitru Nanu şi Corneliu Moldovanu; Minulescu e din categoria nu a pasionaţilor reflexivi, *care fac să se simtă valurile patimii până în cele mai adânci preocupări omeneşti, ci din a* senzitivilor, *cum sunt Duiliu Zamfirescu, Coşbuc, Cincinat Pavelescu, Iosif, Anghel, Goga. În poeziile lui, Minulescu are o lume a lui, o colorată şi luminoasă lume de senzaţii superioare şi inferioare, o lume de forme, de culori, de mirosuri, de pipăiri, la care gândirea parcă ia prea puţin parte. Se deosebeşte de aceşti poeţi, mai întâi de unii prin faptul că gândirea nu e străină de aceste construcţii senzitive; ea e totdeauna prezentă formând un substrat simbolic, care dă înţelesul subtil superior al bucăţilor sale. Al doilea, se deosebeşte de alţii, prin faptul că toate aceste alcătuiri senzitive nu au nici vigoarea coeziunii, nici puterea rezistenţei. Fiind creaţiuni ale imaginaţiei, ca orice creaţiune poetică, ele sunt mult mai fantasmagorii decât imagini. Ele nu ne fac impresia realităţii sau nu ne-o fac decât dacă suntem într-o dispoziţie mai mult aproape de vis decât de viaţă. Prea sunt izolate de realitate, prea le simţim ca imagini şi prea puţin ca realităţi. În al treilea rând, se deosebeşte de alta, prin faptul că Minulescu este un pur contemplativ, un suflet în care pulsul vieţii pasionale parcă a secat cu desăvârşire, o simţire* blazată *şi senină, în care nu poate creşte nici mare pasiune, nici mare ură, nici mare iubire, un sceptic amabil, în care se reproduc mai mult* umbrele *adâncilor turburări sufleteşti, decât aceste turburări înseşi. Acest* Minulescu *apare ca un senzitiv naturalist, simbolic prin concepţie, romantic prin exagerarea imaginilor, clasic prin seninătatea simţirii. Dar cu aceste calităţi — sau mai bine tocmai din pricina lor — care-i dau o fizionomie aşa de particulară, operele poetice ale lui Minulescu nu sunt, nu pot fi mari poeme lirice — ci* romanţe, *de gen superior, e adevărat, dar simple romanţe.*

Nu tot aşa de înnemerit este titlul „pentru mai târziu". Ceea ce pare poetului că-i dă dreptul la acest titlu, este credinţa că el este un poet aşa de nou, *încât nici cititorii nici criticii nu-i pot înţelege întreaga sa valoare astăzi. Se înşală. Ori că va fi mai bine, ori că va fi mai rău înţeles, Minulescu e osândit să nu i se recunoască o valoare mai mare decât i se dă aici. Cu romanţe — adică cu opere poetice în care se întrupează partea superficială a sufletului, oricât de superioare dealtminteri ar fi ea — cu* romanţele *nu se pot entuziasma până la delirul recunoştinţei naţionale, necum universale, nici cititorii, nici criticii. La aceasta este osândit tot senzitivismul — contemplativ, simbolist din Occident, al cărui reprezentant român de frunte este poetul nostru.*

Cu aceste însuşiri Minulescu, în deosebitele lui poezii filozofice, erotice, antireligioase (acestea din urmă cuprinse sub titlul de Leturghii barbare, *quintet ateu — mai just* anticreştin*), izbuteşte să ne redea, pe lângă sentimentele particulare întrupate în fiecare poezie, impresia generală a unui epicureism revoltat, erotic şi mistic, ce caută lucruri, viaţă naturală, liberată de legile convenţiunii sociale şi ale unei tăinicii melancolice şi rezignate, în legătură cu o viaţă, o fiinţă dincolo de fiinţă, cu o existenţă, cum ar zice Kant, „numenală", pe care poetul, care face pe necredinciosul" n-o mărturiseşte, dar care parcă e presupusă de imaginaţia sa la fiecare moment. Prin această din urmă impresie, care se degajează mult mai puternic, deşi fără mijloace artistice clasice, care să-i asigure durabilitatea, din opera poetică a lui Maeterlinck, Minulescu stă în relaţie de dependenţă cu acest poet belgian.*

Ceea ce dă un preţ deosebit poeziei lui Minulescu este originalitatea formei şi cu deosebire a acelui element al formei care e mai în strânsă legătură cu fondul poeziei lirice, care dă acestui fond adevărată consistenţă proprie, şi care oarecum parcă face însuşi parte din acest fond — armonie. *Această armonie, pe care poetul caută s-o facă vizibilă, întrebuinţând multe versuri albe şi împărţind versurile, nu după pauzele finale indicate în mod mecanic de rimă, ci după pauzele naturale, indicate de ritmul sufletesc al sentimentului — este de-o varietate şi de-o amploare maiestuoasă, în adevăr seducătoare, când nu e manierată.*

MIHAIL DRAGOMIRESCU, Romanţe pentru mai târziu *de Ion Minulescu în* Convorbiri critice, *II, nr. 12, 15 iunie 1908.*

Estetica minulesciană pleacă de la căutarea noutăţii. [...]

Scrise pentru mai târziu, Romanţele *d-lui Ion Minulescu au ajuns* cu*rând la meridianul actualităţii şi l-au şi depăşit chiar, spre a luneca, oarecum în conul penumbrei, aşa că se poate spune că anticipaţia lor literară a fost o iluzie de scurtă durată. Prin influenţa pe care au exercitat-o instantaneu asupra poeziei noastre s-a dovedit că nu aduceau formula unei sensibilităţi şi estetice tardive, ci purtau în ele toate elementele contemporaneităţii imediate. Nici unul din scriitorii noştri — nici chiar Eminescu — n-a fost atât de repede copleşit de admiratori ca d. Minulescu, devenit în scurt punctul de plecare al unei exploatări literare sub cele două forme distincte: a imitaţiei şi a parodiei, care, cu aparenţa de a porni din izvoare diferite, dovedeşte în fond o servitute egală deoarece, sub forme satirice, este efectul unei oboseli ce nu vrea să se recunoască. Prin anumite particularităţi, poezia poetului s-a despersonalizat, astfel, pentru a se transforma într-un curent care nu s-a propagat însă prin sensibilitate, concepţie sau atitudine, ci prin material estetic. [...]*

De numele d-lui I. Minulescu se leagă, nu fără controverse, istoria simbolismului român. Controversele vin, mai ales, din imprecizia unei noţiuni cu elemente multiple, disparate şi uneori chiar contradictorii, întrucât, inovaţie, simbolismul s-a confundat la început cu însuşi spiritul de înnoire care înglobează orice nuanţă mai singulară a sensibilităţii sau numai a expresiei, care a făcut şi din Macedonski un poet simbolist şi care, prin simplul fapt al întrebuinţării versului liber, a dat câtorva tineri iluzia de a fi iniţiatorii mişcării noi. Confuzia izvorăşte şi din nedefinirea noţiunii chiar în spiritele celor ce au lucrat la birunţa ei, deoarece curentele nu pornesc dintr-o acţiune conştientă, precedate fiind de nevoia nelămurită a unei reacţiuni ce se caută prin o serie de experienţe în domenii şi în forme diferite. De reuşeşte să se precizeze, formula reprezintă clarificarea ultimă a dibuirilor în întuneric la triumful căreia au contribuit însă şi cei ce s-au întovărăşit la lupta din nemulţumire împotriva tiparelor consacrate şi din ignoranţa propriului lor temperament. Fără a acoperi toate sensurile legitime ale simbolismului, d. Minulescu rămâne totuşi, până acum, reprezentantul cel mai calificat al acestei mişcări în literatura noastră. Chiar de ar avea meritul iniţiativei, în artă modulaţiilor minore se mistuie în glasul celui puternic întrucât, prin egoismul vital al adevăratei personalităţi, artiştii îşi consumă şi părinţii şi copiii. Acoperit de vermina imitaţiei, d. Minulescu

îi va supraveţui; în ritmul poeziei noastre unda simbolismului va fi reprezentată în notele ei cele mai vizibile tot prin poetul „amantelor ce mint“. [...]

Noua artă poetică are, desigur, mai multe canoane, dar esenţa sa se poate rezuma la sugestie; ea nu exprimă, ci sugerează prin dispoziţia savantă şi complicată a ritmului, a limbii muzicale şi imprecise, a unei figuraţii împinse până la artificialitate. Cu mişcarea simbolistă se înscrie, aşadar, în artă estetica nouă a sugestiei, lărgind hotarele expresiei lirice.

Prin însăşi natura sa muzicală poezia d-lui I. Minulescu se defineşte nu numai în ceea ce e, ci şi în ceea ce nu poate fi: nu poate fi, anume, o poezie de concepţie, nici în sensul unei complexe alcătuiri poetice ca la Eminescu şi Cerna, nici în sensul intelectualizării emoţiei sau al reducerii ei la elementul prim al senzaţiei ca la unii dintre poeţii mai noi. Prin oricâte nuanţe şi forme contradictorii s-ar fi manifestat şi oricâte încercări ar fi făcut teoreticienii de a-l fixa în ritmul mişcării de intelectualizare, simbolismul rămâne, după cum am mai spus, o expresie a fondului muzical şi, deci, prin esenţă antiintelectual. [...]

Prin muzicalitatea fondului — puţin însemnat, de altfel, ca intensitate şi complexitate — şi prin sugestia formei, armonioasă şi nouă, nesincer sau pueril de multe ori, d. Ion Minulescu reprezintă totuşi cu talent o formulă legitimă de artă, până a se fi identificat, nu fără prejudicii, cu dânsa. [...]

EUGEN LOVINESCU, Ion Minulescu, *în* Sburătorul literar, *anul I, numerele 10–13 din noiembrie–decembrie 1921.*

Trebuie să-i recunoaştem d-lui Munulescu meritul de a fi fost stegarul mişcării simboliste şi, oarecum, de a fi absorbit-o. Fără a fi ermetic, prin fond şi, mai ales, prin formă, simbolismul nu poate fi popular, întrucât e o artă de relativă iniţiere şi, oricum, de rafinare estetică. D. Minulescu e în situaţia paradoxală de a fi făcut simbolismul pe înţelesul tuturor şi de a-i fi popularizat metodele; de aici, o primă bănuială asupra calităţii unei poezii atât de comunicative. [...]

Succesul poeziei minulesciene nu vine, însă, de la fondul ei muzical şi de la lărgirea lirismului în regiunile subconştientului, ci de la muzicalitatea ei exterioară. Spre a o deosebi de cealaltă, am prefera să o numim sonoritate; poezia d-lui Minulescu e cea mai sonoră poezie din literatura noastră actuală; ea e prin excelenţă declamatoare: de aici, şi repedea sa

răspândire şi în straturile în care poezia nu se scoboară decât pe calea cuvântului rostit. Revoluţia prozodică e mai mult aparentă şi tipografică; în genere, versul e solid construit şi de o sonoritate plină. Revoluţia lexicală e mult mai reală; limba cristalină şi cu tendinţe arhaizante a lui Eminescu, limba mai mult rurală a lui Coşbuc a fost modernizată. Încercarea a părut, la început, îndrăzneaţă şi procedeul lesnicios; în locul arhaismului cu sunete sumbre, a apărut neologismul sonor şi armonios, cu o stăruinţă ridicată la principiu. După douăzeci de ani de evoluţie, lupta a fost câştigată; expresia noastră poetică s-a îmbogăţit simţitor cu un mare număr de cuvinte susceptibile de a traduce nuanţele sensibilităţii noastre. Problema limbii, ca şi problema stilului, nu se poate desface de problema fondului. După cum nu-i numai un „stil“ ci mai multe stiluri, tot aşa nu-i numai o limbă ci mai multe; valoarea limbii nu iese din puritatea sau din tendinţa conservatoare şi chiar reacţionară a dezmormântării cuvintelor irosite, ci din raportarea şi adaptarea lor la fond: unei anumite sensibilităţi i se cuvine o anumită expresie. [...] În procesul de formaţie a limbii noastre literare, şi îndeosebi poetice, putem, deci, privi încercarea d-lui Minulescu, alături cu a altora, ca rodnică. Şi cum diferenţierile se fac, de obicei, după semne exterioare, inovaţia neologistică a trecut drept singura notă caracteristică a noii poezii simboliste.

Unei inspiraţii muzicale, adică de stări sufleteşti vagi, neorganizate, trebuia să-i răspundă şi anumite mijloace de expresie: forma muzicală, adică muzicalitatea exterioară, este unul din aceste mijloace esenţiale în poezia lui Minulescu; versurile lui nu se insinuează totuşi discret; nu în ele vom găsi: „rien que la nuance...“ şi nici acea tonalitate fumurie: „la chanson grise / Où l'indécis au precis se joint“ a artei poetice verlainiene. Muzica minulesciană e plină de fanfare, de sonorităţi, de metale lovite; versul e declamator, larg şi adesea gol; el procedează prin acumulare de imagini sau uneori numai de cuvinte sonore; retoric, şi-a asigurat şi succesul, dar şi-a limitat şi putinţa de-a exprima emoţiunile adânci. În afară de muzicalitatea exterioară, inspiraţia de calitate muzicală are şi alte mijloace de expresie ce se pot rezuma la sugestie. Sugestia constituie deci estetica simbolismului. [...]

[...] D-l Minulescu a purtat steagul simbolismului, nu fără succes: lipsit de profunzime şi de viaţă interioară, el n-a adâncit cu nimic lirismul; în schimb, n-are nici obscuritatea obişnuită sau necesară a celor mai mulţi poeţi simbolişti. Poezia sa a putut deveni, astfel, populară: a

fost parodiată şi imitată şi, în genul ei, n-a putut fi depăşită. Pornită de la suprafaţa sufletului, ceea ce-i paradoxal pentru o poezie simbolistă, ea s-a înălţat în acorduri largi şi zgomotoase, cu violenţe de imagini şi de cuvinte, cu atitudini şi îndrăzneli, încărcată de toate semnele exterioare ale simbolismului şi ale modernismului formal, cu mistere uşor de ghicit, colorată, lăudăroasă, voluntar perversă şi, mai presus de toate, retorică: i-a fost dat simbolismului român să se identifice de la început cu această poezie superficială şi declamatoare, de o cuceritoare muzicalitate externă.

EUGEN LOVINESCU, Poezia simbolistă. I. Minulescu, *în vol.* Istoria literaturii române contemporane, III, Evoluţia poeziei lirice, *Editura Ancora, Bucureşti, 1927.*

[...] În poezia vremilor acelora era un ponton vacant, la care au tras, misterioase, navele romanţelor lui Minulescu. Era o lume nouă; erau acorduri nemaiauzite, era o armonie ce vibra turburătoare, era atâta fascinaţie în verbul şi în versul lui, încât — ca în Sosesc corăbiile *— am coborât grăbiţi vadul în port să le privim cum veneau obosite din lupta cu furtunile şi cum îşi lăsau* „...ancorele grele, să vadă una câte una, / Aşa cum fiecare parcă şi-ar îngropa câte un mort!“. *[...]*

Ceva din retorismul unui erudit cult păgin, ceva din aroganţa dominantă a unui legionar, ceva din senzualitatea unui lup-de-mare travestit în sirenă, ceva din taina pelerinului Lohengrin, cavalerul Sfântului Graal, ce se-ntorcea din nou în Monsalvat de cum se încearca o cercetare a tainei ce-l înconjura: „În seara când ne-om întâlni — / Căci va veni şi seara-aceea“... *sau* „În seara când ne vom iubi — / Căci va veni şi seara-aceea;“ *sau* „Şi-n seara când ne-om despărţi — / Căci va veni şi seara-aceea“.

Iată laitmotivul dintr-o Romanţă fără muzică şi care rezumă tot inexorabilul şi toată fragilitatea iubirilor la Minulescu, filosofie, dacă vreţi, elementară, dar adânc omenească şi care explică popularitatea de care s-a bucurat şi se bucură şi astăzi, mai cu seamă poezia lui erotică, în marea masă a cititorilor, în sufletele cărora trezeşte ecouri tot mai prelungite. [...]

PERPESSICIUS, La a treia ediţie din „Romanţe pentru mai târziu“.

[...] Ceea ce caracterizează începuturile poeziei d-lui Minulescu este temeritatea, siguranţa de sine, eleganţa şi firescul cu care poartă armura. E vorba acolo de un marş încontinuu spre alte zări, spre ţări enigme, într-o centurie de pelerini, amanţi ai aceloraşi miraje, dispreţuind drumul şi oboseala, nesocotind îndoielile, glumind pe seama cobelor. Rareori, un poet şi-a mers mai nepăsător de vecin, mai convins de efortul său, drumul ca dl. Minulescu. Poezia lui dete foc neghinei locurilor comune ce năpădiseră câmpul, şi din luminişul holdelor crescură şi răsunară sub cupola de aur a nămiezii Romanţele pentru mai târziu. *Armonia lor fu aşa de cuceritoare, că la distanţă de un an numai d-l Mihail Dragomirescu prefaţa ediţia a II-a, în perioade legănate de paranteze, ale căror ondulări aduceau foarte mult cu arabescurile fumului de tămâie.*

Şi cu toată ceata ţiitorilor de ison care se grăbiră să-l îngâne, Minulescu şi-a urmat steaua. Minulescianismul, precum bine observă d-l N. Davidescu, şi-a trăit traiul şi din toată zarva se alese şi mai pură poezia d-lui Ion Minulescu. [...]

Poezia d-lui Minulescu e o poezie de bogată ornamentaţie, de vaste panouri decorative, desfăşurându-se, vibrant, în scopul de lumină al unui reflector magic. Dar nu numai atât, Romanţele pentru mai târziu *n-au cucerit favoarea publicului, minoritate şi gloată, numai cu elementul decorativ. Decoraţia se iroseşte, mai curând sau mai târziu, şi atâtea arcuri de triumf se vor măcina pentru că podoaba exterioară nu e atrasă de magnetul unei axe lăuntrice. Faldurile togei d-lui Minulescu nu cădeau pe un corp lipsit de viaţă. Nu o creaţie în stil academic. Nu rigiditatea luxoasă a unui erou de istorică dramă. Cât mai curând un biet om, cu un biet corp greu, purtat prin toate părţile, sângerând de toate căile, un corp închizând ca pe o pasăre rară un suflet, într-o mică şi preţioasă cutie de rezonanţă. Acest corp purta pe el, mai curând, nişte zdrenţe glorioase din costumul ce mai amintea pe fiul de împărat, pornit în lume, în călătoria de cunoaştere, cu sandala de fier aproape roasă. Dar sub zdrenţele acestea de purpură vibra un corp cu toată experienţa lui. Poezia d-lui Minulescu biruia prin sinceritatea accentului ei. „Romanţele" mai ales cucerise prin palpitul acelei melancolii, acelei tristeţi care se degajează din toate tainiţele sufletului său. Este în „romanţe" o undă de adevărată şi mare poezie, care trebuie căutată mai ascuns. Lirismul romanţelor pentru mai târziu trebuie valorificat, căci numai astfel poate explica toată vraja lor captivantă. Cu atât mai mult cu cât lira d-lui Ion Minulescu are mai multe coarde.*

Vagul zărilor şi melancolia peregrină, setea după tot alte frumuseţi niciodată potolită, incantaţia lirică ce imploră odihna peste truda sufletului se vor mai întâlni şi în De vorbă cu mine însumi. *De n-ar fi să amintim decât numai de turburătoarea armonie şi de misterul marin din Cânta un matelot..., şi am avea şi pentru acest volum corespondentul acelui vag şi acelei melancolii care se înconvoaie peste destine şi ne sugrumă aspiraţiile, ca un clopot de seră captivă. [...]*

Întâlnim şi în acest volum, apoi, acel senzualism din „romanţe", acel amor de legionar care poposeşte şi apoi ridică tabăra şi porneşte mai departe. Dar e şi o notă nouă, care n-a fost pusă, pare-mi-se, în justa ei lumină, care se accentuează în poemele zilelor din urmă, până la recenta Spovedanie. *[...] E comicul, grotescul şi de multe ori umorul bătând drumul, aşa cum ni-l arată Thibaudet, între ironie şi milă, între glumă şi înduioşare.* Romanţa Rozinei, Prin gările cu firme albastre, Pastel mecanic *sunt tipice pentru această latură. [...]*

Şi dacă am mai aminti şi de cealaltă latură ce se desprinde din „strofele pentru natură", în care varietatea imaginilor multiplică aspectele naturii şi le divinizează, am avea schiţat un Minulescu complex, a cărui întreită ipostaziere ar cere o exegeză mai laborioasă. Şi totuşi, sufletul lui Minulescu cuprinde mult mai multe taine decât se desprind din armoniile lirei lui cu multe coarde. E în el un demon, care-l munceşte şi-l porneşte pe cât mai multe drumuri.

PERPESSICIUS, Ion Minulescu. „De vorbă cu mine însumi" *în „Mişcarea literară", I, nr. 3, 1924.*

[...] Poetul Romanţelor pentru mai târziu *a devenit astăzi un versificator care rimează sincer* Strofe pentru toată lumea! *Simbolistul de acum două decenii, sperietoare pentru burghezi, obiect de glose subtile pentru critici care-l găseau... obscur, după ce a prefaţat aspectul poeziei moderne, sfârşeşte în concurenţă cu versurile d-lui Topârceanu, inventatorul poeziei democratice. Unii ar putea să vadă în evoluţia sa dezagregarea unui întreg curent literar, dacă o ciudată eroare i-ar face să confunde opera unui scriitor cu legile intime ale simbolismului însuşi. Confuzia n-ar fi un elogiu mângâietor nici chiar pentru minulescianism, în tot cazul, ar fi o jugnire adusă cert simbolismului. Ar nedreptăţi profund poezia lui Bacovia, a lui Camil Baltazar şi Demostene Botez, spre a nu cita decât pe cei mai muzicali poeţi ai simbolismului nostru.*

Vulgarizarea minulescianismului se explică printr-un virus vechi existent chiar în bunele sale poezii. Dacă Romanţele *îşi au locul lor de cinste în iniţierea şi triumful simbolist, de ele se leagă defectele unui temperament poetic prea verbal, care de la început nu şi-a putut disimula sensibilitatea superficială, gen romanţă. Minulescianismul a spălat ca un şuvoi proaspăt prundul impur al învechitei poezii, dar a avut prea puţină forţă organică să ia cu sine propriile resturi. Astăzi el se reduce numai la aceste resturi, pastă trezită şi săracă, frământată de mâinile slăbite ale unui meşter — altădată maestru necontestat.*

Lirica d-lui Minulescu, în chiar cele mai expresive poezii, s-a alimentat din stări sufleteşti periferice, căci nostalgia sa de alte zări şi de tărâmurile negre ale morţii (cei doi poli ai sensibilităţii minulesciene) era sugerată mai mult de sonorităţi verbale şi de artificii de ritmuri ingenioase. Tehnicianul, un tehnician acrobat, a fost mai puternic decât poetul. Acesta s-a epuizat pe aripile Romanţelor, *rămânând numai clovnul care mimează pentru un public naiv o tragedie absentă. Psihologia aceasta domină singură în* Strofe pentru toată lumea. *D-l Minulescu nu mai este un liric străbătut de nelinişti; e un fantezist, un cinic glumeţ, un autor de cuplete şi cronică rimată. Prezentele* Strofe *sunt echivalentul strict al prozei din* Corigent la limba română. *Poetul se amuză şi vrea să se amuze; peste acest aspect comun nimic nu mai vibrează din coarda adevăratei poezii. Recenta sa producţie versificată asasinează, fără cruţare, făpturile fluide de vis care existau în* Romanţe. *D-l Minulescu şi-a exagerat defectele, le-a pus în primul plan, scoţând în evidenţă reversul antipoetic din intimitatea simţirii sale. [...]*

POMPILIU CONSTANTINESCU, Ion Minulescu: „Strofe pentru toată lumea“, *în „Vremea“, an. III, nr. 113, 15 mai 1930, p. 5.*

[...] Simbolismul nu începe la noi nici prin Macedonski, Petică, Săvescu, nici prin Anghel; el intră ostentativ, cu aer de bravadă şi cu o facondă plină de vervă, prin poezia d-lui Minulescu. Primele sale versuri apar în 1905, în plin sămănătorism — aşa că simbolismul are vreo trei decenii de existenţă în lirica noastră. Oricât timpul ar fi schimbat poziţia valorilor, oricâte surprinzătoare progrese şi realizări a efectuat poezia nouă în cei 30 de ani de existenţă, nu i se poate contesta d-lui Minulescu meritul de primul poet simbolist. Poezia sa astăzi apare mai ales ca un afiş al modernismului, cu tehnica lui violentă, cu jocul de culori aprinse al tuturor

inovaţiilor; lirica sa nouă a strigat, a gesticulat, ca să atragă atenţia. Este cea mai mare izbândă a ei, verificabilă istoriceşte. D-l Minulescu a fost acceptat de „Sămănătorul“, de „Viaţa nouă“, de „Convorbiri critice“ şi de „Viaţa românească“ înainte de război. În timp ce Anghel era tolerat şi se strecura modest printre maeştrii sămănătorişti, iar Macedonski nu putea să iasă din cercul închis al cenaclului său, d-l Minulescu era adoptat de revistele şi critica tradiţionalistă. Fenomenul se explică foarte uşor: poetul Romanţelor pentru mai târziu *nu revoluţiona prin sensibilitate, cât prin teme şi vocabular; simbolismul său nu era atât de structural, cât formal, de suprafaţă. Purta cu ostentaţie o haină nouă, largă, pitoresc tăiată şi divers colorată. D-l Minulescu a pătruns şi a rămas în poezie ca un original, în sensul curent al cuvântului. Poezia sămănătoristă era grandilocventă, tematică şi de expresie memorabilă. Între versurile sociale ale d-lui Goga şi poemele erotice ale lui Cerna, diferenţa cea mai vizibilă era în material; expresia putea fi mai personală sau mai uzată, însă izvora din cavernele bine cunoscute ale romantismului. Nici „poezia nouă“ a d-lui Minulescu nu se depărta prea mult de grandilocvenţa şi structura tematică a poeziei timpului. Versul său eliberat era o ingeniozitate tipografică, iar modalitatea de a formula pe ton ridicat embleme şi deziderate noi nu putea să displacă unei literaturi obişnuite să vocifereze. Iată punctele de contact ale minulescianismului cu spiritul poetic al vremii, care fac accesibil publicului şi criticii oficiale. Totuşi, d-l Minulescu este un poet nou, un simbolist, un decadent, cum se spunea acum 30 de ani, într-o literatură de peisagii rurale, de haiduci, ţărani pitoreşti şi ţărăncuţe idilice. D-l Minulescu trece deodată de la undustria patriarhală a liricii sămănătoriste la sensibilitatea şi cadrul urban. Locul ţărăncii idilice şi al iubitei sentimentale şi clorotice îl ia femeia fatală, melancolia eminesciană devine* spleen *baudelairian, harta României e schimbată cu harta celor cinci continente, carul cu boi şi orizontul Bărăganului e părăsit pentru corăbii, iahturi şi vapoare cu orizonturi misterioase şi exotice; mirosul prea simplu al florilor de câmp este părăsit pentru parfumuri tari, căpiţa de fân şi decorul naturii e un cadru incomod pentru iubire, care se va oficia deacum în alcovuri voluptoase, tapetate cu covoare moi şi cu tablouri moderniste; moartea însăşi nu se mai presimte în orizontul teluric al* Mioriţei, *ea fiind o abandonare în cavouri transatlantice şi în spaţii lichide. Pentru toate aceste teme noi, importate din suprafaţa simbolismului, d. Minulescu avea nevoie de o expresie nouă; şi neologismul intră, în convoiuri bine*

strunite, în limba poetică, revoluţionând-o cu aceeaşi violenţă bruscă pe care a adus-o şi-n tematică. Poezia d-lui Minulescu urmează aceeaşi linie evolutivă ca şi civilizaţia noastră materială; ea ne face să trecem de la iţari şi căciulă la haine nemţeşti şi joben, de la cămaşa cu flori, la pijama, de la ţigara răsucită cu degetele, la trabuc, de la ţuică de Văleni la lichior şi whisky. Istoriceşte, meritul unei asemenea literaturi este imens şi semnificativ. Procesul ei de inovaţie este voluntar, uşor epicurian, ca orice satisfacţie, inedită, adaptaţiunea ei este ostentativă, volubilă şi deschizătoare de apetit.

Nu ştiu de ce, ori de câte ori citesc o poemă minulesciană din primele volume ale poetului, un ton de amabilă parodie se impune lecturii; cred că el este inerent acestei poezii, ea însăşi o parodie suculentă a temelor simbolismului francez; este ceva de cuplet voios, de muzică publică în structura, în modulaţiile ei, în gradaţia efectelor şi în ingeniozitatea formulelor ei lirice, ca un apel, o sentinţă, sau un simplu refren. [...]

POMPILIU CONSTANTINESCU, Ion Minulescu: „Nu sunt ce par a fi“*, în „Vremea“, an. IX, nr. 444, 5 iulie 1936, p. 11.*

Ion Minulescu a fost de la început primit ca exponentul cel mai integral al simbolismului român, şi el însuşi a dat în acest sens o sonoră proclamaţie în versuri: „De unde vin? / Eu vin din lumea creată dincolo de zare — / Din lumea-n care n-a fost nimeni din voi, / Eu vin din lumea-n care / Nu-i ceru-albastru, / Şi copacii, nu-s verzi aşa cum sunt la voi, / Din lumea Nimfelor ce-aşteaptă sosirea Faunilor goi, / Din lumea cupelor deşarte şi totuşi pline-n orice clipă / Din lumea ultimului cântec, / Purtat pe-a berzelor aripă / Din ţărm în ţărm, / Din ţară-n ţară,/ Din om în om, / Din gură-n gură, — / Din lumea celor patru vânturi / Şi patru puncte cardinale!...“

Poetul prevestea rezistenţa, obişnuită, a opiniei publice, în faţa oricărei noutăţi: „Dar poarta a rămas închisă la glasul artei viitoare“.

S-a întâmplat dimpotrivă că această poezie a fost îmbrăţişată cu entuziasm şi, devenită populară, s-a prefăcut prin melodie în bun obştesc. Explicaţia ce s-a dat este că numai întâmplător şi uneori aparent simbolistă, poezia lui Minulescu este declamatorie, elocventă şi de o sonoritate de fanfară, că deci prin aceste cusururi s-a popularizat, abdicând de la expresia emoţiilor adânci. Versul lui Minulescu e într-adevăr zgomotos, grandilocvent şi superficial liber, prin trucuri tipografice, mergând până la

pretinsa proză ritmată a lui Paul Fort. Totuşi sonoritatea exterioară nu împiedică vagul simbolist. Poezia franceză decadentă e în linie generală foarte oratorică. Tot programul simbolismului şi al oricărui hermetism stă a exprima nostalgia de absolut, ca şi muzica, fără a reprezenta sistematic universul întins şi fără a cădea în conceptualism. Chestiunea dicţiunii e secundară. Lirica lui Minulescu e în marginile celui mai autentic simbolism şi dacă ea a plăcut vulgului, acest fenomen urmează a se lămuri şi explicaţia nu va fi nicidecum în câmpul versificaţiei, fiindcă vulgul nu are sentimentul formei şi e totdeauna afectiv interesat. Şi, de altfel, poezia lui Minulescu place şi omului fin, cu toată grandilocvenţa ei, şi după treizeci de ani, ea e încă proaspătă, numai uşor stânjenită de prea mare concurenţă de poeţi. [...]

“Romanţele“ pentru mai târziu ale lui Minulescu erau chiar nişte romanţe, ca şi multe din poeziile lui Eminescu, şi, ca şi acelea, în ciuda unor complicări culte, întemeiate pe o formulă simplă fără de care vulgul nu poate fi câştigat. Temele romanţei sunt: părerea de rău de a nu fi înţeles de iubită, solemnitatea despărţirilor, jalea de a muri fără a fi trăit îndeajuns, temele în sfârşit ale poeziei populare, ale lui Eminescu, ale oricărui cântec de lume.

Poezia minulesciană e stăpânită de aceste motive. În ea întâlnim amanţi, în căutare de iubire-adevărată, despre a căror dragoste „ştie lumea toată“. „Amantul“ invită pe amantă să rămână cu el „toată seara“, nefăgăduindu-i nici o statornicie, încredinţând-o că nu-i nimeni „să ne vadă şi să ne-auză“, că totul se uită pe lume; absolvind-o în schimb de presupusa necredinţă. Tonul e fanfaron şi teatral, ca al oricărei romanţe de altfel (care e un mijloc de insinuare), însă are împreună cu romanţa populară vibraţia emotivă, cel puţin momentan sinceră. Sentimentalismul lui Minulescu este bătător la ochi, contagios, şi asta a cucerit îndată pe cititorul simplu, deloc încurcat de obscurităţi, de vreme ce romanţele sunt prea adesea absurde. E de ajuns că aluzia la situaţiile elementare este clară. Cel puţin vom putea învinui această poezie de facilitate, ca şi romanţa lui Traian Demetrescu. Aici însă intervine arta. Eminescu, păstrând liniile simple sentimentale, întorsese cântecul spre mitologie şi meditaţia universului; Minulescu, mai terestru, îl tratează ca estet, dealtminteri aşa cum va proceda în genere poezia modernă (pe urmele lui Eminescu) cu folclorul, punând mai multă coloare şi stingând clarităţile.

El pune în acţiunea de fascinare prin sentimentalism o grijă excesivă, la modul misterios, care cu toată teatralitatea şi cu un uşor comic inclus

în orice mistificare, încântă prin ineditul contrastului [...]

Dragostea urmează după un ceremonial pedant. Bărbatul primeşte cheia de la poarta verde şi rămâne în turnul celor trei blazoane: al Iubirii, al Speranţei şi al Credinţei viitoare, mâinile femeii sunt ca albul altarelor din Babylon şi din Ninive, după aruncarea cheii bărbatul întreabă pe femeie: „Voieşti sau nu, să fii a mea?“, *iar după o noapte întreagă de iubire într-un pat presărat cu trandafiri şi chiparoase din nou (aproape printr-un calambur):* „Voieşti să nu mai fii a mea!...“

În această înscenare e ceva din savoarea vechilor romantisme perimate, refăcute însă cu voinţă în forma unui stil. Artificiul este enorm. Omul comun nu-l vede, cum nu percepe grotescul romanţei de periferie, absorbit de sentiment, omul de gust înregistrează contrastul între emoţia reală şi ceremonialul excesiv, cu un humor artistic în scopul stingerii prea marilor vibraţii. Oricare ar fi procesul psihic al ascultătorului, acest joc de emoţii grandilocvente şi de mari procedee estetice a dat câteva poeme ce se ţin minte. [...]

Nu toate romanţele sunt aşa de exterior erotice, însă vibraţia sentimentală este evidentă în toate şi ascunderea ei în ceremonialul simbolistic surprinde spiritul. Există un hieratism minulescian, moştenit într-o măsură şi de la Macedonski, nu lipsit de cabotinism, însă graţios tocmai pentru asta. [...]

Acestea toate sunt departe de a fi simboluri şi nu deşteaptă deloc impresia macabrităţii, ele sunt numai o poză estetică hieratică, decorativă, când e lipsită de conţinut, sugestivă când poezia e o adevărată romanţă sentimentală.

În poeziile din ultimele două decenii, rămânând acelaşi poet al sentimentalismului semiserio, *Ion Minulescu îşi schimbă măştile. Acum hieraticul exotic e înlocuit cu poze ortodoxe în peisagiu autohton, planul compoziţiei fiind, ca şi mai înainte, o efuziune sentimentală prin variaţii pe aceeaşi temă. Impresia de comic e adesea foarte violentă şi întrebarea dacă avem de-a face cu un liric se pune fără voie. De fapt se sperie criticul prea formalist, spiritul inocent nu poate să nu simtă, sub o certă schimonoseală, sinceritatea. Rău citită, poezia pare o balivernă în limbă jurnalistică. [...]*

Ea însă trebuie interpretată, jucată. Nuanţa ei e argotică aşa cum erau şi solilocviile lui Jehan Rictus, decât că aci nu e vorba propriu-zis de un lexic particular, ci de o stilistică şi o gesticulaţie de clasă. Ion Minulescu

(literar vorbind) este un tip caragialian, tânărul muntean volubil, facil emotiv, incapabil de a lua ceva în serios, producător neobosit de „mofturi". Poeziile lui Minulescu decurg în stilul familiar, prăpăstios francizant al cafenelei bucureştene, aşa cum foarte adesea pariziana „chanson" e scrisă în argot. Ele trebuiesc „zise" precum trebuie jucate „momentele" lui Caragiale, fiindcă Ion Minulescu este în bună măsură un Mitică, un Caţavencu şi un Eleutheriu Poppescu deveniţi lirici. El nu e umoristic în intenţie, deşi efectul e savoarea, ci, ca şi Anton Pann, nu-şi poate traduce sublimităţile decât în limbajul lui special, convins şi burlesc. În limba sa familiară cu „or", cu „ştiut", cu „dracul ştie", cu jurăminte („mi-e martor Dumnezeu") corespunzând pe altă treaptă celei din Florile de mucigai *ale lui Arghezi, poetul îşi exprimă toate seriozităţile îngroşând cu mijloacele lui artistice mijloacele sale sufleteşti.*

[...] Judecând după efecte unii ar putea alătura pe Minulescu de Topârceanu, însă apropierea este greşită. Umorul lui Topârceanu provine din caricare şi imaginaţie şi dintr-o lipsă de elan liric, în vreme ce Minulescu e serios. Excesul de seriozitate într-un limbaj prea pitoresc, firesc iar nu căutat, produce zâmbetul. Minulescu e un Villon al cafenelii, vibrant, plin de imaginaţie şi de simţ artistic, incapabil de a ieşi din tagma lui şi din dialectul lui, în care traduce toate subiectele lirice. Cea mai mare sforţare de seriozitate academică o găsim în În aşteptare, *turburătoare înfruntare a misterului morţii. [...]*

Dar şi aci spiritul de „moft" s-a strecurat în chipul unui mic pigment, căci sfârşitul este de fapt o izbucnire a neseriozităţii în momentele cele mai grave, constând în reprezentarea plăcerii prăpăstioase de a intra în veşnicie, ca şi Isus, călare pe asin.

GEORGE CĂLINESCU, Istoria literaturii române de la origini până în prezent, *Editura Fundaţiilor regale, Bucureşti, 1941, p. 613–617.*

Agentul cel mai activ al simbolismului, înainte de război, d. Ion Minulescu, şi-a lichidat experienţa novatoare cu primele sale volume: Romanţe pentru mai târziu *(1908) şi* De vorbă cu mine însumi *(1913). În* Strofe pentru toată lumea *(1930) precum şi în noul său volum, d-sa convoacă un larg public, să asiste la speech-urile sale pline de vervă. Poezia d-lui Ion Minulescu este prin excelenţa debutantă. Ea implică o familiaritate deplină cu cititorul. Ea presupune prezenţa unui public, dispus să se încălzească, să simtă zgomotos, să izbucnească în aclamaţii. Personalitatea sa familiară şi*

teatrală îl slujeşte de minune ca să stabilească punţi de simetrie între poet şi mase. Asta este în definitiv, considerabil. Îl socotim cel din urmă dintre poeţii noştri, care s-au lăsat ascultaţi. A declamat şi a fost urmat în cor. Jovial şi expansiv, revărsat şi bonom, cu clipiri şirete şi complice d-sa dă romanţei un stil similimodernist. Astfel, titlul pirandellesc al recentului volum, pare a invita pe cititor să mediteze asupra tainei personalităţii scriitoriceşti. Ca om de teatru, autorul e dintre acei care de altfel au experimentat tehnica dramaturgului italian şi problema raporturilor dintre esenţa şi aparenţa persoanei omeneşti. Autorul pare a se descifra pe sine însuşi, într-un sens invers. Pluralităţii deconcertante a omului de litere, pentru descifrarea căruia se propun soluţii multiple, d-sa substituie dezlegarea cea mai simplă[...] (În loc de prefaţă). *[...]*

Titluri ca Specific românesc *denotă dorinţa autorului după ce a sleit exotismul, de a adopta toate stilurile. Din când în când, câte un simbol, ca în* Moartea dresorului de sticleţi, *sau* Romanţa tinereţei, *arată primejdia, care pândeşte acest preţios instrument de sugestie, prin diluarea sa orală. Verva improvizaţiei şi accentul ei directoral sunt trapele ce-şi întinde sie însuşi autorul. Motive lirice, cu un potenţial de sensibilitate reală poate, sunt convertite în monoloage nesubstanţiale. Poezia d-lui Ion Minulescu nu corespunde nevoii imanente a sufletului, de reculegere şi interiorizare. Dar dacă dorinţa sau ambiţia sa literară este de a realiza un proces sufletesc răsturnat, de a scoate pe cititor din starea morală interiorizată, oferindu-i on ospăţ de cuvinte şi de voie bună, autorul şi-a atins scopul.*

ŞERBAN CIOCULESCU, Ion Minulescu: „Nu sunt ce par a fi“, *în vol.* Aspecte lirice contemporane, *„Casa Şcoalelor“, 1942, p. 196–199.*

Între cele două războaie se produce în lirica noastră un fenomen oarecum generalizat: cei mai de seamă dintre reprezentanţii poeziei noi, simbolişti sau inovatori, se întorc la realităţile autohtone, la o tematică naţională, lepădându-se de tot ce era exotic şi ostentativ cosmopolit în inspiraţia lor. Una din poeziile lui Tudor Arghezi, apărută în revista „Cugetul românesc“ din mai 1922, este semnificativ intitulată Întoarcere în ţărână, *spre a însemna ruptura cu acel trecut, la el, în ciclul de Agate negre, alternativ suav şi macabru — baudelairian. Strofa finală are caracterul unei palinodii (retractări!): „În sufletul, bolnav de oseminte / De zei străini, frumoşi în templul lor, / Se iscă aspru un îndemn fierbinte / Şi simt sculate aripi de cocor“.*

Ion Minulescu nu pare a face parte dintre poeţii moderni care s-ar fi lepădat de acei „zei străini“, spre a-i restitui... templului lor. Nici una din poeziile lui nu acuză un caracter de manifest, care să autorizeze critica a-l integra acestui reflux general al liricii noastre interbelice, învederat mai ales la Tudor Arghezi, la Adrian Maniu şi la Ion Pillat. La o mai atentă examinare, vom constata în culegerile ce au urmat primelor două din anii anteriori întâiului război mondial, coexistenţa aceleiaşi vâne exotice, cu o tendinţă mereu mai marcată de a se integra climatului şi peisajului românesc. În mod semnificativ, cel de al treilea volum de versuri, apărut în 1930, prin titlul său, Strofe pentru toată lumea, *îşi caută parcă un public mai larg, fără ca autorul să bănuiască faptul extraordinar că adevărata popularitate avea să-i fie consolidată de imaginea lui din* Romanţele pentru mai târziu *(1908) şi* De vorbă cu mine însumi *(1913). Ion Minulescu este poate singurul poet român care s-a impus simpatiei unui public mereu mai larg, dar nu prin formele relativ cuminţite ale imaginaţiei sale vagabonde, ci tocmai întâiul său avatar, de liric al aventurii, al plecărilor, al aspiraţiei către alte zări şi alte civilizaţii. Cu toate acestea, revirimentul temperării acestor tendinţe este mereu mai sensibil în* Strofe pentru toată lumea, *în* Nu sunt ce par a fi... *(1936) şi în ultimele lui versuri, adăugate ediţiei integrale din 1969. [...]*

ŞERBAN CIOCULESCU, Ion Minulescu, în „România literară“, an. IX, nr. 2, 8 ianuarie 1976.

[...] La începuturile sale Minulescu n-a dispreţuit figuraţia solemnă, atitudinile pontificale, gesturile largi. În 1908, când apar Romanţele de mai târziu, poetul se înfăţişează pe sine ca un reprezentant al „artei viitoare“, bătând la „poarta celor care dorm“, afisând, împreună cu crezul unei revolte care anunţă moartea zeilor, un erotism aprins şi fără iluzii. În atmosfera mai mult rurală a poeziei noastre de atunci, şi chiar de mai târziu, el izbuteşte să impună figura unui poet urban, atât prin motivele pe care le împrumută uneori peisajului orăşenesc, cât şi prin stările de spirit pe care el le cultivă cu o preferinţă pe care o autoriza precedentul şi exemplul aşa-zişilor poeţi decadenţi ai Franţei: un Buadelaire, un Verlaine, un Jules Laforgue, un Tristan Corbière — zeii lui tutelari. [...]

De la început Minulescu se comportă ca şef de şcoală: al şcolii simboliste. Unele din primele sale poeme sunt adevărate manifeste, şi, creaţia sprijinind

teoria, el întrebuinţează, sau crede a întrebuinţa, principalele tehnici ale acestei şcoli literare: versul liber, simbolul, sugestia, corespondenţele. Îndrăznelile formei sale sunt deopotrivă cu acele ale conţinuturilor lui, ambele stând la originea împotrivirilor pe care le va fi încercat la debuturile sale, dar pe care el le exagera, dacă ne gândim că nu numai succesul, dar chiar popularitatea i-au venit fără prea mare întârziere.

Astăzi, când începe posteritatea lui Ion Minulescu, putem judeca mai bine măsura inovaţiilor lui şi putem determina cu mai multă precizie felul sunetului pe care l-a introdus în concertul literar al vremii. Se cuvine deci să spunem că multe din noutăţile lui Minulescu au fost mai degrabă aparente. Astfel, în primul rând, renumitul lui vers liber, care, prin neregularitatea-i grafică, a lucrat ca un puternic motiv nu numai al neîncrederii, dar şi al interesului cu care i s-a răspuns, un interes la care au colaborat deopotrivă cohortele imitatorilor entuziaşti, ca şi parodiile numeroşilor umorişti. [...]

A fost Ion Minulescu un poet simbolist? Desigur, din practica poeziei simboliste a Apusului el a împrumutat mai multe din tehnicile apropiate. Intenţia sa evidentă nu este să exprime limpede şi complet, ci să sugereze. De aci deprinderea de a transorma unele cuvinte în simboluri hipostazându-le prin majusculare şi acordându-le parcă un înţeles mai bogat şi mai misterios decât cel obişnuit, ca atunci când evoca Albastrul, Aureolele, Marele Poem, Trecutul, Nimicul, Perpetuarea, Începutul, Sfârşiturile, Defunctele Dureri, ba chiar „Iubirea topită-n Albastrul ceresc, supremul de-a pururi şi eternul de atâtea ori". Din aceeaşi înclinaţie de a insinua o impresie nedeterminată provine vasta toponimie pe care a primit-o în poezia sa, cititorului putându-i-se întâmplă să viseze, tocmai fiindcă îşi reprezintă atât de puţin tărâmurile îndepărtate ale Antilelor, ale Spaniei cu Xeres, Estamadura şi Alicante, ale Golfului de Aden, ale Babilonului şi ale Ninivei, ale Siracuzei, Cytherei, Lesbosului şi Corintului, când nu este Boston, New York şi Norfolk.

Totul i se prezintă poetului în grupuri trinare: trei corăbii pornesc pentru el către largul zării şi alte trei putrezesc de o veşnicie în raza portului; o călătoare lasă să-i pice trei lacrimi reci, şi poetul îşi propune să-i adreseze trei romanţe, trei ode, trei elegii şi trei sonete, sau să-i aducă în dar trei smaralde, trei perle şi trei rubine etc. Cântăreţul îşi dă aerul că sesizează în numărul trei un înţeles adânc, inaccesibil mulţimii: „fiindcă nu-i în lume nimeni să-nţeleagă simbolul Trioletului". Vechiul număr

mistic nu este însă în realitate pentru Minulescu decât o mică floare decorativă sau o emblemă menită să distingă fabricaţia proprie.

Tot tehnicii sugestiei îi aparţine şi forma interogativă de care poetul, mai cu seamă în prima lui manieră, a uzat şi chiar a abuzat, poemele sale constituindu-se dintr-o serie de întrebări nostalgice, al căror răspuns nedefinit urmează să se constituie abia în imaginaţia cititorului.

Dacă însă, făcând abstracţie de toate aceste mijloace ale manierei minulesciene, ne întrebăm dacă poetul a manifestat vreodată o adevărată concepţie simbolică a poeziei, răspunsul nu mi se pare că poate fi dat în sens pozitiv. Căci, fără îndoială, că „poarta" la care bate poetul, sau „cheia" care i-a căzut din turn nu sunt simboluri, ci alegorii, concepţii noţionale mai mult sau mai puţin limpezi, folosind pentru a se exprima obiecte din lumea sensibilă, asociate cu ele printr-o legătură exterioară şi factice.

Adevărata poezie simbolistă a fost o formă a liricii indirecte, un mod al poetului liric de a se exprima printr-un mediu de aparenţe obiective (de pildă printr-un piesaj), sau cel puţin printr-o impresie nemijlocită primită de la lucruri. Simbolismul a însemnat, prin această îndrumare a lui, un gest al rezervei şi discreţiei lirice, un pas către intimitatea mai adâncă a conştiinţei, o reacţie antiretorică. „Prends l'éloquence et tordslui le cou", sfătuia Paul Verlaine pe tinerii lui contemporani. N-a existat însă un alt poet mai retoric ca Ion Minulescu. Sub învelişul manierelor lui simboliste, adevărata fire a poeziei sale ni se dezvăluie abia atunci când o înţelegem ca pe o formă nu numai a limbii vorbite (ceea ce în definitiv stă în firea oricărei poezii), dar a limbii declamate. De aici porneşte, împreună cu muzicalitatea ei contagioasă, toleranţa ei pentru locurile comune ale limbajului, enumeraţiile şi amplificările ei retorice, mulţimea interjecţiilor şi antitezelor ei, forma ei adresată. [...]

TUDOR VIANU, Ion Minulescu al posterităţii, *în vol.* Figuri şi forme literare, *Editura Casa Şcoalelor, Bucureşti, 1946, p. 118–125.*

Dacă Bacovia se pune în scenă pentru a se exprima, Ion Minulescu joacă teatru pentru a se disimula. La el estetismul caracteristic simboliştilor pare aşa de evident încât nu mai trebuie dovedit. Toată poezia minulesciană constă în ceremonialul pe care-l propune, în afectare şi grandilocvenţă, în bufoneria pură. Ea este cel dintâi exemplu limpede de poezie a poeziei din literatura română. Valoarea vine nu din „sinceritatea" lim-

bajului, ci din disproporţia pe care poetul o cultivă între ceea ce are de spus şi felul în care spune. La drept vorbind, Minulescu nu spune nimic (sub acest raport, emoţiile lui sunt de o banalitate desăvârşită); şi atunci se preface că spune. Indiferent de temă — totul este simulat: iubirea, tristeţea, nostalgia metafizică. Poetul este un simulant, dar unul plin de talent, în stare să joace orice rol, inclusiv pe al său propriu. [...]

NICOLAE MANOLESCU, Metamorfozele poeziei, *Editura pentru literatură, Bucureşti, 1968, p. 23–24.*

[...] Poeziile lui Minulescu şi romanţele sale în primul rând uzează deci de fondul de motive caracteristice, dar, în ceea ce au ele mai original, păstrează doar fiorul emotiv pe care îl cresc treptat după traiectoria ştiută, pentru a-i rezolva tensiunea în final. Încheierea nu e deci nici logică, nici retorică (decât în limitele arătate), nici anecdotică propriu-zis, deşi anecdota pare a da semnul multor poezii, dar o anecdotă ermetică întrucât facilitatea e aparentă şi accesibilitatea falsă. În încheieri se rezolvă doar tensiunea specifică printr-un acord final, cum se întâmplă, de exemplu, în strofa ultimă a Romanţei celor trei romanţe, *care începe prin motivul iniţial, în crescendo, „Mi-am zis: / Voi scrie trei romanţe...“, pentru a aduce tonurile grave:* „Dar azi, din aurul de alt'dată / Şi din carminul de pe buze / Nu mi-a rămas decât o pată — / O pată verde, ce m-apasă ca şi o piatră funerară / Sub care dorm, ca-n trei sicriuri, / Trei stinse-acorduri de chitară!...“.

Nici poeziile scrise pe un pretext epic nu ne duc la alte concluzii. Se satisface aici, e drept, o anume vocaţie anecdotică sau epică a lui Minulescu, după cum în poeziile lirice s-a satisfăcut vocaţia lirico-sentimentală, cum este cazul mai ales al Strofelor pentru elementele naturii *sau al* Strofelor pentru faptele diverse, *dar totul se opreşte aici căci, în principal, sensul gratiut se păstrează.*

Urmează oare, din acestea, că avem în persoana acestui poet un închinător gratuit al formelor estetice goale? Nicidecum. Necesităţi de exigenţă ne-au făcut să păşim mai întâi pe acest teren pe care însă nu vom întârzia, reluând o idee expusă anterior şi anume aceea după care prin anumite semne şi motive putem considera că poezia lui Minulescu se ridică pe o problematică umană destul de densă, concepută cu ochiul unui spirit clasic. Este, desigur, nivelul de cea mai mare adâncime al acestei poezii, deasupra căruia se ridică, mult mai vizibilă, suprastructura

unui fond de trăiri şi sentimente de natură simbolistă şi modernă, între care nostalgia blazată, un anume rafinament de simţire şi ceea ce Lovinescu numea instinctul migraţiei iese mai puternic în relief. În totalitatea sa, problematica umană şi etică a operei lui Minulescu este însă departe de a fi difuză, răspândită superficial, cheltuită în ieşiri sporadice şi întâmplătoare. Ea deţine un sens constructiv destul de pregnant, organizându-se până la urmă într-un adevărat nucleu al unei virtuale drame. Iar poate că semnificaţia cea mai distinctivă, mai cuprinzătoare şi mai de esenţă totodată a dramei care se consumă în poezia lui Minulescu, este aceea tragicomică a arlechinului. Dealtfel, obsesia temei este vizibilă şi în teatrul aceluiaşi autor. Prudenţa este însă mai mult recomandabilă în formularea sentinţelor pe această temă, întrucât simpla denumire a semnului respectiv şi încadrarea operei minulesciene sub puterea lui reprezintă, poate, un abuz, ştergând fortuit o serie de aspecte pentru a promova altele. În ce ne priveşte, nu ţintim mai mult decât la o încadrare liberă într-o tipologie umană caracteristică, având problematica şi o rezolvare artistică specifice. Iar, pentru a face legătura cu o idee exprimată în preliminările însemnărilor noastre despre acest poet, identificăm aici un alt drum posibil de acces spre regiunile clasice, cărora, hotărât, drama atât de veche a arlechinului le aparţine.

Cât priveşte sensul estetic de interpretare a acestui fond dramatic, dat de intenţia de a produce emoţia artistică pură prin realizarea formulei de romanţă sau poezie simbolistă, debarasată de balastul noţional precis şi în care am putut identifica un program ermetic, el este obţinut printr-un proces creator foarte subtil, de domeniul experimentului muzical pur simbolist. Astfel că muzicalitatea poeziei lui Minulescu ni se pare mult mai complexă decât simplul aspect sonor; ea se realizează prin conjugarea unor tehnici subtile, la confluenţa dintre lirism şi gestul retoric ultim. O astfel de poezie deci, dacă e frumoasă, e frumoasă în sine sub aspectul ei muzical, gratuit, iar nu în vreo semnificaţie imediată cu oarecare grăbire. [...]

Înţeles în adevărata lui valoare, Minulescu este un poet major. În întregimea ei, poezia lui este un univers, dacă nu neapărat prin amploarea planului tematic, în orice caz prin cantitatea şi calitatea fluxului poetic. Valoarea acestei poezii credem că stă mai degrabă în condiţia ei inefabilă, în farmecul ei complex, subtil şi facil totodată, dar mereu original. Ca şi în cazul altor scriitori impuşi prin factura expresiei (Creangă, Sadoveanu),

orice imitaţie rămâne palidă. Un neajuns intern de care suferă şi care îşi are desigur explicaţia lui este că această poezie, chiar când nu-şi propune să fie vulgară, este uneori pretabilă la vulgarizare şi chiar, după cum am văzut, la o interpretare facilă din partea criticii. Limitele ei însă, în totalitate, nu pot fi altele decât impuritatea liniei, abuzurile împortriva gratuităţii, coruperea inefabilului.

Mircea TOMUŞ, Poezia lui Minulescu, *în vol.* 15 poeţi, *Editura pentru literatură, Bucureşti, 1968, p. 98, 100–102, 105–110, 111.*

[...] În ce a constatat, totuşi, revoluţia minulesciană? Poetul începe fronda făcând din romanţă poezie programatică. *Afişează în acest sens un cosmopolitism doctrinar, care este însă în primul rând polemic: antifilistin, antitradiţionalist, antisedentar.*

Din raţiuni programatice, deci, volumul de debut din 1908 se cheamă Romanţe pentru mai târziu. *Atmosfera cărţii are pulsul şi toată viziunea programului* Aprindeţi torţele! *cu care poetul deschidea, în acelaşi an „Revista celorlalţi". Titlul stimulează exerciţiul comprehensiv al contemporanilor şi, poate, bravează ironic în faţa criticii prea circumspecte.*

Odată ajunsă, prin Minulescu, la pragul unei „revizuiri" critice, trebuie văzut cum s-ar fi putut romanţa posteminesciană reabilita estetic.

Primul prag de depăşit fusese desuetudinea genului: prea confesivă în tradiţie, romanţa trebuia acum să disimuleze, îi trebuia deci un transfer estetic mai elaborat, o poetică. Un alt punct al programului a fost desigur masca şi nimic nu era mai concordant cu înclinaţia teatrală a lui Minulescu. Apoi arsenalul stilistic, caduc, nu mai putea avea decât o valoare parodică. Numic mai potrivit, iarăşi, cu vocaţia lui Minulescu. Poetul întrunise toate calităţile ca să fi putut reabilita „lirismul comun" a cărui avarie începuse, cum spunea Zarifopol, de multă vreme: „În Heine, chiar, gitaristul tipic al burgheziei sentimentale, a început criza liricii comune. El a turnat în stropul semnificativ al cântecelor otrava originală a humorului şi persiflajului". Să recitim deci romanţele lui Minulescu din acest unghi şi vom găsi una din notele lor definitorii ca aparţinând deopotrivă unei structuri poetice vizibil moderne ca şi unui program estetic foarte la obiect: căi sigure către succesul larg. Dacă privim atent nu recuzita petulantă (care va fi turmentat, desigur, atunci pe cititorul comun), ci această dedublare modernă, cu inteligenta prelucrare estetică a excesivei nevoi de autoexprimare, a instinctului bufon, a sterilităţii lucide

premature, vom înţelege de ce Ion Munilescu a fost o prezenţă eficace în mişcarea poetică a timpului.

Romanţa românească devine, aşadar, la Minulescu atentă la ea însăşi ca gen, programatică: în speţă parodică şi estetizantă; ea asimilează acum tot prin „sincronizare“ tehnica impresionistă a poeziei de notaţie în bun acord cu viziunea relativistă a poetului, dar şi cu nevoia cititorului de a înnoi filtrul perceptiv pentru lumea lui de senzaţii şi sentimente.

Autohtonismul minulescian apare mult dincolo de programul de aclimatizare a poeziei apusene şi în afara „duhului ornamental“ al prozodiei sale, cu „arpegiile“, simetriile, triadele şi laitmotivele sale, cu parafrazele decorative şi stilizarea „oltenească“ a unor decoruri. Autohtonismul se instalează cu adevărat în însăşi viziunea minulesciană; găsim aici o confluenţă a estetismului cerebral occidental, de esenţă livrescă, şi a simţului balcanic al decorativului, cu bazarul, luminozităţile, pitorescul peisagistic, rafinamente ale unui estetism senzual, neepuizat de contemplaţia muzeistică. Un poet cu bună intuiţie a fost chiar tentat să-l includă pe Minulescu într-o serie afectată de „dubla influenţă a iconografiei bizantine şi ţărăneşti“, între Voiculescu, Blaga, Maniu, Arghezi ş. a.

Modul Minulescian de a contempla lumea este tradiţional, adică extravertit, tradiţia imediată fiind aceea a romantismului nostru clasicizant şi plasticizant, vizibil la toţi poeţii începutului de secol. [...]

GABRIELA OMĂT, Postfaţă *la vol.* Versuri, *Seria „Arcade“. Editura Minerva, Bucureşti, 1977, p. 264–271.*